

Məhəmməd YUNUS:

"Azərbaycan mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrilib"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Banqladəş Xalq Respublikası Müvəqqəti Hökumətinin Baş müşaviri Məhəmməd Yunus ilə görüşüb.

Avropa Şurasının Baş katibi:

"COP29-un qısa müddət ərzində təşkil edilməsini yüksək qiymətləndirirəm"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Avropa Şurasının Baş katibi ALEN Berse ilə görüşüb.

BMT Baş Assambleyasının prezidenti:

"Azərbaycan BMT Nizamnaməsinə tam sadıqdır"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də BMT Baş Assambleyasının 79-cu sessiyasının prezidenti Filemon Yanq ilə görüşüb.

Özünə güvənənlər

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının sessiyalarını keçirmək hər dövlətə bacaracağı iş deyil!

Bunu dünyada hamı bilir.

Belə sessiyalarda dünyanın ekoloji gələcəyi ilə bağlı məsələlər müzakirə olunur və müvafiq qərarlar çıxarılır.

Belə sessiyalarda irqindən, millətindən, dinindən, dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq hər bir insanın həyatı, taleyi, əmlakı ilə bağlı məsələlər müzakirə edilir.

Belə sessiyalarda bəşəriyyətin yaxın və uzaq gələcəyi ilə bağlı məsələlər gündəm olur.

Dünya Azərbaycana inanaraq, son dövrdə xüsusilə aktuallaşan iqlim dəyişmələri ilə bağlı 29-cu sessiyanın keçirilməsinə ona etibar edib.

Azərbaycan bu etibarə əvvəllər uğurla keçirdiyi dünya miqyaslı tədbirlərlə verdiyi töhfələrlə qazanmışdır.

Azərbaycan bu etibarə təkcə təcrübəsi ilə deyil, həm də mövcud imkanları, bazası, indiyədək ölkədə yaratdığı şəraitlə qazanmışdır.

Azərbaycan bu etibarə iqlim katalizmlərinin qarşısını öncədən alınmasına verdiyi töhfələrlə, "yaşıl enerji" istehsalında son illər gördüyü və gələcəkdə görəcəyi işlərin miqyası ilə qazanmışdır.

Azərbaycan həm də belə möhtəşəm və genişmiqyaslı tədbiri yüksək səviyyədə keçirməyə qadir olduğuna inanaraq, özünə güvənərək öhdəsinə götürmüşdür.

Azərbaycanfob qüvvələr nə qədər əks-təbliğət kampaniyası aparsalar da, mənasızdır.

Azərbaycan bütün zəruri işləri vədəsində və yüksək keyfiyyətlə icra edib, COP29-u da uğurla başa vuracaqdır!

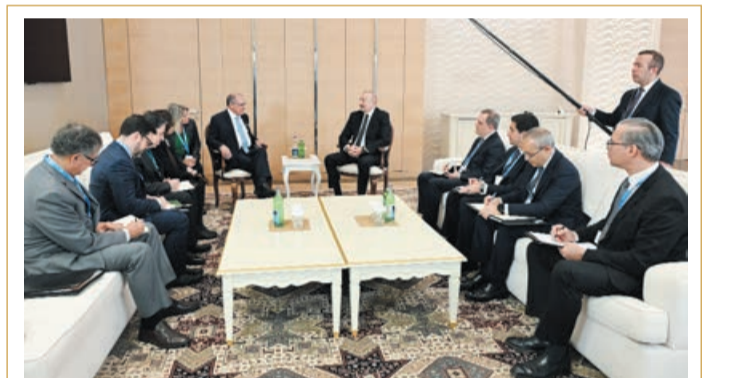
Bu həm də ölkəmizin növbəti beynəlxalq uğuru olacaqdır.

Avropa Şurasının Baş katibi:

"COP29-un qısa müddət ərzində təşkil edilməsini yüksək qiymətləndirirəm"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Avropa Şurasının Baş katibi ALEN Berse ilə görüşüb.

Jeraldu ALKMIN:

"COP29-da uğurlu təşkilatçılıq var"

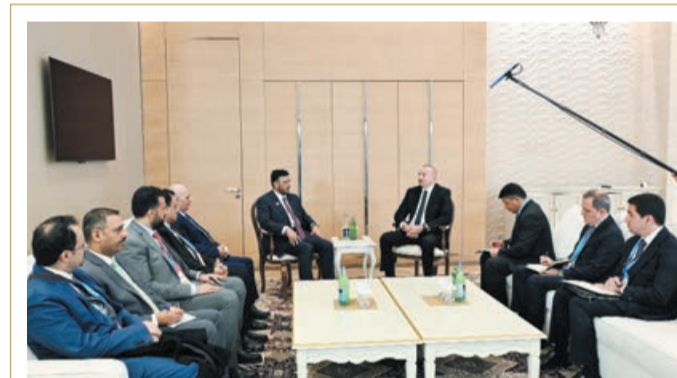
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Braziliya Federativ Respublikasının vitse-prezidenti Jeraldu Alkmin ilə görüşüb.

Monteneqro Prezidenti:

"Azərbaycan çox böyük və nadir inkişaf yolu keçib"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Monteneqronun Prezidenti Yakov Milatoviç ilə görüşüb.

Abdulla al-ALİMİ:

"Azərbaycanın bu uğuru bütün islam dünyasının uğurudur"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Yəmən Respublikasının vitse-prezidenti Abdullah al-Alimi Bawazeer ilə görüşüb.

Maldiv Azərbaycan

vətəndaşları üçün vizasız rejim tətbiq edir

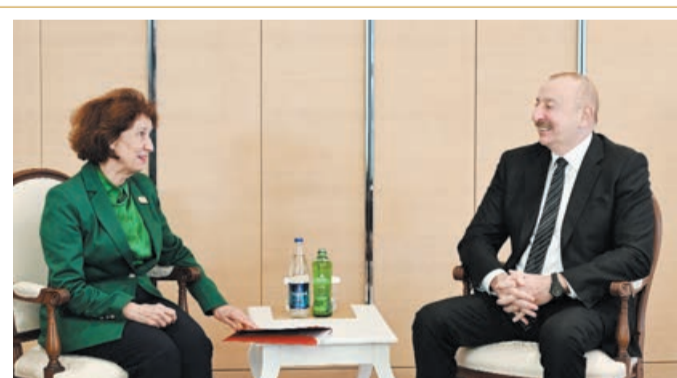
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Maldiv Respublikasının Prezidenti Məhəmməd Muizzu ilə görüşüb.

Efiopiya Prezidenti:

"İlham Əliyevin çıxışı dolğun və məzmunlu idi"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasının Prezidenti Taye Atske Sellasiye ilə görüşüb.

Simali Makedoniya Prezidenti:

"COP29 yüksək səviyyədə təşkil edilib"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Simali Makedoniya Respublikasının Prezidenti xanım Qordana Silyanovska-Davkova ilə görüşüb.

İslam İnkişaf Bankı işğaldan

azad edilmiş ərazilərdəki layihələri maliyyələşdirən ilk beynəlxalq maliyyə təşkilatı oldu

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də İslam İnkişaf Bankının prezidenti Məhəmməd əl-Casir ilə görüşüb.

Nepal Prezidenti:

"Azərbaycanda şahidi olduğum inkişaf məndə dərin təəssürat yaradıb"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Nepalın Prezidenti Ramçandra Paudel ilə görüşüb.

Məhəmməd YUNUS: "Azərbaycan mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrilib"

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycana əvvəlki səfərini məmnunluqla xatırlayan Məhəmməd Yunus Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi ilə əməkdaşlığını qeyd edərək, mərkəzin tədbirlərində yaxından iştirakını vurğuladı.

Azərbaycanın mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrildiyini deyən qonaq COP29-un qısa müddətdə uğurla təşkil edilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırdı. O, Banqladeşdən olan tələbələrə Azərbaycanda təhsil imkanı, ölkəmizlə təcrübə mübadiləsinin aparılması, 4-cü sənaye inqilabı və rəqəmsal sahədə əməkdaşlıq məsələlərini qeyd etdi.

Məhəmməd Yunus Azərbaycan Prezidentini Banqladeş

şə rəsmi səfərə dəvət etdi. Prezident İlham Əliyev dəvətə görə minnətdarlığını bildirdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın COP29-u qısa müddətdə təşkil etdiyini deyərək COP-a sodrliklə bağlı ölkəmi-

zə qarşı aparılan qarayaxma kampaniyasına toxundu.

Söhbət zamanı ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsi, nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərləri, siyasi məsləhətləşmələr mexanizminin

gücləndirilməsi və beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıqla bağlı fikir mübadiləsi aparıldı, Azərbaycanın ASAN və DOST təcrübəsinin Banqladeş ilə bölüşməsi məsələsi qeyd edildi.

Şimali Makedoniya Prezidenti: "COP29 yüksək səviyyədə təşkil edilib"

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Qordana Silyanovska-Davkova COP29-un yüksək səviyyədə təşkil edildiyini vurğulayaraq, tədbirin açılış mərasimində Azərbaycan mədəniyyəti ilə bağlı maraqlı təqdimatın olduğunu dedi. Mədəni diplomatiyanı dəstəklədiyini qeyd edən ali qonaq Azərbaycan mədəniyyəti ilə tanış olmaqdan məmnunluğunu bildirdi. O, Azərbaycanla əməkdaşlıq üçün geniş imkanların olduğunu vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Qordana Silyanovska-Davkovanın ölkəmizə səfərinin münasibətlərimizin genişləndirilməsinə, iqtisadi-ticarəti və mədəni əlaqələrin inkişaf etdirilməsi işinə təkən verəcəyinə ümidvarlığını bildirdi.

Dövlətimizin başçısı COP29-la əlaqədar Azərbaycana qarşı ədalətli tələblərinin aparıldığını vurğuladı. Şimali Makedoniyada sərmayələr imkanlarına toxunan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Balkan ölkələri ilə əlaqələrin inkişafına önəm verdiyini qeyd etdi.

Görüşdə sərmayələr, kənd təsərrüfatı, turizm, təhsil, mədəniyyət sahələrində əməkdaşlıq məsələləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı. Prezident İlham Əliyev Şimali Makedoniya dövlətinin

başçısını ölkəmizə, Qordana Silyanovska-Davkova isə öz növbəsində dövlətimizin başçısını Şimali Makedoniyaya rəsmi səfərə dəvət etdi. Dövlətlərlə bağlı qarşılıqlı minnətdarlıq ifadə olundu.

BMT Baş Assambleyasının prezidenti: "Azərbaycan BMT Nizamnaməsinə tam sadıqdır"

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, BMT-nin Azərbaycan ilə əlaqələrinin çox yüksək səviyyədə olduğunu deyən Filemon Yanq ölkəmizin BMT Nizamnaməsinə tam sadıq olduğunu vurğuladı.

COP29-un yüksək səviyyədə təşkil olduğunu qeyd edən BMT Baş Assambleyasının 79-cu sessiyasının prezidenti bu tədbirin keçirilməsinin heç də asan olmadığını, hazırlıq prosesinin cəmi 11 ay çəkdiyini vurğuladı.

Filemon Yanq Azərbaycanın "yaşıl keçid" və "yaşıl enerji" konsepsiyalarını qeyd etdi.

Qonaq BMT Baş Assambleyasının gənc, peşəkar azərbaycanlı kadrları dəstəklədiyini dedi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın qısa müddət ərzində COP29-u yüksək səviyyədə təşkil etdiyini vurğulayaraq dedi ki, bu, ölkəmizin iqlim dəyişmələri ilə bağlı mübarizədə beynəlxalq səyləri dəstəkləmək özünü göstərir.

COP prosesində artıq ilkin irəliləyişlərin olduğunu qeyd edən dövlətimizin başçısı COP29-da Paris Sazişinin 6-cı bəndi və beynəlxalq maliyyə qurumlarının yeni maliyyə hədəfləri ilə bağlı açıqlamaları müsbət hal kimi qiymətləndirdi. Azərbaycan Prezidenti ölkəmizə və COP-a qarşı geniş təbliğat kampaniyasının aparıldığını dedi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın çoxşaxəli diplomatik əlaqələrinin olduğu-

nu qeyd edərək, ölkəmizin geniş coğrafi əhatəsi olan strateji tərəfdaşlıq münasibətləri qurduğunu bildirdi.

Dövlətimizin başçısı Qlobal Cənub ölkələri olaraq inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında həmrəyliyin artırılmasının vacibliyini vurğuladı, dünyada mövcud olan geosiyasi arxitekturanın dəyişdirilməsinin və ədalətin təmin olunmasının zərurətini bildirdi.

Avropa Şurasının Baş katibi: "COP29-un qısa müddət ərzində təşkil edilməsini yüksək qiymətləndirirəm"

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, COP29-a dəvətə görə dövlətimizin başçısına təşəkkürünü bildiren Avropa Şurasının Baş katibi bu tədbirin qısa müddət ərzində təşkil edilməsini yüksək qiymətləndirdi.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, adətən, sədr ölkələrin COP-un təşkil edilməsi üçün iki ilə qədər vaxtlar olduğu halda, Azərbaycanın cəmi 11 ayı var idi və təşkilatçılıq işləri bu müddət ərzində həyata keçirilib.

Dövlətimizin başçısı dedi ki, mahiyyəti üzrə COP29-da danışıqlar prosesində artıq irəliləyişlər var. Belə ki, 10 ildən artıq müzakirə olunan Paris Sazişinin altıncı bəndi üzrə ilkin nəticələr əldə olunub və bu istiqamətdə danışıqlar davam etdiriləcək. Həmçinin yeni maliyyə hədəfinin müəyyən olunması ilə əlaqədar beynəlxalq maliyyə strukturları tərəfindən verilən açıqlamalar da müsbət mesajlar kimi qiymətləndirilir. COP29-da yeni maliyyə hədəfinin müəyyən olunacağına

ümidvarlığını ifadə edən Azərbaycan Prezidenti dedi ki, xüsusən inkişaf etməkdə olan dövlətlərin bu məsələdə böyük gözləntiləri var.

Alen Berse vurğuladı ki, Avropa Şurası ətraf mühitlə bağlı cinayətlərə və iqlim dəyişmələri ilə əlaqədar məsələlərə böyük əhəmiyyət verir və

bu təşkilatın gündəliyində yer alıb.

Qonaq Avropa Şurası çərçivəsində dövlətlərin müxtəlifliyi prinsipinin xüsusi əhəmiyyət daşıdığını dedi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Avropa Şurası ilə əməkdaşlıq çərçivəsində ölkəmizin bu təsisatın 76 müxtəlif

konvensiyasına qoşulduğunu qeyd etdi.

Görüşdə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə Avropa Şurası və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı arasında yaradılmış Bakı Prosesinin əhəmiyyəti vurğulandı.

Monteneqro Prezidenti: "Azərbaycan çox böyük və nadir inkişaf yolu keçib"

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Yakov Milatoviç COP29-un yüksək səviyyədə keçirilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etdi. O vurğuladı ki, COP29-u uğurlu tədbir adlandırmaq olar. Monteneqro Prezidenti COP29-da 80-dən çox dövlət və hökumət başçısının iştirak etdiyini dedi və bildirdi ki, bu tədbir eyni zamanda Azərbaycanın nailiyyətlərini dünyada göstərir.

Yakov Milatoviç vurğuladı ki, Monteneqro Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini daim dəstəkləyib. Qonaq Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərini qeyd edərək, ölkəmizin çox böyük və nadir inkişaf yolu keçdiyini məmnunluqla vurğuladı.

Azərbaycanın COP29-u qısa müddət ərzində təşkil etdiyini deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, ölkəmiz

COP-a sodrliyə başladığı vaxtdan bizə qarşı feyknyus və qarayaxma kampaniyasına start verilib. Bu kampaniyada elə təqdim edilir ki, guya Azərbaycan ətraf mühiti çirkləndirir. Amma reallıq belə deyil. Dövlətimizin başçısı dedi ki, bəzi dairələr Azərbaycanın uğurlarını, inkişafını və müstəqil siyasətini həzm edə bilmirlər.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın 2019-2023-cü illərdə Qoşulmama Hərəkatı-

na uğurla sodrlik etdiyini də xatırladı.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinin aparıldığını deyən dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, ermənilər həmin ərazilərimizi minalayıblar, müharibə bitəndən indiyədək 300-dək Azərbaycan vətəndaşı minaların partlaması səbəbindən ya həlak olub, ya da ağır yaralanıb. İşğal dövründə Ermənistan şəhərlərimizi

zi və kəndlərimizi dağıdıb. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərin inkişafından məmnunluqla ifadə olundu, turizm, sərmayələr sahələrində əməkdaşlıq imkanları ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Monteneqro Prezidenti dövlətimizin başçısını ölkəmizə, Azərbaycan Prezidenti isə Monteneqro dövlətinin başçısını ölkəmizə rəsmi səfərə dəvət etdi. Dövlətlərlə bağlı qarşılıqlı minnətdarlıq ifadə olundu.

Jeraldu ALKMİN: "COP29-da uğurlu təşkilatçılıq var"

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Jeraldu Alkmin Braziliya Prezidentinin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı, Luiz İnasio Lula da Silvanın səhhəti ilə əlaqədar COP29-da iştirak edə bilmədiyini qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Braziliya Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi, Luiz İnasio Lula da Silvanın tezliklə sağlamlığını arzuladı. Prezident İlham Əliyev Braziliya dövlətinin başçısını ölkəmizə rəsmi səfərə dəvət etdi.

Bakının gözəlliyinin onlarda xoş təəsürat hissi yaratdığı deyən qonaq COP29-un yüksək səviyyədə təşkil edilməsi və uğurlu təşkilatçılıq münasibətilə təbriklərini çatdırdı.

Jeraldu Alkmin Azərbaycanın Braziliyanın "Troyka" çərçivəsində COP və iqlim dəyişmələri ilə bağlı əməkdaşlığına toxundu. O, ölkəmizlə ikitərəfli münasibətlərin, həmçinin iqtisadi-ticarəti,

kənd təsərrüfatı, sərmayələr sahələrində əlaqələrin inkişafına böyük əhəmiyyət verdiklərini dedi. Söhbət zamanı iqtisadi-ticarəti məsələlər üzrə işçi qrupun yara-

dılması, sərmayələr, birgə istehsal müəssisələri, turizm, birbaşa hava əlaqələrinin qurulması ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

COP29
Baku
Azerbaijan

Efiopiya Prezidenti: "İlham Əliyevin çıxışı dolğun və məzmunlu idi"

Əvvəli 1-ci səh.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Taye Atske Sellasiye Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasının Baş naziri Abiy Əhməd Əlinin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Efiopiyanın Baş nazirini çatdırmağı xahiş etdi.

COP29-a dəvətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildiren Taye Atske Sellasiye ilə tanışlığın onda çox böyük təəssüratlar yaratdığı və bu təcrübənin ölkəsində tətbiqi məsələsinə baxıldığını dedi. O, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ilə Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasının Dövlət Xidməti Komissiyası arasında anlaşma memorandumunun

imzalandığını qeyd etdi. Efiopiya Prezidenti azad ticarət zonaları sahəsində Azərbaycanın təcrübəsinin ölkəsi üçün maraqlı olduğunu vurğuladı, turizm, kənd təsərrüfatı, investisiyalar və digər sahələrdə əməkdaşlıq imkanlarına toxundu, böyük perspektivlərin olduğunu dedi.

İnkişaf etməkdə olan dövlətlər arasında həmrəyliyin gücləndirilməsinin önəmli olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycan Afrika ölkələri ilə əlaqələrin inkişafına böyük əhəmiyyət verir.

"ASAN xidmət" təcrübəsinə toxunan dövlətimizin başçısı bu sahədə Azərbayc

cannın hər cür dəstək göstərməyə hazır olduğunu dedi.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında beynəlxalq təşkilatlarda, bərpaulunan enerji və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə toxunuldu, iqtisadi məsələlər üzrə hökumətlərarası komissiyanın yaradılmasının vacibliyi vurğulandı.

Efiopiya Prezidenti dövlətimizin başçısını ölkəsinə rəsmi səfərə dəvət etdi.

Prezident İlham Əliyev dəvətə görə minnətdarlığını bildirərək, Efiopiya Prezidentini və Baş nazirini Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət etdi.

Abdulla al-ALİMİ: "Azərbaycanın bu uğuru bütün islam dünyasının uğurudur"

Əvvəli 1-ci səh.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Yəmən Respublikasının vitse-prezidenti Abdullah al-Alimi Bawazeer COP29-un mükəmməl səviyyədə keçirilməsinə və yüksək təşkilatçılığa görə təbriklərini çatdırdı. Yəmənin vitse-prezidenti vurğuladı ki, Azərbaycanın bu uğuru bütün islam dünyasının uğurudur. O bu günlərdə dünyanın hər yerindən xeyli sayda nümayəndələrin, dövlət və hökumət başçıların Azərbaycanı gəlməsinə mühüm hadisə kimi qiymətləndirdi, COP29-da böyük nəticələrini əldə olduğunu vurğuladı.

Qonaq Bakı şəhərinin gözəlliyinin onları valeh etdiyini dedi.

Abdullah al-Alimi Bawazeer torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunması münasibətilə Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdı.

O, yəmənli tələbələrə hələ sovetlər dövründə Azərbaycanda təhsil aldıklarını xatırladaraq, bu onələrin davam etdirilməsini xahiş etdi.

Dövlətimizin başçısı xoş sözlərə və təbriklərə görə təşəkkürünü bildirdi, COP29-un Azərbaycanda uğurla keçirilməsinin bizim müştərək uğurumuz olduğunu dedi.

Prezident İlham Əliyev işğal dövründə Ermənistanın Azərbaycan ərazilərində məd

di mədəniyyət irsimizi, o cümlədən islam dininə aid olan müqəddəs ibadətgahlarımızı, ocaqlarımızı darmadağın etdiyini, məscidlərdə donuz saxlayaraq təhqirlərə məruz qoyduğunu bildirdi. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, Azərbaycan öz ərazilərini işğaldan azad edib və Ermənistanın işğalına son qoyub.

Görüşdə islam həmrəyliyinə vacibliyinə toxunuldu, ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığında məmnunluq ifadə olundu, Azərbaycan ilə Yəmənin daim bir-birinin yanında olduqları vurğulandı, müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Nepal Prezidenti: "Azərbaycanda şahidi olduğum inkişaf mənə dərin təəssürat yaradıb"

Əvvəli 1-ci səh.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Nepal Prezidenti qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirdi.

COP29-un yüksək səviyyədə keçirildiyini deyən Ramçandra Paudel ölkəmizə səfəri zamanı Azərbaycan mədəniyyəti ilə tanış olduğunu məmnunluqla qeyd etdi. O, ümidvar olduğunu bildirdi ki, COP29 Nepal kimi inkişaf etməkdə olan ölkələrin maraqlarını nəzərə alacaq.

Azərbaycan ilə Nepal arasında dostluq münasibətlərinin mövcud olduğunu vurğulayan ali qonaq beynəlxalq təşkilatlarda, həmçinin iqlim dəyişmələri və davamlı inkişaf məsələlərində əməkdaşlığımıza toxundu.

Nepal Prezidenti Azərbaycanda şahidi olduğu inkişafın onda dərin təəssürat hissi yaratdığını dedi. O, ölkəsinin uzun keçid prosesindən sonra davamlı inkişaf mərhələsinə qədəm qoyduğunu bildirərək

xarici sərmayədarları dəvət etmək istədiklərini vurğuladı, turizm və hidroenergetika sahələrinin önəminə toxundu.

Ramçandra Paudel bildirdi ki, Nepalın karbon emissiyası az olsa da, onlar iqlim dəyişmələrinin mənfəətləri ilə üzlaşırlər.

Azərbaycan və Nepal prezidentlərinin ilk görüşünün tarixi əhəmiyyətini qeyd edən dövlətimizin başçısı bu görüşün

əlaqələrimizin inkişafına tökan verəcəyinə ümidverdiyini bildirdi.

Azərbaycan Prezidenti iqtisadi-ticarət əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin önəminə toxundu.

Söhbət zamanı BMT və bir sıra digər beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq və qarşılıqlı dəstək, Xarici İşlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələr, həmçinin Azərbayca

nın COP sədrliyi dövründə iqlim dəyişikliyi mövzusunda işbirliyi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Nepal Prezidenti dövlətimizin başçısını ölkəsinə rəsmi səfərə dəvət etdi.

Prezident İlham Əliyev dəvətə görə minnətdarlığını bildirdi.

Nepal Prezidenti dövlətimizin başçısına xatirə hədiyyəsi təqdim etdi.

Maldiv Azərbaycan vətəndaşları üçün vizasız rejim tətbiq edir

Əvvəli 1-ci səh.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Məhəmməd Muizzu COP29-un yüksək səviyyədə təşkili ilə bağlı Prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü ifadə etdi.

Dövlətimizin başçısı bu tədbirdə iştirakla bağlı dəvətə qəbul etdiyinə görə Maldiv Prezidentinə minnətdarlığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Maldivin dəvətə qəbulu ilə bağlı iqlim dəyişmələrinin təsirlərinə məruz qaldığını dedi.

Azərbaycan Prezidenti Maldiv Prezidenti Məhəmməd Muizzunun ölkəmizə səfəri çərçivəsində aparılan müzakirələrin ikitərəfli əlaqələrimizin inkişafına tökan verəcəyinə ümidverdiyini bildirdi.

Qonaq da öz növbəsində ölkəsinin iqlim dəyişmələrinə məruz qaldığını təsdiqlədi. O bu yaxınlarda Maldiv-Bakı birbaşa uçuşlarının açılmasının ölkələrimiz arasında turizm və insanlararası əlaqələrin inkişafına tökan verəcəyinə əminliyini bildirdi. Məhəmməd Muizzu Maldivin

Azərbaycan vətəndaşları üçün vizasız rejim tətbiq etdiyini deyərək, bunun qarşılıqlı xarakter alacağına ümidverdiyini ifadə etdi.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında turizm, sərmayələr və qarşılıqlı maraqlı digər sahələrdə əməkdaşlığa dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Əvvəli 1-ci səh.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və İslam İnkişaf Bankının prezidenti Məhəmməd əl-Casirin iştirakı ilə "Azərbaycan Respublikası və İslam İnkişaf Bankı arasında "Qız Qalası su anbarından magistral suvarma kanalının tikintisi" layihəsi üzrə agentlik müqaviləsi, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti və İslam İnkişaf Bankı arasında "Əks Əlaqə Texniki Yardım Qrant Sazişi Qız Qalası su anbarından magistral suvarma kanalının tikintisi layihəsi" və "Azərbaycan Respublikası və İslam İnkişaf Bankı arasında "Qız Qalası su anbarından magistral suvarma kanalının tikintisi" layihəsi üzrə Çərçivə Sazişi imzalanıb.

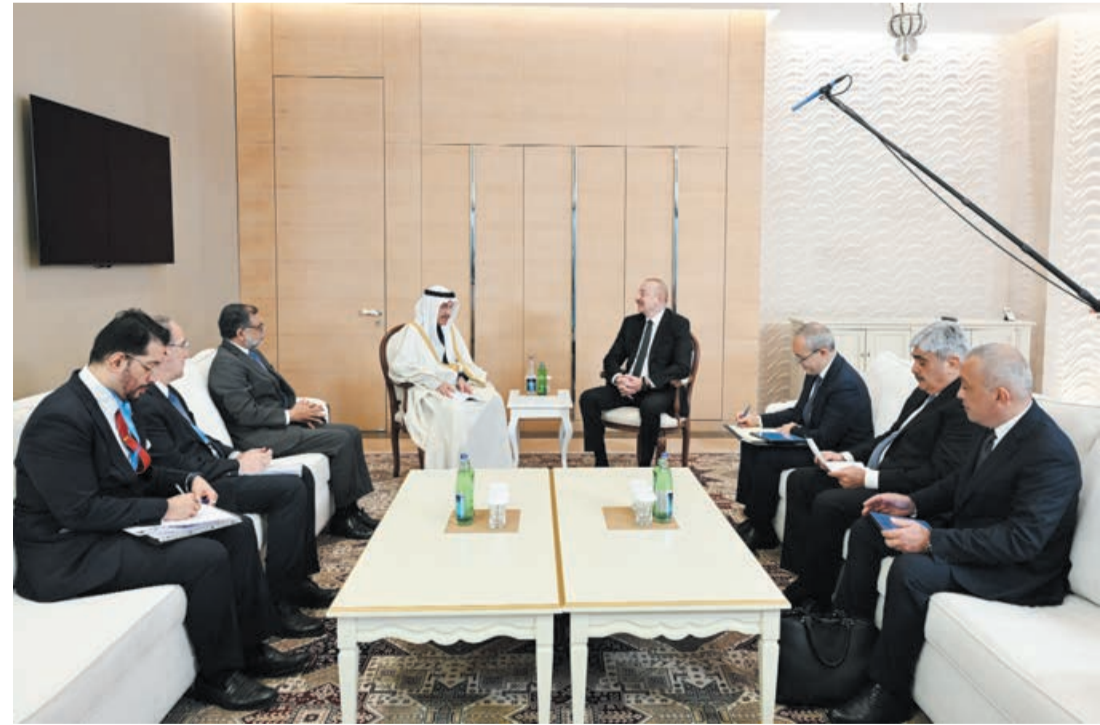
Görüşdə Prezident İlham Əliyev ölkəmizlə İslam İnkişaf Bankı arasında perspektiv inkişaf istiqamətləri və fəa

İslam İnkişaf Bankı işğaldan azad edilmiş ərazilərdəki layihələri maliyyələşdirən ilk beynəlxalq maliyyə təşkilatı oldu

REVERSE LINKAGE TECHNICAL ASSISTANCE GRANT AGREEMENT BETWEEN GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN AND ISLAMIC DEVELOPMENT BANK ON CONSTRUCTION OF THE MAIN IRRIGATION CANAL FROM THE MƏNƏN TOWER RESERVOIR PROJECT

Baku, November 14, 2023

liyyyətləri ilə bağlı əməkdaşlığın genişləndirilməsinin önəminə toxundu, gələcəkdə əlaqələrin daha da dərinləşəcəyinə ümidverdiyini ifadə etdi.

Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, imzalanmış və sənədlər işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən layihənin beynəlxalq maliyyə təşkilatları tərəfindən maliyyələşdirilməsi baxımından ilk sənəddir.

COP29-un qısa müddətdə yüksək səviyyədə təşkil edildiyini deyən Məhəmməd əl-Casir işğaldan azad olmuş ərazilərimizə 2023-cü ildə səfərinə xatırladaraq bu günədək orada icra olunan irimiqyaslı işlərin qısa zamanda keyfiyyətə həyata keçirildiyini qeyd etdi. O, İslam İnkişaf Bankının dövlət və özəl sektor layihələrində fəaliyyətinin genişləndirilməsinə və bu layihələrin dəstəklənməsinə hazır olduqlarını dedi.

Baş nazir Əli Əsədov OPEC Beynəlxalq İnkişaf Fondunun prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov noyabrın 14-də Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatının (OPEC) Beynəlxalq İnkişaf Fondunun prezidenti Abdülhəmid Əlxəlifa ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29-un Bakıda yüksək səviyyədə təşkil olunduğu vurğulanıb.

Neft ixrac edən ölkə olmasına baxmayaraq, Azərbaycanın hələ COP29 sədrli-

yindən çox əvvəl "yaşıl keçid"i prioritet sahə elan etdiyi, iqlim dəyişikliyinə qarşı müba-

rizəyə mühüm töhfələr verdiyi diqqətə çatdırılıb. Söhbət zamanı önəmli enerji sahə-

sində ətraf mühitə zərərindən əzalması ilə bağlı məsələlər müzakirə olunub.

Azərbaycanın kiçik ada dövlətlərinə dəstəyi yüksək qiymətləndirilir

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Millətlər Birliyinin Baş katibi Patrisiya Skotlend ilə görüşüb. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyət-ə əlaqələr şöbəsinə bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Birlik arasında əməkdaşlıq məsələləri, paytaxtımızda keçirilən COP29 və ölkəmizin COP29-a sədrliyi çərçivəsində irəliləyən global təşəbbüslər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Spiker Sahibə Qafarova Patrisiya Skotlendlə bundan öncəki görüşlərini məmnunluqla xatırlayaraq, Baş katibin bu vəzifədə ölkəmizə cari ilin may ayında reallaşan ilk səfərinin Azərbaycan və Birlik ölkələri arasında institusional əməkdaşlıq qurmağa imkan verdiyini söyləyib. Qeyd olunub ki, bu əməkdaşlığın praktiki xüsusiyyətlərinə Birlik vasitəsilə inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinə siyasi və maliyyə dəstəyinin göstərilməsi daxildir.

Söhbət zamanı Azərbaycanın kiçik ada dövlətlərinə göstərdiyi humanitar, texniki yardımlar, həmçinin ölkəmizin Qoşulma Hərəkatına 4 illik sədrliyi dövründə irəliləyən təşəbbüslər haqqında da məlumat verilib.

Görüşdə vurğulanıb ki, əməkdaşlığın ön mühüm istiqamətlərindən biri iqlim dəyişikliyi məsələsidir. Bildirilib ki, kiçik ada dövlətləri iqlim dəyişikliyinə ön hə-

sas olan ölkələrdir və onlar iqlim dəyişikliklərinin ən pis təsirləri və hətta ekzistensial təhlükə ilə üzləşirlər. Xatırlanıb ki, COP29 çərçivəsində İqlim Dəyişikliyi üzrə İnkişaf etməkdə olan Kiçik Adalar Dövlətlərinin Liderlər Zirvəsi keçirilib. Prezident İlham Əliyev sammitdə iştirak edib və əhatəli nitq söyləyərək, iqlim dəyişikliyinə kiçik adalardakı inkişaf etməkdə olan dövlətlərə təsir edən hazırkı çağırışları, həmçinin Azərbaycanın bu dövlətlərə verdiyi dəstək istiqamətində praktiki addımlarını qeyd edib. Sammit bu dövlətlərin səslərinin daha da ucaldırılmasına və eşidilməsinə şərait yaradıb.

Söhbət zamanı Sahibə Qafarova qonağa noyabrın 16-17-də Milli Məclisin Par-

lamentlərarası İttifaq ilə birlikdə COP29 çərçivəsində təşkil edəcəyi Parlament Görüşü haqqında da məlumat verib. Qeyd olunub ki, iclasda müxtəlif ölkələrin parlamentlərinin və beynəlxalq təşkilatların 330-dək nümayəndəsi iştirak edəcək.

Millətlər Birliyinin Baş katibi Patrisiya Skotlend COP29 sədrliyini təhvil alması münasibətilə ölkəmizə təbriklərini çatdırıb, sədrlik dövründə fəaliyyətlərində uğurlar arzu edib. O, Azərbaycanın kiçik ada dövlətlərinə göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Ədliyyə naziri BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq üzrə İdarəsinin icraçı direktoru ilə görüşüb

Ədliyyə naziri Fərid Əhmədov BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak etmək məqsədilə ölkəmizdə səfərdə olan BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq üzrə İdarəsinin icraçı direktoru və Vyana ofisinin rəhbəri Qada Valinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Nazirliyin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycanın BMT çərçivəsində siyasi dialoq və praktiki əməkdaşlıqda fəal iştirak etdiyi, COP29 tədbirinin ölkəmizdə təşkilinin bu əməkdaşlığın bariz nümunəsi olduğu vurğulanıb. Həmçinin Azərbaycan ilə BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq İdarəsi arasında çoxşaxəli əməkdaşlıq əlaqələrinin

höyətə keçirildiyi qeyd edilib. Ədliyyə Nazirliyinin BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq İdarəsi, eləcə də qurumun Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz Əlaqələndirici Şöbəsi ilə sıx münasibətlərinin olduğu, nazirliyin BMT-nin Cinayətkarlığın qarşısının alınması və cinayət ədliyyəsi üzrə Komissiyasının tədbirlərində təmsil olunduğu vurğulanıb.

Eyni zamanda BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq İdarəsi ilə ölkəmizin

müvafiq qurumları arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi üçün 2024-2027-ci illər üzrə Praktiki Tədbirlər Planı layihəsində Ədliyyə Nazirliyi ilə əməkdaşlığı əhatə edən bəndlərin də olduğu xüsusi vurğulanıb.

Qada Vali ölkəmizin sədrliyi ilə keçirilən COP29-un yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu vurğulayıb, müvafiq sahələrdə tərəflər arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf edəcəyinə əminliyini bildirib.

Baş prokuror bir sıra görüşlər keçirib

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak etmək məqsədilə ölkəmizə səfərdə olan beynəlxalq təşkilat və xarici dövlətlərin nümayəndə heyətləri ilə silsilə görüşlər keçirilib.

Baş Prokurorluqdan verilən xəbərə görə, noyabrın 14-də baş prokuror Kamran Əliyev Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) baş prokurorunun müavini Sultan al-Juwaiedin, BMT-nin Baş katibinin Qanununun Aliyyəti və Təhlükəsizlik Təsisatları üzrə köməkçisi Aleksandr Zuyevin, Moldova Respublikasının baş

prokuroru İon Muntyanunun rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətləri ilə görüşüb.

COP29 çərçivəsində Azərbaycanın Baş Prokurorluğu, BMT-nin Narkotiklər və Cına-

yətkarlıq üzrə idarəsi (BMTNCİ) tərəfindən təşkil olunan, həmçinin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən həmsədrlik edilən noyabrın 15-də keçirilə-

cək "İqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə hüquq-mühafizə orqanlarının səfərbər olunması" adlı yüksək səviyyəli sessiyaya barədə danşan tərəflər birgə əməkdaşlığın əhəmiyyətini, ikitərəfli münasibətlərin möhkəmləndirilməsi barədə danşıb.

Azərbaycanın COP29 kimi mötəbər beynəlxalq tədbirə hazırlığının ön yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edən qonaq COP29-un dünya üçün böyük töhfələr verə biləcəyindən əminliyini vurğulayıb.

Nümayəndə heyətlərinin ölkəmizə işgüzar səfəri davam edir.

Baş prokuror Kamran Əliyev İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi Əsəd Məcid Xan ilə görüşüb

"BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak etmək məqsədilə ölkəmizə səfərdə olan beynəlxalq təşkilat və xarici dövlətlərin nümayəndə heyətləri ilə silsilə görüşlər keçirilib.

Baş Prokurorluqdan verilən xəbərə görə, noyabrın 14-də baş prokuror Kamran Əliyev İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi - Əsəd Məcid Xanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi altında COP29-un ən yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu bildirib.

COP29 çərçivəsində Azərbaycanın Baş Prokurorluğu, BMT-nin Narkotiklər

və Cinayətkarlıq üzrə idarəsi (BMTNCİ) tərəfindən təşkil olunan, həmçinin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən həmsədrlik edilən noyabrın 15-də keçiriləcək "İqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə hüquq-mühafizə orqanlarının səfərbər olunması" adlı yüksək səviyyəli sessiyaya barədə danşan tərəflər mütəşəkkil cinayətkarlığın, o cümlədən

qanunsuz fəaliyyətlərin iqlim dəyişikliyinə səbəb olması və ətraf mühitə dağıdıcı təsirləri barədə danşıb.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi səmimi qəbul və qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirib, ölkəmizdə keçirilən ən böyük iqlim konfransı COP29-un Azərbaycanın sədrliyi ilə uğurla davam etdiyini vurğulayıb.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının iqlim fəaliyyəti və davamlı inkişafa böyük önəm verdiyini qeyd edən Əsəd Məcid Xan Azərbaycanın regional və global miqyasda iqlim problemlərinin həllində mühüm rolə malik olduğunu bildirərək birgə əməkdaşlığın əhəmiyyətindən bəhs edib.

Nümayəndə heyətinin ölkəmizə işgüzar səfəri davam edir.

Çin Azərbaycanla əməkdaşlığı genişləndirməkdə maraqlıdır

Noyabrın 14-də Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, enerji, ekologiya komitəsinin sədr müavini Fatma Yıldırım və deputat Ziyad Səmədzadə Parlamentlərarası İttifaq və Milli Məclisin birgə təşkilatçılığı ilə COP29-da iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olan Çin Xalq Respublikasının parlament nümayəndə heyəti ilə görüşüblər.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyət-ə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, komitə sədrinin müavini Fatma Yıldırım Çin Xalq Siyasi Məşvərət Şurasının Ətraf Mühitin və Resursların Mühafizəsi komitəsinin sədr müavini Li Jinbinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini salamlayaraq Çinin COP29-da geniş iştirakını nümayəndə heyəti ilə iştirakını iqlim dəyişikliyi və ətraf mühit problemlərinə həssas yanaşmanın göstəricisi kimi yüksək qiymətləndirib. O, Azərbaycanla Çin arasında əlaqələrin artan dinamika ilə inkişaf

etdiyini deyib, strateji xarakter daşıyan münasibətlərimizin bugünkü yüksək səviyyəyə çatmasında hər iki ölkənin dövlət başçılarının mühüm rolunu vurğulayıb, ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində, bir çox global əhəmiyyətli layihələrdə uğurlu əməkdaşlıq etməsinə toxunub, Azərbaycanın "yaşıl enerji" və "yaşıl texnologiya"ların tətbiqi və təşviqi ilə bağlı gördüyü işlər barədə danşıb.

Çin parlamentinin komitə sədrinin müavini Li Jinbin səmimi qəbul üçün təşəkkür edib, COP29 kimi mötəbər tədbi-

rin yüksək səviyyədə təşkilindən məmnunluğunu bildirib, Çinin Azərbaycanla qarşılıqlı-faydalı əməkdaşlığı genişləndirməkdə maraqlı olduğunu diqqətə çatdırıb. O, ölkəmizin COP29-a sədrliyi dövründə global miqyasda iqlim dəyişmələrinə qarşı dayanıqlığın artırılması, iqlim maliyyə-yələşdirilməsinin global arxitekturasının inkişafı kimi sahələrdə mühüm nəticələrin əldə olunacağına inamını bildirib.

Görüş zamanı global "yaşıl gündəliyi"ni təşviqi istiqamətində beynəlxalq səylərin əhəmiyyəti vurğulanıb, iqlim dəyişmələri ilə global mübarizə imkanları müzakirə olunub.

Görüşdən sonra qonaqlar Milli Məclisin plenar iclas zalı və parlamentin foyesində yaradılmış Zəfər Guşəsi ilə tanış olublar.

Sonda görüş iştirakçıları xatirə şəkli çəkdi.

"Azərbaycan"

YAP nümayəndə heyəti Qlobal Cənub Beyin Mərkəzlərinin İkinci Dialoqunda iştirak edib

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin Çin Xalq Respublikasına səfəri davam edir.

Səfər çərçivəsində noyabrın 14-də nümayəndə heyəti Qlobal Cənub Beyin Mərkəzlərinin İkinci Dialoqunun "Qlobal Cənub: bərabərlik, açıqlıq, əməkdaşlıq" mövzusunda keçirilən açılış mərasimində iştirak edib.

Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi (ÇKP MK) Beynəlxalq Əlaqələr Şöbəsi müdiri Tahir Budaqovun müavini, BRICS Beyin Mərkəzləri Əməkdaşlığının Çin Şurasının prezidenti Çen Jounun moderatorluğu ilə keçirilən tədbirdə ÇKP Mərkəzi Komitəsinin Beynəlxalq Əlaqələr Şöbəsinin müdiri, nazir Lyu Cuanqao, ÇKP Szyansu vilayət komitəsinin katibi, Szyansu vilayəti Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsinin sədri Sin Çansin açılış nitqləri ilə çıxış ediblər. Xalqlar və dövlətlər qarşı çoxsaylı təhdidlərin mövcud olduğu və qlobal kateklizmlərin hökm sürdüyü hazırkı və-

ziyyətdə Qlobal Cənub ölkələrinin dünyada sülh, təhlükəsizlik və dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafın təmin edilməsi, həmrəylik və qarşılıqlı anlaşma şəraitində əməkdaşlığın həyata keçirilməsi üçün səylərinin birləşdirilməsi və ardıcıl fəaliyyət göstərilməsinin əhəmiyyətindən bəhs edilib. Qlobal Cənub Beyin Mərkəzlərinin İkinci Dialoqunun Çin və tərəfdaş ölkələri bir araya gətirərək qlobal problemlərin həlli yollarının axtarılması, səmərəli fikir və təcrübə mübadiləsinin aparılması, yeni ideyaların irəli sürülməsi və aktual çağırışlardan irəliləyən təşəbbüslərin reallaşdırılması üçün son dərəcə önəmli platforma olduğu diqqətə çatdırılıb.

Plenar sessiyada nitq söyləyən YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Qlobal Cənub Beyin Mərkəzlərinin İkinci Dialoqunda çıxış etməkdən böyük məmnunluq duyduğunu diqqətə çatdırıb: "Bu gün burada, Nankində bir araya gəlməyimiz qlobal prioritetlərin formalaşmasında, bərabərlik və inklüzivliyi əsaslanan dünyanın yaranmasında Qlobal Cənubun artan rolunu və təsirini əks etdirir".

YAP Sədrinin müavini bildirib ki, dünya əhalisinin yarıdan çoxunu təmsil edən Qlobal Cənub ölkələrində həm də ciddi siyasi və nəhəng iqtisadi resursları cəmləşdirir: "Qlobal Cənub Asiya, Afrika, Latın Amerikası və Karib hövzəsi boyunca yerləşən, xalqların müxtəlifliyi, mədəniyyətlərinin özünəməxsusluğu, siyasi və iqtisadi sistemlərinin rəngarəngliyi ilə xarakterizə olunan bir çox dövlətləri əhatə edən bir coğrafiyadır. Bu platformada təmsil olunan əksər ölkələrin xalqlarını keçmişdə mürəz qaldıqları və bəzilərində qarşı yeni simada davam edən müstəmləkəçilik və istismar siyasəti birləşdirir. Bununla belə, Qlobal Cənub son dövrlərdə yeni güc mərkəzinə, iqtisadi inkişafın, texnoloji innovasiyaların və sosial tərəqqinin lokomotivinə çevrilmişdir".

Tahir Budaqov vurğulayıb ki, mövcud beynəlxalq münasibətlər sisteminin böhranı şəraitində qlobal problemlərin artdığı müasir dünyada qarşılıqlı hörmət, ədalət və ortaq məqsədlərə əsaslanan yeni əməkdaşlıq modelinin formalaşması üçün Qlobal Cənub ilə Qlobal Şimalın konstruktiv işbirliyi olduqca vacibdir: "Bu kontekstdə Çin Xalq Res-

publikasının rolu xüsusilə diqqətə layiqdir. Çinin irəli sürdüyü və bir çox ölkələr kimi Azərbaycanın da dəstəklədiyi "Bir kəmə, bir yol" layihəsi Qlobal Cənubla Şimalın qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlığını xeyli genişləndirmək potensialına malikdir. Bu layihə qlobal ticarətin önəmli marşrutlarını yenidən canlandırmaqla bərabər, qlobal iqtisadiyyatdan tarixən təcrid olunmuş regionlara da infrastruktur, əlaqələrin inkişafı, rifah səviyyəsinin artırılması üçün yeni imkanlar yaradır. Bu baxımdan, qədim tarixi köklərə söykənən Azərbaycan-Çin münasibətləri bərabərlik, qarşılıqlı faydalılıq və etibarlı tərəfdaşlıq parlaya bilər. Təsədüfi deyil ki, Çin BRICS təşkilatına Azərbaycanın daxil olmağı təşəbbüsünü dəstəkləyən ilk ölkələrdəndir. Qlobal Cənubun yüksəlişini və yeni dünya nizamının formalaşmasını təzahürlərindən olan BRICS bərabərlik, açıqlıq və əməkdaşlıq prinsiplərinə söykənən ədalətli beynəlxalq münasibətlər sisteminin formalaşmasına töhfə verməkdədir".

YAP Sədrinin müavini əlavə edib ki, bugünkü dialoqu təşkil etməklə Çin inkişaf etməkdə olan ölkələrin səsinə gücləndirmək, dünyada qarşılıqlı anlaşmanı təşviq etmək və hər kəse faydalı olan strateji tərəfdaşlıq üçün zəmin yaratmağa sadiqliyini bir daha nümayiş etdirir: "Qlobal Cənub ölkələri dayanıqlı iqtisadi inkişaf, rəqəmsal transformasiya və sosial tərəqqi üçün yeni standartlar yaratmaq potensialına malikdir. Biz əməkdaşlıq edərək və həmrəylik nümayiş etdirərək bərabərlik, ədalət və haqsız rəqabət kimi problemləri həll etməklə yanaşı, daha balanslı və ədalətli beynəlxalq münasibətlər sisteminin formalaşmasına töhfə verə bilərik. Asiya ilə Avropanın kəsişməsində, Şərqi və Qərbi sivilizasiyalarının qovşağında yerləşən Azərbaycan Qlobal Cənub ilə Qlobal Şimal arasında körpü rolunu oynamaq missiyasını həm milli mənafeələr, həm də ümumbəşəri maraqlar baxımından tarixi imkan və zərurət kimi dəyərləndirir. Ölkəmizin unikal coğrafi mövqeyi bizə birləşdirici qüvvə kimi çıxış etməyə, müxtəlif regionlar arasında dialoqu və əməkdaşlığı təşviq etməyə imkan verir. Azərbaycan regionda əməkdaşlığı gücləndirən, tərəfdaşlığı inkişaf etdirən beynəlxalq əməkdaşlıq enerji və logistika layihələrinin təşəbbüskarı və əsas iştirakçısıdır. Ölkəmizin beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfələr suverenlik və bərabərliyə hörmət əsasında şəffaf və etibarlı tərəfdaşlığa sadiqliyimizi nümayiş etdirir".

Tahir Budaqovun sözlərinə görə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının uzun illər kəşif üzərində qalan qənamələrinin icrasını öz gücü hesabına təmin edərək ərazi bütövlüyünün bərpası ilə çoxillik münasibətlər son qoyan Azərbaycan təkə öz suverenliyinin deyil, bütün dünyada sülhün, ədalətin, bərabərliyin müdafiəçisi kimi mövqeyini aydın və qətiyyətli ortaya qoyur. "Multikulturalizm və dini toleranlığın ardıcıl tərəfdarı olan Azərbaycan 2020-2023-cü illərdə Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə bunu əyani şəkildə nümayiş etdirmişdir və bu gün də müxtəlif siyasi və humanitar forumların təşəbbüskarı və təşkilatçısı kimi çıxış edir. Hazırda Azərbaycan dünyanın hər yerində çoxsaylı dövlət və hökumət başçılarının, yüksək səviyyəli rəsmi şəxslərin, ekspertlərin, elmi dairələrin və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çorçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası keçirilir. Bu, bəşəriyyəti narahat edən qlobal problemlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmaqla onların həlli yollarını tapmaq, ideya və təcrübə mübadiləsinin həyata keçirilməsinə töhfə verməklə yanaşı, həm də qlobal kateklizmlərlə mübarizədə səylərin birləşdirilməsi məqsədilə Qlobal Cənub və Qlobal Şimal arasında səmərəli dialoqu üçün platformadır.

Bugünkü tədbirdə aparılan müzakirələrin beynəlxalq münasibətlərin bərabərlik, açıqlıq və əməkdaşlıq prinsipləri əsasında qurulması yönündə təşəbbüslərə töhfə verəcəyini və faydalı nəticələrə yadda qalacağına inanırıq. Hər birinizə gələcək fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayırıq", - deyərək YAP Sədrinin müavini əlavə edib.

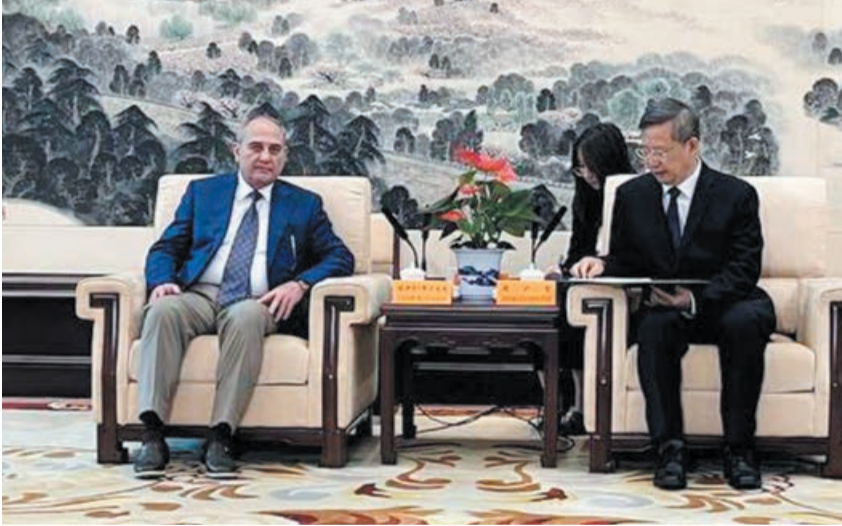
Tədbirin sonunda Qlobal Cənub Beyin Mərkəzlərinin Alyansının yaradılması haqqında qərar qəbul olunub.

YAP Sədrinin müavini ilə Szyansu vilayəti Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsi sədrinin müavini arasında görüş keçirilib

Noyabrın 14-də Çində səfərdə olan YAP nümayəndə heyətinin bu ölkənin Szyansu vilayəti Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsi sədrinin müavini Çjou Quancji ilə görüşü keçirilib.

YAP nümayəndə heyətinin ölkədə görüşlərindən məmnunluğunu ifadə edən Ç.Quancji əvvəlcə Szyansu vilayəti haqqında ətraflı məlumat verib. O, Azərbaycan ilə Çin arasında çoxsaylı münasibətlərin strateji xarakter daşdığını və uğurlu inkişaf etdiyini bildirdi. Azərbaycanın Çin Xalq Respublikasının dostu və Cənubi Qafqazda ən böyük ticarət tərəfdaşı olduğunu söyləyən Çjou Quancji hər iki ölkənin bir-birinin maraqlarına hörmət ilə yanaşdığını və strateji tərəfdaş kimi əməkdaşlığı dərinləşdirməkdə maraqlı olduğunu bildirdi.

Parlamentlərarası əlaqələrin inkişafının önəmindən söz açan sədr müavini iki dövlətin qanunverici orqanlarında dostluq qruplarının fəaliyyət göstərməsinin Azərbaycan-Çin münasibətlərinin inkişafına mühüm töhfə verdiyini diqqətə çatdırıb.

Hakim partiyalar arasındakı məhsuldar dialoq şəraitində əlaqələrin genişləndirilməsinin əhəmiyyətindən bəhs edən Çjou Quancji Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Çin Kommunist Partiyası (ÇKP) arasında əməkdaşlıq memorandumunun imzalanmasının dostluq və tərəfdaşlıq əlaqələrinin əsaslarını möhkəmləndirəcəyinə əminliyini ifadə edib. O diqqətə çatdırıb ki, memorandumın irəli gələn vəzifələrin icra olunması uğurlu nəticələr verməklə qarşılıqlı faydalı işbirliyi daha da gücləndirəcək.

Səmimi qəbula və yüksək qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildiren YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov qeyd edib ki, YAP ilə Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev ilə Çin Xalq Respublikasının Sədri, Çin Kommunist Partiyasının Baş katibi Si Cinpinin iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verdiklərini, strateji tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətlərin genişləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü addımlar atıldığını vurğulayıb.

Asiya ilə Avropanın kəsişməsində olduqca mühüm coğrafi-strateji mövqədə yerləşən, beynəlxalq dialoqu və işbirliyi məkanı olan Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyü və suverenliyini bərpa etməklə yaratdığı yeni reallıqların regionda sülh, sabitlik, təhlükəsizlik, inkişaf və əməkdaşlığa xidmət etməklə yanaşı, həm ölkəmizin, həm də tərəfdaş dövlətlərin qarşısında mühüm perspektivlər açdığını söyləyən YAP Sədrinin müavini respublikamızın dövlətlərarası münasibətlərin konstruktiv müstəvidə inkişafının tərəfdarı olduğunu bildirdi.

Azərbaycanın regionlarının geniş potensialı və dinamik inkişafa malik olduğunu qeyd edən YAP Sədrinin müavini iki ölkənin bölgələri arasında əməkdaşlığın perspektivliyini, bu məsələnin xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılmasının əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə müzakirələr aparılıb.

Noyabrın 14-də YAP nümayəndə heyəti "Keyuan" intellektual elm və texnologiya şirkətinə də ziyarət edib. Ziyarətilər sonayenin müxtəlif sahələrində tətbiq edilən innovasiyalar barədə məlumatlandırılıblar.

Dünya Bakıda birləşir

Özünə güvənlik insanın ən dəyərli mənəvi keyfiyyətlərindən biri sayılır.

Özünə güvənlik insanla birgə doğulmur, sonradan yaranır.

Lakin hər adama da nəsihə olmur.

Özünə güvənliyi insan həyatda özü qazanır, onun formalaşması üçün çox addımlar ataraq, xeyli iş görməli olur.

Müəyyən dövrdən sonra özünə güvənlik insanda xarakterə çevrilir...

Sonrakı addım və fəaliyyətini stimullaşdırıcı xarakterə.

Özünə güvənlik həm də dövlətlərə xas olan xüsusiyyətdir.

Belə halda onun şərtləri, sınaq və çətinlikləri daha çox və əhatəli olur.

Təqəttüblü, beynəlxalq hüququn işləmədiyi, əksinə, iklil standartların hökm sürdüyü və ədalətsizliklərin baş alıb getdiyi hazırkı dünyada özünə güvənəmək çox çətin, mürəkkəb, hətta bəzən təhlükəli işdir.

Hər dövlət bu qayda ilə mövcud olmağı, fəaliyyət göstərməyi bacarmaz.

Bunun şərtləri, özünə güvənliyi təmin edən amillərin sayı çoxdur.

Onlara nail olmaq, xüsusən kritik və həssas məqamlarda vəziyyətdən uğurla çıxmağı bacarmaq böyük zəka, uzaqgörənlik, zəngin siyasi təcrübə və imkanları on qısa müddətdə toparlamağı, hədəfləri düzgün müəyyənləşdirərək düşünlü addımlar atmağı tələb edir.

Bütün bunları isə hər dövlət, onun rəhbəri bacarmaz!

Özünə güvənliyin mühüm şərtlərindən biri müstəqil siyasət yürüdülməsidir!

Yer kürəsi ərazicə böyükdür, dünya çoxsaylı dövlətlərdən ibarətdir.

Dünyanın 203-dən çox dövləti BMT-nin üzvüdür.

Bu dövlətlərin nəhəngi də, güclüsü, imkanlı da, zəif, kasıb və qapazalı olanı da var.

Güclülər imkanı, təbii sərvətləri olub, zəif saydıqlarını öz maraqlarına tabe etməyi, həmin sərvətlərdən öz xeyirlərinə bəhrələnməyi ustalıqla bacarırlar.

Bundan ötrü uzun illərin, əsrlərin sınağından çıxmış üsul və alətlər, təzyiq və məcburetəmə vasitələri "kəşf" edilmiş, ağılq etmək istəyənlərin arzularını və tələblərini gerçəkləşdirməyə xidmət göstərəcək beynəlxalq qurum və təşkilatlar yaradılmışdır.

"Demokratiya", "insan haqları", "sərbəst düşüncə", "sərbəst toplaşma azadlığı" və digər terminlər icad edilmişdir.

Əslində, sivil cəmiyyətin əsaslarının ifadəsi kimi istifadə olunan belə terminlər bəzən hətta qarozlı şəkildə öz təyinatından kənarlaşdırılaraq, "itəat göstərməyə" dövlətlər üçün təzyiq, təsir vasitəsinə çevrilir.

Belə bir vəziyyətdə müstəqil siyasət yürütmək, müxtəlif istiqamətlərdən, müxtəlif ünvanlardan və müxtəlif formalarda təzyiqlərə sinə gərmək o qədər də asan olmur.

Üstəlik, qəsdən yaradılan gərgin şəraitdə dövlət başçısından tək cə siyasi maneəvə etmək, diplomatik bacarıqlar nümayiş etdirmək deyil, həm də mühüm fərdi keyfiyyətlər - qətiyyət, möhkəm iradə, casarətli və hesablanmış addımlar atılması da tələb olunur.

Müasir dünya özünü nə qədər demokratik göstərməyə can atsa da, hələ də "congəllik qanunları" yaşayır və fəaliyyət göstərir.

Başqa sözlə, güclü öz iradəsini, bəzən hətta "diktasını" zəifə "demokratik pərdə"yə bükülmüş şəkildə qəbul etdirir və bunun çox müxtəlif, fərqli, təkmilləşdirilmiş formaları mövcuddur.

Özünə güvənənlər

Söhbət təkə "demokratiya", "insan haqları", "sərbəst toplaşma azadlığı" və sairənin "pozulmasından" getmir.

Əslində, bütün bunlar sanksiya tətbiqi üçün ortaya qoyulan "əsərlər"dir.

Zəifin (kasıbın) varlıdan (güclüdən) nə isə istəməsi (məsələn, kredit), yaxud hansısa xahişinin təmin olunması müqabilində irəli sürülən "dəmir şərtlər" in mövcudluğu da müstəqil siyasəti çətinləşdirən, bəzən mümkünəz edən məqamlardandır.

Belə təsir, təzyiq, təhdidlərə də övvəlcədən hazır olmalısın.

Gəlib çatırq əsl mətləb: iqtisadi cəhətdən müstəqil olmayan, özünü daxili imkanları hesabına yaşada bilməyən dövlətin müstəqil siyasət yürütməsi mümkünəzdir.

Təbii ki, hər ölkə özünə lazım olan bütün xammal və materiallara malik olmur.

Lakin özündə olmayanı başqasındakı ilə "dəyişmək" imkanının mövcudluğu da vacib şərtlərdəndir.

Bunu bir qədər sadələşdirsək, belə ifadə etmək mümkündür: dünya bazarından istədiyini almaq üçün hələlik hakim mövqə tutan kifayət qədər dollara sahib olmalısın.

Həmin dolları qazanmaq üçün isə tezsatlan, necə deyərlər, "yerdə qalmayan" malın, məhsulun olmalıdır.

Bu baxımdan Azərbaycanın bəxti gətirib: Tanrı bizə neft-qaz kimi enerji daşıyıcıları qismət edib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi sayəsində zamanında "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması, daha sonra Prezident İlham Əliyevin qabaqçılıq tədbirləri hesabına "Cənub qaz dəhlizi"nin işə salınması ilə Azərbaycan daim özünə kifayət qədər valyuta ehtiyatı yarada bilər.

İqtisadiyyatın inkişafı da mühüm şərtlər sırasındadır.

Azərbaycan nənki güclü iqtisadiyyata malikdir, hətta onu uğurla şaxələndirmiş, əsas ehtiyaclarının daxili imkanlar hesabına ödənilməsinə nail olmuşdur.

Fərəhli haldır ki, hələ də Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanmasına nail ola bilməyən, yeni hərbi toqquşmanın mümkünliyini diqqətdə saxlayan ölkəmiz hərbi sənaye kompleksini də inkişaf etdirərək, bu sahədəki zəruri ehtiyaclarının ödənilməsinə nail olmuşdur.

Ölkə daxilində möhkəm və davamlı sabitliyin təmini də mühüm məsələdir.

• Vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi Azərbaycan iqtidarının daim diqqətdə saxladığı məsələlərdəndir.

• İqtisadiyyatın, xüsusən sahibkarlığın inkişafına yaradılan şərait hesabına ölkə daxilində işsizlik və yoxsulluq 40-50 faizdən 4-5 faizədək endirilmişdir.

• Xalqın sosial rifahı mütəmadi şəkildə yüksəldilir.

• İnsanların mənəvi rahatlığının, fəaliyyət sərbəstliyinin təmini də diqqətdə saxlanılır. Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti formalaşdırılmış, mətbuat və söz azadlığı, fikir plüralizmi, çoxpartiyalı sistem qurulmuş, demokratiyanın təməl prinsipləri təmin edilmişdir.

Dövlətimizin ən böyük uğuru isə Vətən müharibəsinin başlanması ətrafında böyük milli birləşmənin həyata keçməsindən sonra onun daha da möhkəmlənməsi və sarsılmaz xarakter almasıdır.

Vacib məqamlardan daha biri ölkəmizin yad təsirlərdən qorunması və xarici təhdidlərin qarşısının alınmasıdır.

Yaxın illərin təcrübəsi göstərir ki, bəzən müstəqil siyasət yürütmək istəyənlərin, yaxud güclülərin tələblərinə əməl etməyənlərin cəzalandırılması da baş verir.

Söhbət bir zaman dəbdə olan, indi isə nisbətən səngiyən "rəngli inqilablar"dan və "ərəb baharları"ndan gedir.

Belə "inqilab" və "baharlar"ın məqsədi güclü dövlətlərin təsir və təzyiqlərinə boyun əyməyən ölkə başçılarının dəyişdirilməsi, daha "sərfəli"lərə əvəzlənməsi olurdu.

Bunadək isə hədəfə alınan ölkələrdə "5-ci kolon" yetiştirilir, pul müqabilində öz dövlətlərinə qarşı çıxan manqurtlar formalaşdırılır və dirijor çubuğu ilə (qrantlarla) idarə edilir.

Gürcüstan hadisələri bir daha göstərdi ki, möhkəm əqidəli, vətən-

pərvər gənclər nəslinin tərbiyələndirilməsi, milli-mənəvi dəyərlərə sadıq, xalqın tarixi ənənələrini qoruyub saxlayacaq insanların mövcudluğu dövlətin xarici siyasətinin etibarlılığına və davamlılığa təsir göstərən vacib amillər sırasında yer alır.

Gürcüstan hadisələrindən söz düşmüşkən bir neçə məqama da diqqət çəkmək istərdik.

Adətən kiçik yaşlı uşaqları kəfətlə aldadırlar...

Yenidən müstəqillik qazanmış ölkələri isə Avropa İttifaqına qəbulla şirnikləndirirlər.

Lakin bu "qəbul"un yolu o qədər uzun və dağdıcıdır ki...

Uzun illər qardaş Türkiyə Avropa İttifaqının "qəbul otağı"nda gözəlməli oldu.

Bir-birini əvəzləyən tələblər isə ölkəni dağılmağa doğru aparən məkrli oyunlardan başqa bir şey deyildi.

Sonda aydın oldu ki, "xristian evi" ayamasını qazanan Avropa İttifaqında heç bir müsəlman dövlətinə yer yoxdur.

Ukrayna hadisələri də göstərdi ki, orada heç xristian ölkəsinə də sevmirlər.

Daha çox bəd əməllərinə yarananları alətə çevirərək, başqalarına qarşı dağdıcı vasitə kimi istifadə edirlər.

Avropa İttifaqı özü yaradıldığı məqsədə xidmət etmir, fəaliyyətində xeyli əcaib dəyişikliklər baş vermişdir.

Kimlərinə tapşırıqlarını icra etmək, obyektivlikdən uzaq düş-

mək, fəaliyyətində ayrı-seçkiliyə, qarozə üstünlük vermək bu qurumun gündəlik işinə çevrilmişdir.

Otuzillik işğal və Zəfər müharibəsindən keçən dörd il ərzində biz Avropa İttifaqının əsl simasına, orada qəbul edilən və etdirilən sənədlərin mahiyyətinə dərinləndirildik.

Otuz ildə erməni işğalçılarının barbar, dağdıcı əməlləri, xalqımızın tarixi, mədəni, dini irsinin yerlə yeksan edilməsi, mülki və təndəslərin hüquqlarının kütləvi şəkildə pozulması, girovlarla vəhşicəsinə rəftar, onların öldürülməsi, soyqırımları barədə susan Avropa İttifaqı indi ermənidən bətr ermənilik edərək Azərbaycan əleyhinə dalbadal qarozlı, həqiqətdən uzaq sənədlər qəbul edir.

Doğrudur, Azərbaycan üçün belə qeyri-obyektiv, qarozlı bəyanatlar boş kağızdan başqa bir şey deyil!

• Söhbət həmin kağızların arxasında gizlənən qara niyyətlərdən gedir.

• Söhbət Cənubi Qafqazda yeni müharibə alovlandıraraq oranın kənar güvvələrin təsir dairəsinə çevirmək istəyindən gedir.

• Söhbət Azərbaycanı da öz maraqlarının təminatçısı qismində görmək arzusunun gədir.

Bu isə həmin niyyətə düşən məlum dövlətlərin xam xəyalleridir. Azərbaycan yolunu da, siyasətini də, nəyi necə edəcəyini də hamıdan yaxşı bilir!

Sonda sonuncu misal.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının sessiyalarını keçirmək hər dövlətin bacaracağı iş deyil!

Bunu dünyada hamı bilir.

• Belə sessiyalarda dünyanın ekoloji gələcəyi ilə bağlı məsələlər müzakirə olunur və müvafiq qərarlar çıxarılır.

• Belə sessiyalarda irqindən, millətindən, dinindən, dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq hər bir insanın həyatı, taleyi, ömlakı ilə bağlı məsələlər müzakirə edilir.

• Belə sessiyalarda bəşəriyyətin yaxın və uzaq gələcəyi ilə bağlı məsələlər gündəm olur.

Dünya Azərbaycanla inanaraq, son dövrdə xüsusilə aktuallaşan iqlim dəyişmələri ilə bağlı 29-cu sessiyasını keçirilməsini ona etibar edib.

• Azərbaycan bu etibarı övvəlki uğurla keçirdiyi dünya miqyaslı tədbirlərə verdiyi töhfələrlə qazanmışdır.

• Azərbaycan bu etibarı tək cə təcrübəsi ilə deyil, həm də mövcud imkanları, bazası, indiyədək ölkədə yaratdığı şəraitlə qazanmışdır.

• Azərbaycan bu etibarı iqlim katalizmlərinin qarşısının öncədən alınmasına verdiyi töhfələrlə, "yaşıl enerji" istehsalında son illər gördüyü və gələcəkdə görəcəyi işlərin miqyası ilə qazanmışdır.

• Azərbaycan həm də belə möhtəşəm və genişmiqyaslı tədbiri yüksək səviyyədə keçirməyə qadir olduğuna inanaraq, özünə güvənərək öhdəsinə götürmüşdür.

Azərbaycanfob qüvvələr nə qədər əks-təbliğət kampaniyası aparsalar da, mənasızdır.

Azərbaycan bütün zəruri işləri vədəsində və yüksək keyfiyyətlə icra edib, COP29-u da uğurla başa vuracaqdır!

Bu həm də ölkəmizin növbəti beynəlxalq uğuru olacaqdır.

Ermənistanı "əl quzusu" edən ABŞ-nin və Qərbin niyyəti Gürcüstanı da orbitindən çıxarmaq, iki "qərbərəst" dövlət hesabına Cənubi Qafqazı qan çanağına çevirməklə ələ keçirmək idi.

Lakin əlləri boşda qaldı.

Gürcü xalqı Avropa İttifaqına üzvlüyünə ona nəyə başa gələcəyini anlayaraq yarı yoldan geriye qayıtdı. Dövlət müstəqilliyini və ənənəvi dəyərlərini hər şeydən yüksək qiymətləndirən gürcü xalqı "Gürcü Arzusu" partiyası ətrafında birləşərək düzgün seçimi etdi.

Gürcüstanı bulandırmış istəyənlər mənfur niyyətlərdən əl çəkməyə qərar vermişdir.

Beləliklə, ABŞ-nin və Qərbin daha bir mənfur niyyəti iflasa uğradı.

Məqsəd həm də "ipa-sapa" yatamayan Azərbaycanı ram etmək idi.

Cənubi Qafqazın iki dövlətini ələ keçirdikdən, burada da Ukrayna variantını tətbiq etdikdən sonra Azərbaycanı çıxılmaz vəziyyətdə qoymaqla təklmək, istədiklərinə nail olmaq niyyəti güdüldü.

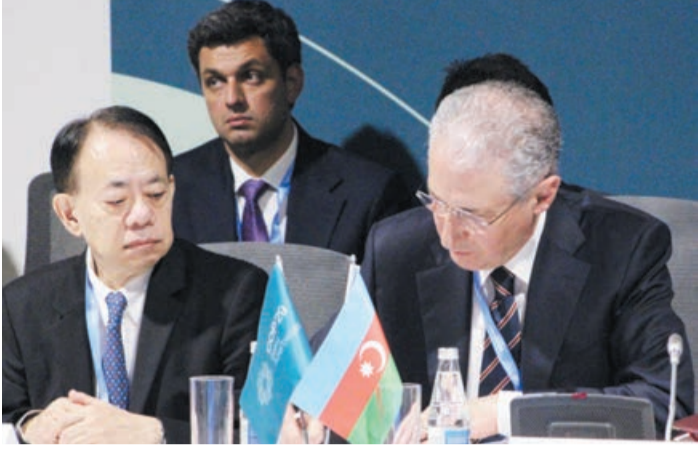
Azərbaycan Prezidentinin uzaqgörən və qətiyyətli addımları, prinsipial mövqeyi, üstəlik, gürcü xalqının doğru seçimi Cənubi Qafqazı alovla bürümək istəyində olanların arzusunun gözündə qoydu.

İndi regionda təklənən tam müstəqil siyasət yürüdüən Azərbaycan yox, özünə təzə ağa tapmış Ermənistanıdır.

Azərbaycanla Gürcüstanın dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinə xələl gətirmək isə kimsəyə nəsihə olmayacaqdır!

Bəxtiyar SADIQOV

COP29 çərçivəsində Mərkəzi Asiya ölkələri iqlim dəyişikliyi və buzlaqların qorunması üzrə birgə bəyannamə imzalayıblar

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) çərçivəsində "Mərkəzi və Qərbi Asiyada buzlaqların əriməsinin qarşısının alınması" üzrə birgə sənədi qəbul edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sessiyada buzlaqların əriməsinin törətdiyi problemlər müzakirə olunub.

Nəzərə çatdırılıb ki, buzlaqların əriməsi insanların miqrasiyasına səbəb olur, kənd təsərrüfatının və ümumilikdə iqtisadiyyatın inkişafından geri qalmasına gətirib

çıxarır. Müzakirələrdən sonra BMT-Mərkəzi Asiya ölkələrinin nazirləri "İqlim Dəyişikliyi, Buzlaqlar və Transsərhəd Əməkdaşlıq üzrə Tərəfdaşlıq" mövzusunda birgə Bəyannamə imzalayıblar.

Tədbirdə Azərbaycan, Qırğızıstan, Qazaxıstan və Özbəkistandan ötraf mühit nazirləri, həmçinin Asiya İnkişaf Bankı (AİB) və Yaşıl İqlim Fondunun nümayəndələri iştirak ediblər. Həmçinin Yaşıl İqlim Fondu və AİB tərəfindən maliyyələşdirilən "Buzlaqlardan Təsərrüfatlara" (G2F) proqramının icrasına başlanılması müzakirə olunub.

Azərbaycanın su çatışmazlığı və iqlim dəyişikliyinə artan təsirləri nəzərə alınaraq, G2F proqramı ölkənin milli maraqlarına uyğun olaraq xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İmzalanmış bəyannamə məlumat və təcrübə mübadiləsinə, erkən xəbərdarlıq sistemlərinin inkişafına və iqlimə uyğun həllərin tətbiqini təşviq edir. Bu bəyannamə Mərkəzi və Qərbi Asiya regionunda buzlaqların qorunması və iqlim dəyişikliyinə qarşı tədbirlərin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm addım olaraq dəyərləndirilir.

COP29 çərçivəsində İqlim, innovasiya, "yaşıl iqtisadiyyat" və ticarət üçün TDT Tərəfdaşlığına dair nazirlər görüşü keçirilib

Azərbaycanın evsahibliyi etdiyi COP29 çərçivəsində İqlim, innovasiya, "yaşıl iqtisadiyyat" və ticarət üçün Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) Tərəfdaşlığına dair Nazirlər Görüşü keçirilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a İqtisadiyyat Nazirliyindən bildirilib. Tədbirdə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov Azərbaycanın türk dövlətləri ilə əməkdaşlığı yüksək qiymətləndirdiyini və ölkələrimiz arasında inteqrasiya proseslərinə dəstək verdiyini vurğulayıb. Qeyd olunub ki, birgə təşəbbüslər iqlim fəaliyyəti və "yaşıl iqtisadiyyat" kimi istiqamətlərdə müsbət dəyişikliklərə nail olunmasına mühüm töhfələr verəcək. Bu məqsədlə ölkələrimiz arasında inteqrasiya proseslərinə dəstək verəcək. Bu məqsədlə ölkələrimiz arasında inteqrasiya proseslərinə dəstək verəcək. Bu məqsədlə ölkələrimiz arasında inteqrasiya proseslərinə dəstək verəcək.

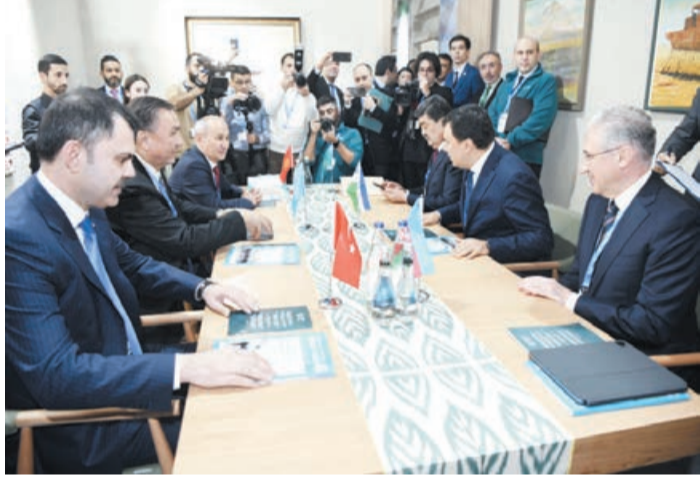
naziri Sanjarbek Bolotov, Türkiyənin ticarət nazirinin müavini Mustafa Tuzcu, Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin departament rəhbəri Elmar Məmmədov çıxış ediblər. Çıxışlarda türk ölkələrində həyata keçirilən iqlim və "yaşıl iqtisadiyyat" siyasəti barədə məlumat verilib. Müxtəlif istiqamətlər üzrə ölkələrarası tərəfdaşlığın və inteqrasiya proseslərinin güclənməsinin ümumi rifah və global çağırışlara adekvat yanaşma baxımından vacibliyi vurğulanıb. Bildirilib ki, tərəfdaşlıq vasitəsilə ölkələrdə davamlı inkişafa, iqlim problemlərinin həllinə və regional iqtisadi artımın təşviqinə səmərəli addımların atılması üçün əməkdaşlıq lazımdır. Azərbaycanın türk dövlətləri arasında tərəfdaşlığın güclənməsinə mühüm töhfələr verəcəkdir.

Tədbirdə təşkilat üzv dövlətlərin müvafiq dövlət qurumlarının rəhbərlərinin iqlim, innovasiya, "yaşıl iqtisadiyyat" və ticarət üçün TDT Tərəfdaşlığının yaradılmasına dair Bakı Nazirlər Bəyanatı imzalanıb. Bəyanat innovasiya, davamlılıq və yaşıl inkişafın rəhbərlik etdiyi gələcək üçün ortaq baxış ortaya qoyur.

COP29 çərçivəsində TDT dövlətləri ekologiya üzrə "Nazirlər Bəyannaməsi" imzalayıb

COP29 çərçivəsində Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) üzv dövlətlərin ötraf mühit və ekologiya nazirlərinin ilk görüşü "Nazirlər Bəyannaməsi"nin imzalanması ilə yekunlaşıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 2024-cü ilin iyulunda Şuşada TDT-nin Dövlət başçılarının Zirvə görüşündə imzalanmış "Qarabağ Bəyannaməsi"nin davamı olaraq TDT-yə üzv dövlətlər nazirlər səviyyəsində birgə ekoloji problemlərin həlli və dayanıqlı inkişafın təmin edilməsi istiqamətində əməkdaşlığı gücləndirmək niyyətlərini təsdiqləyiblər. Görüşdə ötraf mühit sahəsində ortaq çağırışların həllinə

nail olmaq üçün fikir mübadiləsi aparılıb, dayanıqlı inkişafı təşviq edən önəmli addımların vacibliyi, regional və beynəlxalq ekoloji problemlərin həllində birgə yanaşmanın əhəmiyyəti vurğulanıb.

əməkdaşlığın davam etdirilməsi niyyətlərini ifadə ediblər.

Ötraf mühit və dayanıqlı inkişaf sahəsində COP29-da sözlənən planetar çağırışların və təşəbbüslərin həlli istiqamətində TDT tərəfindən birgə fəaliyyət haqqında "Nazirlər Bəyannaməsi"nin Bakıda imzalanması COP29-a evsahibliyi edən Azərbaycanın beynəlxalq və regional səviyədəki liderliyini daha da möhkəmləndirir.

COP29 çərçivəsində keçirilən görüşdə TDT-yə üzv dövlətlərin - Azərbaycan, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyənin ekologiya və təbii sərvətlər nazirləri, həmçinin TDT-nin Baş katibi iştirak edib.

Energetika naziri moldovalı və mərəkeşli həmkarları ilə görüşüb

Energetika naziri Pərviz Şahbazov COP29 tədbiri çərçivəsində Moldovanın energetika naziri Viktor Parliqov ilə görüşüb.

AZƏRTAC Energetika Nazirliyinin yaydığı məlumata istinadən xəbər verir ki, görüşdə ikitərəfli enerji gündəliyinin aktual məsələlərinə dair müzakirələr aparılıb. Azərbaycan "yaşıl enerji" keçidi və müxtəlif istiqamətlərdə həyata keçirilən "yaşıl enerji" dəhlizləri ilə bağlı fikir mübadiləsi edilib. Bərpəolunan enerji, enerji səmərəliliyi və enerji tənzimlənməsi sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün imkanlar dəyərləndirilib. Enerji səmərəliliyi, bərpəolunan enerji mənbələrinin təşviqi və enerji tənzimlənməsi sahələrində əməkdaşlıq memorandumlarının

imzalanması razılaşdırılıb. Nazir Mərkəzi enerji keçidi və dayanıqlı inkişaf naziri Leila Benali ilə də görüşüb. Görüşdə hər iki ölkədə enerji sektorunda inkişaf prosesləri və yaşıl enerji keçidi təcrübəsi

bölmüşüldü. Bərpəolunan enerji, qaz infrastrukturunu və perspektivli layihələr üzrə əməkdaşlıq potensialı nəzərdən keçirilib. COP29-un enerji təşəbbüslərinə dəstək ifadə olunub.

Bakıda "Ədalətli keçid üçün sərmayələrin təşviqi" mövzusunda Yüksək Səviyyəli Dialoq təşkil edilib

COP29 sədrliyi tərəfindən konfransın dördüncü günündə "Ədalətli keçid üçün sərmayələrin təşviqi" mövzusunda Yüksək Səviyyəli Dialoq təşkil edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə COP29 sədrindən Azərbaycan Respublikası energetika nazirinin müavini, COP29-un baş icraçı direktoru Elnur Soltanov çıxış edib. Bildirib ki, bu Yüksək Səviyyəli Dialoq ədalətli keçidə sərmayələrin yatırılması yollarının müzakirəsi üçün fürsətdir. O qeyd edib ki, aşağı karbonlu iqtisadiyyata keçid yalnız enerji sistemlərinin, sənaye proseslərinin, kənd təsərrüfatı fəaliyyətinin və torpaq istifadəsinin transformasiyasını deyil, həm də imkanların ədalətli paylaşılmasını tələb edən mürəkkəb, çoxölçülü bir mərhələdir.

"Just Transition Finance Lab"ın icraçı direktoru Nik Robins "Ədalətli Keçid Məqsədlərinə uyğunlaşmaq üçün maliyyənin səfərbər edilməsi" mövzusunda təqdimatla çıxış edib. Bildirib ki, az karbonlu iqtisadiyyata qlobal keçid böyük investisiyalar tələb edir. Bu keçid balanslı, əhatəli və ədalətli olmalıdır. Bu yüksək səviyyəli dialoq sektorlar və regionlar arasında ədalətli keçid üçün maliyyənin səfərbər edilməsinə, inkişaf etməkdə olan ölkələr, xüsusilə iqlim dəyişikliyinə mənfi təsirlərinə həssas ölkələr və icmalar üçün sadələşdirilmiş çıxışın təmin edilməsinə yönələcək. Müzakirələr həm döv-

löt, həm də özəl sektorun maliyyələşdirmə mexanizmləri və çoxtərəfli əməkdaşlığın rolu üzərində cəmləşəcək.

Daha sonra COP29 sədrliyinin nümayəndəsi Jalə İbrahimovanın moderatorluğu ilə "Maliyyə bazarları, inkişaf bankları və hökumətlər uzunmüddətli, əhatəli keçid investisiyaları üçün kapitaldan necə istifadə edə bilərlər?" mövzusunda ikinci sessiya keçirilib. Sessiya iştirakçıları - Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankının (AIIB) prezidenti Jin Liqun, Misir Ərəb Respublikasının planlaşdırma, iqtisadi inkişaf və beynəlxalq əməkdaşlıq naziri Rania al-Mashat, Filippinin Ötraf Mühit və Təbii Sərvətlər Departamenti katibinin müavini Maria Luvallhati Dorotan-Tiuseco, Cənubi Afrika Respublikasının Prezident yanında İqlim Komissiyasının icraçı direktoru Crispian Olver, Böyük Britani-

yanın iqlim üzrə xüsusi nümayəndəsi xanım Rachel Kyte, Beynəlxalq Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası Baş katibinin müavini Erik Mwezi Manzi mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb.

Müzakirələrdə müxtəlif iqtisadiyyatlarda ədalətli keçid üçün lazım olan əsas maliyyə mexanizmləri və alətlərdən səmərəli istifadə, ədalətli keçidin maliyyələşdirilməsi üçün sektora xas problemlər və onların həll yollarının araşdırılması və digər istiqamətlərə toxunulub. Həmçinin inkişaf etməkdə olan ölkələrin maliyyə ehtiyaclarını ödəmək üçün beynəlxalq əməkdaşlığı təşviq etmək və keçid planlarını dəstəkləmək barədə fikirlər irəli sürülüb.

Tədbirin sonuncu hissəsində müxtəlif dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri fikir mübadiləsi aparılıb.

COP29 çərçivəsində "Metan emissiyalarının azaldılması məqsədilə 6-cı maddəyə əsaslanan iqlim maliyyəsi" mövzusunda tədbir olub

Bakıda keçirilən COP29 çərçivəsində SOCAR-ın təşkilatlığı ilə "Metan emissiyalarının azaldılması üçün iqlim maliyyəsi haqqında maddə 6-dan faydalanmaq" mövzusunda tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən Azərbaycan energetika nazirinin müavini Elnur Soltanov metan emissiyasının azaldılması barədə həyata keçirilən işlərdən danışıb.

Qeyd olunub ki, metan emissiyasının azaldılması istiqamətində görülən işlərin maliyyələşməsi əhəmiyyətlidir. Sərmayədarlar, yerli və beynəlxalq maliyyə institutları bu məsələni diqqətdə saxlayaraq problemin aradan qaldırılmasında yaxından iştirak etməlidirlər.

SOCAR-ın vitse-prezidenti Əfqan İsayev çıxış edərək təmsil etdiyi şirkətin metan emissiyasının azaldılması üçün maliyyə mənbələrinin inkişafı barədə danışıb. Qeyd olunub ki, hər bir şirkət bu məsələni gündəlikdə saxlamalı və emissiyasının azaldılması üçün maliyyə ayırmalıdır. Sonra metan emissiyasının azaldılması haqqında təqdimat olub.

Dünyada və ayrı-ayrı iri şirkətlər tərəfindən görülən tədbirlər, metanın ekoloji mühitə təsiri, onun azaldılması və sifir emissiyaya nail olmağın yolları barədə məlumat verilib. Nəzərə çatdırılıb ki, metan qazının tullantıların temperaturun yüksəlməsinə səbəb olan amillərdən biridir və onun atmosferə atılmasının qarşısını tədricən almaq və sifir emissiyaya doğru irəliləməklə mümkündür. Bu işdə yeni texnologiyaların tətbiqi də zəruridir. Təqdimatdan sonra müzakirələr başlayıb. Müzakirələrdə "SOCAR Trading"

şirkətinin nümayəndəsi Taleh Musayev, Beynəlxalq Ötraf Mühitin Mühafizəsi Fondunun vitse-prezidenti Mark Brovsten, "Standard Chattered" bankının davamlılıq üzrə rəhbəri Marisa Diruy, Neft və Qaz İqlim Təşəbbüsü Təşkilatının (OGCI) icraçı direktoru Juliyen Peres və başqaları iştirak ediblər.

Müzakirələrdə nəzərə çatdırılıb ki, hazırda metan emissiyası 19 faiz təşkil edir ki, bu da çox problemlidir. Bu faiz azaldılması üçün mütləq maliyyələşmə lazımdır.

COP29
Baku
Azerbaijan

Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyətin yüksək səviyyəli açılış sessiyası keçirilib

biləcəyi mühüm rolunu vurğulayan dinamik proqramın başlanğıcı olduğunu bildirdilər. Beləliklə, COP29-da Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyət treki fəal iştirakı, mənalı dialoqu təşviq etmək və birgə iqlim fəaliyyətində innovativ ideyaları oyatmaq üçün nəzərdə tutulub.

Qeyd olunub ki, müzakirələr və seminarlar silsiləsi davamlılıq standartlarının əhəmiyyəti, "Xalis Sıfır" İKT sektoruna aparıcı yol, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və erkən xəbərdarlıq sistemləri üçün süni intellektin istifadə edilməsinə yönələcək.

Məlumat üçün bildirək ki, Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyət təşəbbüsü COP29 sədrliyinin Fəaliyyət Gündəliyinə daxil olan 14 global təşəbbüsdən biridir. Bu təşəbbüs tək bir hadisə deyil, həm də innovasiya və dayanıqlılığa əsaslanan rəqəmsallaşmanın gələcək COP-larda prioritet olaraq qalmasını təmin edərək davamlı sürət yaratmağa çağırışdır. COP29 çərçivəsində təşəbbüsün yekun tədbiri - Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyət üzrə yüksək səviyyəli

"dəyirmi masa" COP29 çərçivəsində ilk Rəqəmsallaşma Günü - noyabrın 16-da keçiriləcək. Tədbirdə dünyanın bir sıra ölkələrindən dövlət və özəl sektor nümayəndələri, o cümlədən İKT sahəsi üzrə global miqyasda aparıcı tərəflər iştirak edəcəklər.

"Dəyirmi masa" da bir sıra kritik mövzular, o cümlədən rəqəmsal innovasiyanın iqlim strategiyalarına inteqrasiyası, iqlim monitorinqinin rəqəmsal alətlərlə artırılması, rəqəmsal inklüzivliyin təşviqi və rəqəmsal texnologiyaların ətraf mühitə təsirlərinin azaldılması müzakirə ediləcək. "Dəyirmi masa"nın sonunda dayanıqlı və yaşıl dünya naminə bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə yekun sənəd - Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyət üzrə Bəyannamənin qəbul edilməsi gözlənilir.

Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyət üzrə Bəyannamə rəqəmsal texnologiyaların iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədəki potensialını tanımaqla yanaşı, dayanıqlı və inklüziv praktikaların təşviqinə də əhəmiyyətli bir addımdır.

Sessiya Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi (RİNN), COP29 sədrliyi, Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqı (BTİ) və BMT-nin Rəqəmsal Texnologiyalar Agentliyi tərəfindən təşkil olunub.

Rəqəmsal texnologiyalar sonayesində davamlılıq üzrə öməkdaşlığı gücləndirmək üçün COP29 çərçivəsində Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyət trekinin yüksək səviyyəli açılış sessiyası keçirilib.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Rəşad Nəbiyev iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə güclü vasitə olan rəqəmsallaşmanın potensialından tam yararlanmaq üçün dayanıqlı infrastruktur və ətraf mühitə təsirə üstünlük verən balanslaşdırılmış yanaşmaya ehtiyac olduğunu vurğulayıb: "Yalnız rəqəmsallaşma vasitəsilə davamlı gələcəyi təmin etmək üçün lazım olan sürət, dəqiqlik və çeviklik nail ola bilərik".

Müzakirələrdə texnologiya sektorunda emissiyaların azaldılmasının zəruriliyi və ekoloji həllərdə texnologiyaların rolu vurğulanıb. Sessiya rəqəmsallaşma və iqlim fəaliyyətinə dair tematik müzakirələrlə davam edib, uğurlu öməkdaşlığı nümayiş etdirib. Belə ki, il ərzində çoxtərəfli Yaşıl Rəqəmsal Fəaliyyətin əsas nəticələri və tərəqqi yeniləmələri diqqətə çatdırılıb.

Çıxış edənlər bu sessiyanın ekoloji problemlərin həllində və hamı üçün dayanıqlı gələcəyin qurulmasında rəqəmsal həllərin oynaya

COP29 çərçivəsində iqlim fəaliyyətinin inkişaf maliyyəsinə inteqrasiyası müzakirə edilib

Bakıda keçirilən COP29 çərçivəsində noyabrın 14-də "İqlim fəaliyyətinin inkişaf maliyyəsinə inteqrasiyası" mövzusunda müzakirə təşkil edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir İqtisadi Öməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) İnkişaf Yardım Komitəsinin sədri Karsten Sauerin moderatörlüyü ilə keçirilib.

COP29-un baş danışıqçısı, Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Yalçın Rəfiyev bildirib ki, iqlim və inkişaf fəaliyyətinin inteqrasiyası davam edən prosesdir. Biz inkişaf sahəsində öməkdaşlıq sektorunun necə dəyərli tövrübə qazandığını, prioritetlərin və siyasətlərin uyğunlaşdırılması, ssenarilərin maksimum səviyyəyə çatdırılması ilə bağlı yaxşı nümunələr gördük. İqlim məqsədləri üçün rəsmi inkişaf yardımı son on ildə tədricən artaraq 2022-ci ildə ümumi inkişaf yardımının üçdəbirinə çatıb. İqlim dəyişmələrinin inkişaf maliyyəsinə daxil edilməsi barədə ümumi fikrin olması çox əhəmiyyətlidir. İnkişaf maliyyəsi və iqlim maliyyəsi bir-birini əvəz edə bilməz. İnkişaf maliyyəsinin təminatçıları kollektiv tövrübə əsaslanaraq, xüsusilə də iqlimin digər Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin mühüm hərəkətverici amil olduğunu nəzərə alaraq onun mövcud işlər siyahısına daxil olunmasını davam etdirməlidir.

"Qəbul etməliyik ki, ən az inkişaf etmiş ölkələr üçün inkişaf yardımının bir hissəsi olaraq özəl maliyyənin payı çox aşağıdır. Buna görə də ən az inkişaf etmiş ölkələr üçün də daxil olmaqla müvafiq iqlim fəaliyyətinin inkişaf strategiyalarını necə genişləndirə biləcəyimiz barədə fikirlərinizi eşitməyi səbirsizliklə gözləyirik. Açıq şəkildə qeyd edim ki, iqlim maliyyəsinin təmin etmək iqlim məqsədlərimizə çatmaq üçün mühüm amildir. Biz müvafiq mənbələrdən maliyyəni sürətlə genişləndirməli, inkişaf edən ölkələr üçün ictimai maliyyənin artırılmasından əlavə onun kritik rolunu nəzərə almalıyıq", - deyərək Yalçın Rəfiyev bildirdi.

COP29-un baş danışıqçısı diqqətə çatdırıb ki, müvafiq mənbələrdən təmin edilən maliyyənin həcmi sürətlə genişləndirilməli, inkişaf edən ölkələr üçün ictimai maliyyənin artırılmasından əlavə, onun kritik rolunu nəzərə alınmalıdır.

İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün dövlət maliyyəsinə artırmaqdan başqa, bütün beynəlxalq maliyyə

strukturunun sistem miqyaslı yanaşmaların qəbulu da daxil olmaqla gələcək iqlim maliyyəsi hədəfləri və inkişaf nəticələrinin səmərəliliyini maksimum səviyyəyə çatdırılmasını önəmli vurğulayan Yalçın Rəfiyev deyib: "İqlim Dəyişmələri üzrə Hökumətlərarası Panelin iqlim dəyişikliyinə mənfi təsirləri ilə bağlı ssenariləri hər il iqlim fəaliyyətləri ilə üst-üstə düşür. Son aylarda təkə Karib dənizində Beverli qasırğası, Hindistanda, Banqladəşdə, Nigeriyada, Cadda və ən son İspaniyada ölümcül daşqınları gördük. Gəlin, bu pilot layihəyə öməkdaşlıq və qətiyyət ruhu ilə yanaşaq ki, iqlim və inkişafı bağlı maliyyəni artıra bilək. COP29-un global səyləri iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə səfərbər etməkdə Paris Sazişinin effektivliyini vurğulayaraq, hamımızı bu məqamda qətiyyətli və daqiq addımlar atmağa çağırıram".

Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq İnkişafa Yardım Agentliyinin rəisi Elməddin Mehdiyev bildirdi ki, ölkəmiz beynəlxalq cəmiyyətin etibarlı və məsuliyyətli üzvü kimi müxtəlif coğrafiyalarda davamlı inkişafın təşviqinə böyük əhəmiyyət verir, global miqyasda hərtərəfli tərəqqinin stimullaşdırılması üçün beynəlxalq səylərə sadıq qalır. E.Mehdiyev xa-

tırladı ki, Azərbaycanın müstəqilliyin ilk illərində üzleşdiyi münafiqənin ağır nəticələri, o cümlədən ərazilərimizin 20 faizinin işğalı və bir milyondan çox insanın məcburi köçkün vəziyyətinə düşməsi ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyətinə sarsıdıcı təsir göstərib. Ancaq uğurlu daxili və xarici siyasət, davamlı tərəqqi və dinamik iqtisadi inkişaf nəticəsində Azərbaycan qarşıya qoyulmuş məsələləri dəf edərək uşurla donor ölkəyə çevrildi. Həmrəylik ruhu, qlobal rifah, eləcə də ölkələr və millətlər arasında dostluq münasibətlərinin gücləndirilməsinə töhfə vermək Azərbaycanın xarici siyasətinin ayrılmaz hissəsidir.

Sonra OECD-nin inkişaf öməkdaşlığı üzrə direktoru xanım Mariya del Pilar Qarrido Qonzalounun tədbir iştirakçılara videomüraciəti nümayiş etdirilib. Müraciətdə iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin dayanıqlı inkişafı birbaşa əlaqəli olduğunu bildiren direktor dünya ölkələrinin davamlı inkişafının təmin olunmasında bu sahədə fəaliyyətin mühüm rol oynadığını diqqətə çatdırıb.

Tədbir mövzu ətrafında müzakirələrlə davam edib. Qeyd olunub ki, iqlimlə bağlı görülən işlərin əksəriyyəti mövcud beynəlxalq maliyyə sistemi vasitəsilə həyata keçirilə bilər.

COP29 sədrliyi və Çoxtərəfli İqlim Fondları iqlim təsirinin fəsadları ilə bağlı birgə tədbir olub

Noyabrın 14-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası çərçivəsində COP29 Sədrliyi və MCF-nin (Çoxtərəfli İqlim Fondları) "İqlim təsirinin sürətləndirilməsi" adlı birgə tədbiri keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən COP29-un baş danışıqçısı Yalçın Rəfiyev bu gün iqlim dəyişmələri ilə mübarizənin ən mühüm aspektlərinin birinin - iqlim maliyyəsinin müzakirə edildiyini bildirdi. Qeyd edib ki, iqlim maliyyəsi global enerji keçidini, eləcə də karbon emissiyasının azaldılmasını və iqlimə davamlı gələcəyi təmin etmək üçün olduqca zəruridir. Adətən iqlim layihələrinə riskli investisiya kimi baxılır və bu zaman da maliyyə xərcləri artır, ancaq investisiyalar azalır. Y.Rəfiyev bu məsələdə Çox-

tərəfli İqlim Fondunun çox böyük rolu olduğunu qeyd edib. O diqqətə çatdırıb ki, MCF özümdə çoxlu sayda iqlimlə bağlı fondları birləşdirir: "Bu illər ərzində bu fondlar birlikdə iqlimə 50 milyard dollardan çox investisiya ediblər".

COP29-un baş danışıqçısı Çoxtərəfli İqlim Fondunun öz fəaliyyətini dorin öməkdaşlığa fokuslanaraq davam etdirəcəyinə əmin olduğunu deyib.

Yaşıl İqlim Fondunun (Green Climate Fund) icraçı

direktoru Mafalda Duarte bildirdi ki, COP konfranslarında iqlim maliyyəsi fondları ikinci dəfə bir araya gəlir: "COP28-də biz vacib çağırışla çıxış etdik. Bu çağırışda biz gələcək planlarımıza nəzər saldıq. Mən uzun illərdir ki, iqlim sahəsində çalışıram və öz təcrübəmə əsasən deyərək bilərəm ki, bizə lazım olan ən mühüm məsələ inkişaf etməkdə olan ölkələrin iqlim maliyyəsi ilə bağlı ehtiyacını qarşılamadır".

M.Duarte uzun müddətdir ki, iqlim maliyyəsinə çıxış imkanlarının çətinliyindən bəhs edildiyini vurğulayaraq deyib: "İqlim maliyyəsi milyonlarla təşkilatları əhatə edir. Qeyd edim ki, iqlim maliyyəsi ilə təkə iqlimlə bağlı təşkilatlar məşğul olmur. Ən vacib məqam bundan ibarətdir ki, biz bütün maraqlı tərəflər bir araya gələrək iqlim maliyyəsinə asan çıxışları təmin etməliyik". Adaptasiya Fondunun sədri Mikko Ollikaynen uzun illər-

dən bəri müxtəlif iqlim maliyyə fondları ilə birlikdə fəaliyyət göstərdiyini qeyd edib: "İqlim böhranının artdığı bir vaxtda biz iqlim maliyyəsinə asan çıxış yollarını təmin etməliyik. Bu sahədə öldə etdiyimiz nəticələrdən məmnunam. Əlimizdə olan bütün resursları iqlim maliyyəsinə yönləndirməliyik. Bizim Adaptasiya Fondumuz da iqlim maliyyəsinə lazım olan töhfəni verməyə hazırdır və bu sahədə də biz başqa fondlarla da öməkdaşlıq edirik".

COP29 çərçivəsində Gənclərin Beynəlxalq Dayanıqlı İnnovasiya Sammiti reallaşdı

COP29 çərçivəsində noyabrın 14-də Gənclərin Beynəlxalq Dayanıqlı İnnovasiya Sammiti keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sammitdə dayanıqlı inkişaf və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə gənclərin rolunun vacibliyi vurğulanıb.

Tədbirdə Gənclərin Beynəlxalq Dayanıqlı İnnovasiya Sammitinin gənclər səfiri Annie Bai gənclərin dayanıqlılıq sahəsində innovativ həllər irəli sürmək potensialına malik olduğunu vurğulayıb və onların səylərinin global miqyasda əhəmiyyətli təsir göstərə biləcəyini qeyd edib. O, həmçinin gənclərin bilik və bacarıqlarının artırılmasının, onların liderlik qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsinin vacibliyini diqqətə çatdırıb.

İqlim üzrə Qlobal Universitetlər Alyansının gənclər üz-

rə baş məsul şəxsi Alis Ho müxtəlif ölkələrdən olan gənclərin bir araya gəlməsinin və təcrübə mübadiləsinin əhəmiyyətinə toxunub. O, xüsusilə texnologiya sahəsindəki innovasiyaların Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaqda mühüm rol oynaya biləcəyini vurğulayıb.

Milli İqlim Dəyişməsi Strategiyası və Beynəlxalq Öməkdaşlıq Mərkəzinin sədr müavini Çen Cihua, Gənclərin Beynəlxalq Dayanıqlı İnnovasiya Sammitinin həmtəşviçisi Şanzi Cianq, İqlim Gələcəyi Qlobal İnnovasiya Laboratoriyasının təşviçisi direktoru, Qida Sistemi Keçidi Qlobal Sürətləndiricisinin sədri, Pekin Universiteti Karbon Neytrallığı İnstitutunun dosenti və tədqiqat professoru Binbin Vanq, Qlobal SDG-lər və Liderlik İnkişaf Mərkəzinin nümayəndəsi Cek Huang, eləcə də innovasiya məsləhətçisi Vanq Yanmin

çıxışlarında gənclərin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə mühüm rol oynadığını vurğulayıblar. Onlar iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizədə beynəlxalq öməkdaşlığın əhəmiyyətini qeyd edərək, bu işbirliyi çərçivəsində gənclərin təşəbbüslərinin vacibliyini diqqətə çatdırıb. Dayanıqlı inkişaf istiqamətində gənclərin innovativ həllərə töhfə vermələrinin zəruriliyi vurğulanıb və sammitin bu sahədə gənclərə imkanlar yaratmaqda xüsusi əhəmiyyət daşıdığı qeyd edilib.

Sammit dayanıqlı inkişaf və iqlim dəyişikliyi ilə bağlı gənclərə təcrübə və ideyalarını paylaşmaq üçün geniş imkanlar yaradan platforma kimi yüksək qiymətləndirilib.

Sonda gənclər arasında global problemlərə dair müxtəlif innovativ həll yolları müzakirə olunub və davamlı əlaqələrin qurulmasına dair təşəbbüslər irəli sürüldü.

FIFA prezidenti COP29-un təşkilinə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edib

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iş-tirək etmək üçün Bakıya gələn FIFA prezidenti Canni İnfantino dəvətə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, funksioner Azərbaycana səfəri ilə bağlı sosial şəbəkə hesabında video paylaşmış. Ali futbol qurumunun rəhbəri bildirib ki, dünya liderlərinin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı global problemi həll etmək məqsədilə toplaşdığı COP29-a dəvət almaq onun üçün şərəfdir.

C.İnfantino Prezident İlham Əliyev və digər dövlət başçıları, hökumət nümayəndələri ilə planetin, eləcə də futbolun gələcəyi barədə müzakirələr apardığını vurğulayıb: "FIFA beynəlxalq təşkilat olaraq, ətraf mühitin və iqlimin qorunmasına ciddi yanaşır. Biz yüksəkkeyfiyyətli müxtəlif beynəlxalq sertifikatlaşdırılmış layihələrə investisiyalar etməklə iqlimlə bağlı fəaliyyətə dəstək olmaq, eləcə də bu mübarizəyə töhfə vermək məqsədilə proqramlar həyata keçirmişik. Bu tədbirdə iştirak edən hər kəsin ortaq məqsədi var: uşaqlarımız və onların birgə gələcəyi. FIFA iqlim dəyişikliyi ilə bağlı mühüm global məsələdə öz rolunu oynamağa davam edəcək. Prezident İlham Əliyevə, AFFA-ya və Azərbaycandakı hər kəsə təşəkkür edirəm".

"ASAN xidmət" COP29-da "yaşıl idarəetmə" ilə bağlı beynəlxalq forum təşkil edib

Noyabrın 14-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 çərçivəsində Yaşıl Qabaqcıl İdarəetmə üzrə Nazirlər Forumu keçirilib.

Bakı Olimpiya Stadionunda "mavi zona"da baş tutan tədbir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin, BMT-nin Asiya və Sakit Okean üzrə İqtisadi və Sosial Komissiyasının (UN ESCAP) və "Apolitical Group Limited"-in birgə təşkilatçılığı ilə reallaşdırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, forum interaktiv dialoqu və əməkdaşlığı təşviq etmək üçün hökumətlərin, beynəlxalq təşkilatların, aparıcı ekspertlərin və akademik dairələrin nümayəndələrini bir araya gətirib. Ümumilikdə 7 beynəlxalq təşkilatın və 20-yə yaxın ölkədən aidiyyəti nazirlərin rəhbərliyi və müxtəlif şirkətlərin, elmi-tədqiqat institutlarının nümayəndələri iştirak ediblər.

Açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev, BMT Baş katibinin müavini, Asiya və Sakit Okean üzrə İqtisadi və Sosial Komissiyasının icraçı katibi Armida Salsiah Aliscabana, ICESCO-nun Baş direktoru Sa-

lim bin Məhəmməd Əl-Malik, "Apolitical Group Limited"-in icraçı direktoru Robin Skot və İslam İnkişaf Bankının vitse-prezidenti Zahir İqbal çıxış ediblər.

Çıxışçılar "yaşıl texnologiya"ların genişləndirilməsində, qabaqcıl idarəetməni inkişaf etdirilməsində və dövlət xidmətlərinin ətraf mühitə, sosial davamlılığa uyğunlaşdırılmasında beynəlxalq əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulayıblar. "ASAN xidmət" modeli kimi innovativ modellərin davamlı infrastrukturuna, inklüzivliyin təşviqinə və iqlim dəyişikliyinə cavab vermək üçün beynəlxalq əməkdaşlığa necə töhfə verə biləcəyi diqqətə çatdırılıb.

İkinci sessiya isə "Yaşıl idarəetmə" global əməkdaşlığın rolu" mövzusunda həsr edilib. Sessiyada

BMT-nin, İslam Ölkələrinin Statistika, İqtisadi və Sosial Araşdırmalar və Təlim Mərkəzinin (SESRI), Serbiyanın, Qazaxıstanın, Seneqalın müvafiq qurumlarının rəhbərləri çıxış ediblər. Əsas müzakirələr davamlılığın təmin edilməsi və fəaliyyətin səmərəliliyinin optimallaşdırılması, bu istiqamətdə "yaşıl texnologiya"ların inkişafı və tətbiqinin təşviqi, dövlət qurumlarının milli səviyyədə müəyyən edilmiş töhfələr və beynəlxalq iqlim öhdəliklərinin həyata keçirilməsində rolunu olub.

Forum zamanı Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının, eləcə də Uqandanın, Efiopiyanın aidiyyəti nazirlərinin rəhbərliyi müvafiq istiqamətdəki qabaqcıl təcrübələrə dair təqdimatlar ediblər.

Süni intellekt təcrübələri mövzusunda həsr olunmuş xüsusi sessiyada isə Misirin müvafiq qurumunun və Rumıniyanın sözügedən sahə üzrə ixtisaslaşmış təşkilatının rəhbərləri çıxış ediblər.

Moderatoru məşhur jurnalist, futuroloq (CNN, TEDx, Forbes) İlan Xan olan forum başlanğıc nitqləri və müzakirələrlə yekunlaşdı.

Tədbirdə "ASAN xidmət" mərkəzlərində alternativ enerji mənbələrinə keçid" layihəsi ilə bağlı məlumat diqqətə çatdırılıb və bununla əlaqədar videoçarx da nümayiş etdirilib.

"Caspian Energy" jurnalının COP29-a həsr olunmuş xüsusi buraxılışı Bolqarıstan Prezidentinə təqdim olunub

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində "Caspian Energy Club"-in sədri və qrupun baş icraçı direktoru Təlman Əliyev Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radevə jurnalın COP29-a həsr olunmuş xüsusi buraxılışı təqdim edib.

Bu barədə AZƏRTAC-a "Caspian Energy Club"-in Mətbuat xidmətindən bildirilib.

Qeyd edilib ki, "Caspian Energy" jurnalının xüsusi buraxılışında Rumen Radev ilə eksklüziv müsahibə yer alıb. Bu müsahibədə dövlət başçısı Azərbaycan, Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan və Slovakiya arasında reallaşması nəzərdə tutulan "Həmrəylik halqası" layihəsi, eləcə də Bolqarıstan ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli əməkdaşlığın geniş imkanları haqqında ətraflı məlumat verib.

Bolqarıstan Prezidenti "Caspian Energy Club"-in dəstəyi ilə nəşr edilən "Caspian Energy" jurnalının global enerji və iqlim problemlərinə dair aktual məlumatların yayılmasında verdiyi töhfəni yüksək qiymətləndirib. Onun sözlərinə görə, bu, "Caspian Energy" jurnalının Xəzər, Qara dəniz və Baltıqyanı ölkələrin iş dünyası üçün mühüm məlumat mənbəyi olduğunu bir daha təsdiqləyir. Prezident həmçinin jurnalda dərc olunan məqalələrin davamlı inkişaf üçün dəyərli fikir və təkliflər təqdim etdiyini bildirib. Sonda Bolqarıstan Prezidenti əməkdaşlığın daha da dərinləşəcəyinə ümidvar olduğunu deyib və jurnalın beynəlxalq ələmdə nüfuzunu gücləndirməsini arzulayıb.

"Caspian Energy Club"-in dəstəyi ilə dünyanın 70 ölkəsində nəşr edilən "Caspian Energy" jurnalının hər buraxılışında müxtəlif ölkələrin prezidentləri və Baş nazirləri, habelə iri transmilli şirkətlərin başçıları ilə müsahibələr, aparıcı ekspertlərin şərhləri və analitik materiallar dərc olunur. Müxtəlif hesablamalara görə, "Caspian Energy" jurnalı Xəzər-Qara dəniz və Baltik regionlarının investisi-

yalar, "yaşıl iqtisadiyyat", önəmli və "yaşıl enerji", sənaye və innovativ texnologiyalar üzrə beş aparıcı nəşr sırasındadır. Jurnal həmin regionlarda öz fəaliyyətini müəyyənləşdirmək istəyən bir çox sərmayədarlar üçün oriyentirdir.

"Caspian Energy Club" dünyanın 50 ölkəsindən 5000-dən çox şirkəti birləşdirən dinamik və inkişaf edən regional təşkilatdır. Biznes-hökumət dialoqunun fəal iştirakçısı olan "Caspian Energy Club"-in əsas məqsədi Azərbaycanda və "Caspian Energy Club"-in fəaliyyət göstərdiyi digər ölkələrdə investisiya və işgüzar mühitin yaxşılaşdırılmasında, həmçinin B2G, B2B və B2C formatlarında dialoqların stimullaşdırılmasında və onlarda fəal iştirak etməkdən ibarətdir.

Biznes-"networking" üçün beynəlxalq platforma olan "Caspian Energy Club" mütəmadi olaraq müxtəlif tədbirlər təşkil edir. Mənzil-qərarqahı Bakıda yerləşən "Caspian Energy Club"-in əsas fəaliyyəti Mərkəzi Dəhliz ölkələrini əhatə edir. "Caspian Energy Club"-in həmçinin Almaniya, BƏƏ, Böyük Britaniya, Çexiya, Estoniya, Finlandiya, Gürcüstan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Latviya, Özbəkistan, Polşa, Türkiyədə rəsmi nümayəndəlikləri, habelə dünyanın müxtəlif ölkələrində səlahiyyətli nümayəndələri var.

"Caspian Energy Club International" 2023-cü ildə "Caspian Energy Club"-in beynəlxalq layihələrini idarə etmək məqsədi ilə yaradılmışdır. 5 il ərzində "Caspian Energy Club International" dünyanın 100 ölkəsində "Caspian Energy Club"-in fiziki ofislerini açmağı planlaşdırır. "Caspian Energy Club International"-in əsas funksiyalarından biri, klubun fəaliyyətinin müxtəlif ölkələrdə idarə edilməsi və "Caspian Energy Club" qrupuna daxil olan bütün xarici ofislər və şirkətlər üçün "yaşıl iqtisadiyyat", "yaşıl energetika", "yaşıl maliyyə", rəqəmsal transformasiya və "yaşıl və innovativ texnologiya"ların tətbiqi sahələrində layihələrin lobbiləşdirilməsi və təşviqi üzrə vahid strateji planın formalaşdırılmasıdır.

İqlim, innovasiya və ticarət üzrə CAREC Tərəfdaşlığına dair Bakı Bəyannaməsi imzalanıb

COP29 çərçivəsində İqtisadiyyat Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə təşkil edilən İqlim, İnnovasiya və Ticarət üzrə CAREC Tərəfdaşlığına həsr olunmuş Yüksək Səviyyəli Sessiya keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Asiya İnkişaf Bankının Mərkəzi və Qərbi Asiya üzrə Əməkdaşlıq və İntegrasiya Departamentinin regional başçısı Ləzizə Sabirovanın moderatorluğu ilə keçirilən tədbirdə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov CAREC Proqramının regionun inkişafına töhfələrini vurğulayıb.

Qeyd olunub ki, proqram müxtəlif sektorlar üzrə yüksəkkeyfiyyətli layihələrə, o cümlədən prioritet istiqamətlərə sərmayə qoymaqla regional əməkdaşlığın gücləndirilməsini dəstəkləyir. Diqqətə çatdırılıb ki, regionda mühüm nəqliyyat qovşağı olan Azərbaycan transsərhəd və tranzit prosedurlarının, logistikanın davamlı olaraq təkmilləşdirilməsində və ticarətin rəqəmsallaşmasında önəmli rol oynayır. Azərbaycanın CAREC ölkələri ilə ticarət və investisiya əlaqələrinin gücləndirilməsi üçün səylərini davam etdirildiyi bildirilib: "2024-cü ilin doqquz ayı ərzində Azərbaycan ilə CAREC-ə üzv dövlətlər arasında ticarət dövriyyəsi təqribən 4 milyard dollara çatıb, CAREC ölkələrinin Azərbaycanın ümumi xarici ticarətində payı isə 11,5 faiz təşkil edib". Qeyd edilib ki, tədbir çərçivəsində imzalanmış "İqlim, İnnovasiya və Ticarət üzrə CAREC Tərəfdaşlığına dair Bakı Bəyannaməsi" regionda sosial, iqtisadi və ekoloji sahələrdə təşəbbüsləri dəstəkləyən yeni platforma formalaşdıracaq. Həmçinin bu çərçivədə yeni "yaşıl prinsip"lərin qəbul edilməsi prosesləri asanlaşacaq, ticarət və iqlim dəyişikliyi üzrə dialoq təşviq ediləcək.

Asiya İnkişaf Bankının prezidenti Masatsuqu Asakava, Asiya İnkişaf Bankının Mərkəzi və Qərbi Asiya Departamentinin baş direktoru Yevgeni Jukov, 2024-cü il üzrə CAREC Proqramına sədrlik edən Qazaxıstanın Baş nazirinin müavini, milli iqtisadiyyat naziri Nurlan Baybazarov CAREC ölkələrinin tərəfdaşlığı, iqlim dəyişikliyinə mənfi təsirlərinə qarşı birgə tədbirlər, "yaşıl layihə"lərin reallaşdırılması imkanları barədə fikirlərini bildiriblər. Sessiyada CAREC İqlim Dəyişikliyi Fəaliyyət Planı, CAREC İqlim və Davamlılıq Layihəsinə Hazırlıq Fondu və İqlim, İnnovasiya və Ticarət üzrə CAREC Tərəfdaşlığına dair təqdimatlar olub.

Tədbirdə iqlim riskinə hazırlıq, su, enerji və qida təhlükəsizliyi, aşağıkarbonlu həllər, iqlim fəaliyyəti istiqamətində tərəfdaşlığın gücləndirilməsi ətrafında müzakirələr aparılıb. Proqram üzv olan ölkələr arasında iqlim, innovasiya və ticarət üzrə CAREC Tərəfdaşlığına dair Bakı Bəyannaməsi imzalanıb.

COP29 çərçivəsində enerji keçidinin maliyyələşdirilməsində suveren sərvət fondlarının roluna dair müzakirələr aparılıb

Noyabrın 14-də Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) Suveren Fondların Beynəlxalq Forumu (SFBF) ilə birgə COP29 çərçivəsində Maliyyə Günü həsr olunmuş "Enerji keçidinin maliyyələşdirilməsində suveren sərvət fondlarının rolu" mövzusunda yüksək səviyyəli panel təşkil edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, COP29 sədrliyinin tədbirləri siyahısında yer alan və "mavi zona"da baş tutan bu mühüm tədbir global liderləri bir araya gətirərək, suveren sərvət fondlarının (SSF-lərin) dayanıqlı maliyyənin inkişafına və aşağıkarbonlu iqtisadiyyata keçid prosesində dəstəyini, o cümlədən bu istiqamətdə fəaliyyətin genişləndirilməsini müzakirə etmək məqsədi daşıyır.

Tədbirdə "Ithmar Capital" şirkətinin icraçı direktoru - SFBF-nin sədri Obaid Amrane və ARDNF-in İcraçı direktoru - SFBF-in sədr müavini İsrail Məmmədov açılış çıxışları ediblər. Çıxışlarda SSF-lərin iqlim dəyişikliyinə qarşısını almaqda uzunmüddətli investisiya strategiyaları ilə oynadığı əhəmiyyətli rol xüsusi diqqət çəkilib.

Obaid Amrane diqqətə çatdırıb ki, sərvət fondları davamlı inkişafa xidmət edəcək kapital mənbəsinə nümunə yaratmaq üçün geniş imkanlara malikdir: "Bu gün COP29 çərçivəsində əməkdaşlığımız uzunmüddətli və strateji investisiyalar vasitəsilə enerji keçidinin maliyyələşdirilməsində və iqlim problemlərinin həllində ortaq öhdəliyimizə bir daha əks etdirir".

İsrail Məmmədov bildirib ki, Azərbaycanın dövlət büdcəsinə əhəmiyyətli töhfə verən ARDNF ölkənin dayanıqlı inkişaf gündəliyinin və enerji keçidinin maliyyələşdirilməsində də mühüm rol oynayır: "Biz Santyaqo Prinsiplərinə uyğun olaraq güclü idarəetməni təmin etməklə iqtisadi sabitliyi möhkəmləndirməyə və dayanıqlı gələcəyə doğru irəliləyişə sadiqliyimizi nümayiş etdiririk".

Tədbirin moderatoru, "Franklin Templeton" şirkətinin global dayanıqlılıq üzrə rəhbəri Anne Simpson SSF-lərin maliyyə mandatlarını qorumaqla portfəllərinin enerji keçidi məqsədlərinə uyğunlaşdırılmasından və bu kontekstdə maliyyə öhdəliklərinin yenidən qiymətləndirilməsindən danışıb.

Panelin iştirakçıları investisiya mühitində keçid maliyyələşdirilməsində, emissiyaların azaldılması, aktivlərin bölgüsü, risk-gəlik gözləntilərinin idarə edilməsi və digər mövzularda fikir mübadiləsi aparıblar. Müzakirələrdə keçid maliyyəsinin geniş miqyasda tətbiqində qarşıya çıxan əsas tənzimləmə, struktur və bazar çətinlikləri müzakirə olunub və dayanıqlı investisiyaların genişləndirilməsi istiqamətində müxtəlif maliyyə modellərinin tətbiqi kimi həll yollarından bəhs edilib.

Müzakirələrdən sonra SFBF üzv fondların portfəllərinin dekarbonizasiyasını dəstəkləmək, dayanıqlı maliyyə üçün tərəfdaşlıqları gücləndirmək və iqlim maliyyələşdirilməsini genişləndirmək öhdəliyini bir daha təsdiqləyən kommunike elan edib. Kommünikədə xüsusi ilə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə innovativ maliyyə alətlərinin yaradılmasının, şəffaflığın təşviqinin və ədalətli enerji keçidinin əhəmiyyəti vurğulanıb. Səhndə həmçinin qeyd olunub ki, SFBF iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə kapital cəlb etmək üçün fəaliyyətlərini davam etdirəcək. Bu istiqamətdə növbəti tədbirlər Belen, Braziliyada keçiriləcək COP30 və qarşdakı BMT-nin İqlim Dəyişikliyi konfransları çərçivəsində baş tutacaq.

COP29 sədrliyinin tədbirlərindən biri kimi bu panel global iqlim gündəliyinin hədəflərinə dəstək olmaqda SSF-lərin unikal və strateji rolunu ön plana çıxarıb. ARDNF və SFBF tərəfindən təşkil olunan bu platforma global əməkdaşlıq və məsuliyyətli investisiyalar vasitəsilə dayanıqlı gələcəyi formalaşdırılmasında SSF-lərin potensialını bir daha nümayiş etdirib.

COP29
Baku
Azerbaijan

COP29 çərçivəsində müstəmləkəçiliyin Afrikada investisiya perspektivlərinə mənfi təsirləri ilə bağlı tədbir keçirilib

Bakı Təşəbbüs Qrupu (BTQ) və SAHEL Konfederasiyasını təmsil edən ASRAD təşkilatı COP29 çərçivəsində "Müstəmləkəçiliyin Afrikada investisiya perspektivlərinə mənfi təsirləri" mövzusunda tədbir keçirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Afrikada kolonial keçmişin yaratdığı dərin sosial-iqtisadi problemlər və onların qıtdə investisiya imkanlarına mənfi təsiri müzakirə olunub.

Tədbirdə Fransanın Afrikadakı keçmiş müstəmləkələrindən, digər fransız dənizasırazilərdən, Niderland koloniyalarından olan nümayəndələr, xarici və yerli jurnalistlər iştirak ediblər.

Çıxışlarda müstəmləkəçilikdən miras qalan qeyri-bərabərlik, resursların ədalətli və

qanunsuz istifadəsi, qitənin inkişafını ləngidən səbəblər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin investisiya sahəsində yaranan problemlər, dayanıqlı inkişaf və könər müdaxilə olmadan Afrikada investisiyaların perspektivləri müzakirə olunub.

Tədbirdə müstəmləkəçiliyin hazırda planetimizin üzəldiyi dağıdıcı iqlim böhranına mənfi təsirləri xüsusi vurğulanıb. Müstəmləkəçiliyin Afrika ölkələrinin, dənizasırazilərin artıq daha tez-tez üzəldiyi dağıdıcı iqlim hadisələrinə dərin və davamlı mənfi təsirlərinin gözdə tutulması şiddətlə qınanıb. Müstəmləkəçiliyin Afrika ölkələrində, eləcə də dənizasırazilərdə bütün sahələrdə, o cümlədən iqtisadiyyatda, mədəniyyətdə, siyasətdə, ətraf mühitdə dərin mənfi izlər qoyduğu qeyd edilib. Bildirilib ki, müstəmləkəçiliyin

bu ölkələrdə yaratdığı sosial və siyasi nizamsızlıq, iqtisadi istismar və yoxsullaşma, yerli xalqların mədəniyyətlərinin və milli kimliyinin itirilməsi, etnik bölünmə və icmalar arasında gərginliyin yaradılması siyasəti, ətraf mühitin deqradasiyası, iqtisadi və siyasi asılılığın mirası kimi bir çox mənfi təsirlər artıq dözülməz

həddə çatıb. Buna baxmayaraq, yerli xalqlar iqlim dəyişikliyi ilə bağlı müstəqil qərarlar qəbul edə bilmirlər. Müstəmləkəçilik bu ölkələrin strukturunu dağıdıb, onları xaricdən idarə olunan sistemlə əvəzləyib. Nəticədə həmin xalqların qərar qəbul etməyə səlahiyyətləri onlardan alınıb.

Çıxışlarda qeyd olunub ki, müstəmləkəçiliyin əsas məqsədi Afrika ölkələrinin və dənizasırazilərin zəngin təbii ehtiyatlarını istismar etməkdir. Müstəmləkəçilik ətraf mühiti çirkəndirən intensiv kənd təsərrüfatı və mədəniyyət sahələrində daha ağır nəticələr doğurur. Monokultura torpağı tükəndirib, bəzi ölkələrdə və ərazilərdə səhrələşməyə səbəb olub. Müstəmləkəçilik dövründə başlayan bu ekoloji deqradasiya bu gün də kənd təsərrüfatına və dolanışq vasitələrinə təsir edir, ərzaq təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdid yaradır.

Tədbir iştirakçıları Fransanın və Niderlandın müstəmləkəsi altında olan ölkə və ərazilərdə ətraf mühitə ziyan vuran bütün qeyri-qanuni fəaliyyətlərin dayandırılması, yerli xalqların hüquqlarına hörmətlə yanaşılması ilə bağlı çağırış ediblər.

Monteneqro Prezidenti Yakov Milatoviç Heydər Əliyev Mərkəzi ilə tanış olub

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak etmək üçün Azərbaycanda səfərdə olan Monteneqro Respublikasının Prezidenti Yakov Milatoviç noyabrın 14-də Heydər Əliyev Mərkəzində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ali qonağa dünya memarlığının nadir incilərindən sayılan Heydər Əliyev Mərkəzi haqqında geniş məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, mərkəzin fəaliyyəti Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin dövlətçilik fəlsəfəsinin, azərbaycançılıq ideologiyasının və Ulu Öndərin irsinin dərindən öyrənilməsinə və tədqiq edilməsinə yönəlib. Mərkəzin həyata keçirdiyi layihələr Azərbaycan tarixinin, dilinin, mədəniyyətinin və digər milli sərvətlərin beynəlxalq aləmdə təbliğinə, elmin, təhsilin, mədəniyyətin, səhiyyənin, idmanın, ekologiyanın və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin dəstəklənməsinə və inkişafına xidmət edir.

Monteneqronun Prezidenti əvvəlcə Ulu Öndərin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrlərdə - 1969-cu ildən 2003-cü ilə qədər - rəsmi istifadəsində olan avtomobillərə baxıb.

Ümummilli Liderin həm sovet hakimiyyəti dövründə, həm də müstəqillik illərində həyata keçirdiyi fəaliyyət konsepsiyasının müxtəlif dövrlərinə əks etdirən eksponatlar, fotosəkilər və multimedia zalı qonaqda böyük maraq doğurub.

"Azərbaycan inciləri" seriyası ilə də tanış olan Yakov Milatoviç bu seriyada ölkəmi-

zin tükənməz təbii sərvətləri, çoxəsrlik tarixi, mədəni irsi ilə bağlı nadir eksponatların nümayiş etdirildiyi bildirilib. Burada qədim peşələrin, o cümlədən Azərbaycan xalçaçılıq məktəbinin nadir nümunələrinin sergiləndiyi, qədim çalğı alətlərimizin orijinal şəkildə - səsli formada təqdim olundu-

ğu diqqətə çatdırılıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycan milli geyimlərinin, qədim sikkələrin nümayiş etdirildiyi sergiyə gələnlər burada müxtəlif dillərdə müqəddəs kitabları da görə bilərlər.

Monteneqro Prezidenti Heydər Əliyev Mərkəzindən xoş təəssüratla ayrılıb.

İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri üçün innovativ iqlim maliyyələşdirmə təşəbbüsünə dair beynəlxalq tədbir

"Azərbaycan Sənaye Təhlükəsizliyi Assosiasiyası" İctimai Birliyi və "Henley and Partners" şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə "İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri üçün innovativ iqlim maliyyələşdirmə təşəbbüsü" adlı beynəlxalq tədbir uğurla baş tutub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirin keçirilməsində əsas məqsəd COP29-un iqlim maliyyələşdirilməsi üzrə əsas mövzularını müzakirə etmək, inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin (SIDS) və digər həssas ölkələrin dayanıqlıq təşəbbüslərinə investisiyaların cəlb edilməsində rol oynamaq, bioloji müxtəlifliyi qorumaq, innovativ maliyyə səfərbərliyi strategiyalarını irəli sürmək və iqlim dəyişikliyi ilə bağlı qlobal təsirlərə qarşı kollektiv məsuliyyəti gücləndirmək olub.

Tədbiri "Qlobal Humanitar Təşəbbüslər" (HGI) təşkilatının direktoru Enola-Qey Edvard açıb. O, iqlim maliyyəsinin əhəmiyyətini vurğulayaraq beynəlxalq ictimaiyyətin inkişaf etməkdə olan ölkələrə dəstəyinin zərurətini öngörüb və maliyyə resurslarının artırılmasının vacibliyindən bəhs edib.

Nauru Respublikasının iqlim dəyişikliyi və milli davamlılıq naziri Asterio Appi çıxışında Naurunun iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizədə yaşadığı çətinliklərdən və bu sahədə innovativ maliyyə mexanizmlərinin əhəmiyyətindən söz açıb. O, bu maliyyə təşəbbüsünün, həmçinin Nauru İqtisadi və İqlim Davamlılığı Vətəndaşlıq Programının Cənubi Sakit Okean regionunda davamlılıq layihələrinə və ekosistemlərin qorunmasına dəstək baxımından əhəmiyyətli olduğunu bəhs edib.

Tədbirdə növbəti çıxışı Nauru İqtisadi və İqlim Davamlılığı Vətəndaşlıq Programı Ofisinin uğurluq direktoru İsa Seouya edib. O, vətəndaşlıq proqramlarının davamlılıq təşəbbüslərinə dəstək üçün təmin etdiyi maliyyə imkanlarından bəhs edib, proqramın sadələşdirilmiş yolla həm Nauru, həm də ekoloji davamlılığa investisiya cəlb edərək töhfə verdiyini qeyd edib.

Maldiv Respublikasının sabiq prezidenti və Həssas İqlim Forumunun Baş katibi Məhəmməd Naşid çıxış edərək, kiçik ada dövlətlərinin qlobal iqlim də-

yişikliyin təsirlərinə qarşı mübarizədə daha böyük maliyyə dəstəyinə ehtiyacı olduğunu vurğulayıb. O, beynəlxalq ictimaiyyətin bu ölkələrə maliyyə yardımlarını artırmasının vacibliyindən danışıb və kiçik ada dövlətlərinin üzəldiyi iqlim təhdidlərinə diqqət çəkib.

"Azərbaycan Sənaye Təhlükəsizliyi Assosiasiyası" İctimai Birliyinin sədr müavini Cabir Süleymanlı çıxışında qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyev də inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinə Azərbaycanın dəstək göstərməsini mənəvi borc hesab edir. O, Azərbaycanın bu ölkələrə həm maddi, həm də siyasi dəstək verdiyini və bu istiqamətdə səylərin davam etdirildiyini qeyd edib. Sədr müavini həmçinin bildirib ki, Azərbaycanın COP29-a sədrliyi dövründə kiçik ada dövlətlərinin ehtiyaclarına xüsusi diqqət yetirilir və onların səsinin yüksək səviyyədə eşidilməsi təmin edilir. O, qeyd edib ki, bu yanaşma Azərbaycanın qlobal iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə həmrəylik və əməkdaşlığa verdiyi önəmi göstərir.

Tədbirin sonunda jurnalistlər üçün sual-cavab sessiyası keçirilib və müzakirə olunan mövzulara dair suallar cavablandırılıb.

Afrika ölkələri və dənizasırazilərin nümayəndələri Bakıda dinc aksiya təşkil ediblər

Fransa və Niderlandın müstəmləkəsi altında olan Afrika ölkələrinin və dənizasırazilərin nümayəndələri Bakıda "Yaşıl və müstəmləkəsiz dünya naminə həmrəylik" adlı dinc aksiya keçiriblər.

AZƏRTAC-ın məlumatına görə, COP29 çərçivəsində təşkil olunan aksiyanın iştirakçıları bildiriblər ki, müstəmləkəsiz və yaşıl dünya naminə həmrəylik davamlı inkişafın və müstəmləkəçiliyin qurtarılması üçün əsaslandırılıb.

Müstəmləkəçilikdən, iqtisadi istismardan, mədəniyyətlərinə və ətraf mühitlərinə hücumlardan əziyyət çəkən bu ölkələr iştirakçıları üçün əsaslandırılıb. Bu xalqlarla həqiqi həmrəylik onların təbii ehtiyat-

larına, önəmli biliklərinə və suverenliyinə hörmət edən hüququnu dəstəkləmək deməkdir.

Aksiyacılar təbii sərvətlərinin müstəmləkəçilik güclərinə xeyrinə talan edilməsinə, yerli əhalinin yoxsullaşdırılmasına, ekosistemlərin zəiflədilməsinə etirazlarını bildiriblər. Onlar Fransa və Niderland kimi müstəmləkəçi dövlətlərin və transmilli korporasiyaların deqradasiya etdiyi ekosistemlərin bərpası üçün məsuliyyət daşıdıqlarını və buna görə ekoloji təminat ödəməli olduqlarını vurğulayıblar.

Müstəmləkəçilikdən olan bu ölkələrin nümayəndələri "yaşıl texnologiya"lara bərabər çıxışı tələb edirlər. İnkişaf etmiş ölkələrdə müstəmləkəçiliyin təsirləri və əvvəllər müstəmləkəçilik olmuş ölkələrin üzəldiyi ekoloji problemlər haqqında məlumatlılığın artırılması və insanların maarifləndirilməsinə çağırış ediblər.

Britaniyalı nazir:

"COP29-da iştirak etmək böyük bir imtiyazdır"

"Britaniyanın iqlim naziri olaraq ilk dəfə COP29-da iştirak etmək mənim üçün böyük bir imtiyazdır. İndi hərəkət etmək daha vacibdir".

Kerry McCarthy @KerryMP

A privilege to be at my first COP29 as the UK's Climate Minister. Action is now more important than ever.

Recent and tragic events in Spain have shown again that nothing is more central to the UK's national interest than delivering global progress on tackling climate change.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının beynəlxalq enerji və iqlim üzrə naziri Keri Makkarti özünün "X" sosial media şəbəkəsində paylaşmışdır.

Nazir həmçinin son günlər İspaniyada baş verən faciəvi hadisələrin iqlim dəyişikliyinə təsirlərini bir daha göstərdiyini vurğulayıb və bu məsələnin Birləşmiş Krallığın milli maraqları üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib.

Dövlət komitəsinin sədri Şirvanda vətəndaşlarla görüşüb

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov noyabrın 14-də Şirvan şəhərində vətəndaşlarla görüşüb.

Dövlət komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Şirvan şəhəri, Hacıqabul, Salyan, Neftçala, Biləsuvar rayonlarından olan vətəndaşlar İslam dininə aid ibadət yerlərinə din xadimlərinin təyinatı, dini təhsil, dini icmanın dövlət qeydiyyatı, məscidin dini ədəbiyyatla təmin olunması və digər məsələlərə bağlı müraciət ediblər.

Dövlət komitəsinin aidiyyəti struktur bölmə rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilmiş qəbulda vətəndaşların müraciət və təklifləri diqqətlə dinlənilib, müvafiq tədbirlərin görülməsi ilə bağlı tapşırıqlar verilib.

Çin Hərbi Hava Qüvvələri ilə hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edilib

Azərbaycanın müdafiə nazirinin müavini - Hərbi Hava Qüvvələrinin komandanı general-leytenant Namiq İslamzadənin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Çin Xalq Respublikasının Cuhai şəhərində keçirilən 15-ci Çin Beynəlxalq Aviasiya və Aerokosmik Sərgisində iştirak etmək üçün bu ölkəyə işğın səfər edib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, dünyanın 100-dən çox ölkəsinin Hərbi Hava Qüvvələri (HHQ) komandanları və digər səviyyədə rəsmi region və beynəlxalq təşkilatlardan rəsmi nümayəndə heyətlərinin iştirak etdiyi sərgidə general-leytenant N.İslamzadə Çin Xalq Azadlıq Ordusunun Hərbi Hava Qüvvələri komandanı general-polkovnik Çan Dinquyu ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan və Çin Hərbi Hava Qüvvələri arasında hərbi və hərbi-texniki

əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə olunub. General-leytenant N.İslamzadə sərgiyə dəvətə görə çinli homkərinə minnətdarlığını bildirib.

Çinə işğın səfər çərçivəsində Belarus və İran Hərbi Hava Qüvvələri komandanları, Rusiya Federasiyasının Hərbi Hava Qüvvələri komandanının müavini, həmçinin Çinin Dövlət Müdafiə Sənayesi Kompleksinə daxil olan bir sıra şirkət rəhbərləri ilə görüşlər keçirilib.

Görüşlərdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd edək ki, beynəlxalq sərgidə Çin Müdafiə Sənayesi Korporasiyalarının ümumilikdə 260 növ döyüş təyyarəsi, helikopter, pilotsuz uçuş aparatı, HQ-9BE zenit-raket kompleksi, YJ-12E markalı gəmi əleyhinə qanadlı hipersonik raketlər, dron əleyhinə sistemlər, texnikalar və digər avadanlıqlar nümayiş etdirilib.

Dünya ekoloqlarının Bakı sammiti

Maliyyə, investisiya və ticarət günü

COP29-un dördüncü günü "mavi zona"da əsas mövzu iqlim maliyyələşməsinə həsr olundu

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının əsas müzakirə mövzusu olan iqlim maliyyələşməsi ilə bağlı noyabrın 14-də müxtəlif panel müzakirələr və sessiyalar baş tutdu.

Konfransın dördüncü - Maliyyə, investisiya və ticarət günündə bir sıra yüksək səviyyəli tədbirlər keçirildi. "ASAN xidmət" tərəfindən Yaşıl idarəetmə üzrə Nazirlər Forumu, Hesablaşma Palatası tərəfindən Hökumətlərin iqlim fəaliyyətləri nə yerdədir? - "ClimateScanner" qiymətləndirməsinin ilk nəticələri, bundan başqa, dayanıqlı maliyyə, iqlim maliyyəsi, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə regional və transsərhəd əməkdaşlığın maliyyələşdirilməsi, COP29 sədrliyi və Almaniyanın birgə təşkilatçılığı ilə özəl sektora güvənin təmin edilməsi mövzularında "mavi zona"da yerləşən Azərbaycan pavilyonunda müzakirələr keçirildi.

Qlobal iqlimlə mübarizə üçün hər il 8 trilyon dollara ehtiyac var

Braziliya Ali Audit Orqanı tərəfindən təqdim edilən İqlim Skanerinin ilkin nəticələrinə əsasən, maliyyə sahəsi, həmçinin daxili, beynəlxalq və özəl iqlim maliyyəsi üzrə mövcud mexanizmlərin və həyata keçirilən fəaliyyətlərin gücləndirilməsinə zərurət yüksəkdir. Nəticələrə əsasən, qlobal iqlimlə mübarizə üçün hər il təxminən 8 trilyon ABŞ dolları lazımdır. Hazırda izlənən məbləğ 1,3 trilyon dollar təşkil edir ki, bunun da 49 faizi özəl mənbələr

üzərindədir. Maliyyəyə ehtiyacı olan əksər ölkələr üzrə qiymətləndirmə mexanizmləri və ya mümkün maliyyə mənbələrinin xəritəsi mövcud deyil. Ölkələrin 73 faizi iqlim xərclərini işarələmir və ya yalnız daxili iqlim maliyyəsinə izləmək üçün mexanizmlərə malikdir. Bu isə hökumətin birbaşa və dolayı iqlim xərclərini izləməsinə zəiflədir. Eyni zamanda iqlim fəaliyyətinə cəlb olunan özəl sektorun investisiyaları üzrə də çatışmazlıqlar mövcuddur. Bir çox ölkədə bu istiqamətdə səffaflyq yeterli deyil. Belə ki, 41 faiz ölkədə bu istiqamətdə hesabatlar rast gəlinir.

"Mavi zona"da özündə əsasən maliyyə məsələlərini ehtiva edən yüksək səviyyəli plənlar iclaslar da keçirildi. Ümumilikdə, əksər müzakirələr iqlim maliyyəsinə asan çıxış yollarının təmin edilməsi, iqlimlə bağlı layihələrə investisiyaların yatırılmasına təşəbbüslərin artırılması istiqamətində idi.

Bununla yanaşı, gün ərzində rəsmi tədbirlər zonasında 2030-a doğru Maliyyə Fəaliyyəti - Biznes, Investisiya və Xeyriyyəçilik İqlim Platforması, İqlim Maliyyə İnvestisiyaları və Ticarət Diaqlouğu üzrə Bakı Təşəbbüsü çərçivəsində nazirlərin görüşü, maliyyələşdirmə vasitəsilə "yaşıl inkişaf"ın irəlilədirilməsi, TDT-nin İqlim, İnnovasiya, Yaşıl İqtisadiyyat və Ticarət Tərəfdaşlığı üzrə nazirlər toplantısı, İqlim Fəaliyyəti üzrə Maliyyə Nazirləri Koalisiyasının nazirlər toplantısı, İqlim maliyyəsi estafet yarış, İqlim Fəaliyyətinin İnkişaf Maliyyəsinə inteqrasiyası, Uyğunlaşma Fondunun Yüksək Səviyyəli Təhfə Diaqlouğu 2024 və digər mövzularda xüsusi toplantı və müzakirələrin şahidi olduq.

Əvvəlcədən də qeyd olunduğu kimi, COP29-da prioritet olan maliyyə məsələləri ilə bağlı noyabrın 14-də keçirilən tədbirlərin əksəriyyətinin bu mövzuya həsr olunması bu baxımdan təsadüfi deyildi.

Həmraylik, sülh, birgə fəaliyyət

Ötən gün həmçinin Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin ekologiya nazirlərinin bəyannaməsi imzalandı. Bu məqsədlə "mavi zona"da yerləşən Özbəkistan pavilyonunda təşkilata üzv dövlətlərin ekologiya və ətraf mühit nazirlərinin görüşü baş tutdu.

Nazirlər və TDT-nin Baş katibi BMT-nin hazırkı iqlim gündəliyinə tam dəstəyini ifadə edərək, COP29-un ilk günlərində qeyd olunan məqsədlərə əməl olunmasına dair öhdəliklərini təsdiqlədilər.

Ümumilikdə, Bakıda keçirilən forum dünya ölkələrini bu istiqamətdə həmrayliyə, səyləri birləşdirməyə səsləyir. İqlim maliyyəsinin müəyyənəlməsi isə COP29 çərçivəsində əsas hədəfdir. Bu baxımdan BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş hələ Liderlər Sammitinin açılışında COP29-un iqlim maliyyəsi sahəsində sədləri aşmalı olduğunu vurğulamışdı. O, həmçinin inkişaf etməkdə olan ölkələri Bakıdan əliboş getməməyə çağırırdı.

Planetin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə sahəsindəki tələbatını ödəyə biləcək 5 əsas element müəyyən olunub. Birincisi, ekoloji cəhətdən təmiz elektrik enerjisinin istehsalına dövlət maliyyəsinin güzəştli şərtlərlə cəlb olunması, ikincisi, ayrı-ayrı dövlətlərin inkişaf etməkdə olan

ölkələrə ayrılmalı olan trilyonlarla dolların təminatına hazır olması, üçüncü element innovativ maliyyə mənbələrindən istifadənin təminatı, yəni gəmiçilik, aviasiya və faydalı qazıntı hasilatından əlavə pul vəsaitinin alınması, dördüncüsü, iqlim maliyyəsi sahəsində hesabatlılığın təmin olunması ilə pulların mənimşilməsinə əminlik yaratmaq, beşinci element isə böyük, çətin və bankların kredit imkanlarının artırılmasıdır. Bütün bunlar isə kifayət qədər kapital tələb edir ki, buna da Azərbaycanın evsahibliyi etdiyi Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında nail oluması üçün iştirakçı dövlətlər həmray olmalıdır.

Ümumilikdə, iqlim dəyişikliyə qarşı fəsadlardan hər bir ölkənin əziyyət çəkdiyini nəzərə alsaq, bu ümumbəşəri məsələdə bütün tərəflərin birgə fəaliyyəti ən vacib faktordur. Xüsusilə atmosferə istixana qazlarının buraxılmasında xüsusi seçilən ölkələr iqlim maliyyələşməsinə daha fəal olaraq, ekologiya vurduları zəruri müəyyən qədər kompensasiya etməyə çalışmalı, ümumilikdə "yaşıl iqtisadiyyat" a keçidi daha yüksək səviyyədə dəstəkləməlidirlər.

Beləliklə, dünyanın həm iştirakçı sayına, həm də statusuna görə ən böyük və mötəbər tədbirlərdən sayılan COP-un 29-cu sessiyasının dörd günü artıq geridə qaldı. Dünyanın diqqətinin ölkəmizdə olduğu bir vaxtda paytaxtımızda müzakirə olunan vacib məsələlərin həllini tapacağına ümid böyükdür. Çünki Bakının təşəbbüsləri həmraylik, sülh və birgə fəaliyyətdir.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

Bakıdan dünyaya ədalət çağırışı

İlham Əliyevdən antiAzərbaycançı şəbəkəyə "yaşıl dərs"

Ölkəmizə qarşı növbəti qaraxma kampaniyası iflasa uğradıldı

Bakıda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) öz işini uğurla davam etdirir. Dünyanın gələcəyi üçün narahat olan ölkə və təşkilatların on minlərlə üzvü Azərbaycana toplaşaraq iqlim dəyişmələrinin fəsadlarının aradan qaldırılması üçün müxtəlif həll yolları arayıb, çağırışlar edirlər.

Bu çağırışların əsasını isə dayanıqlı iqlim maliyyələşməsinin formalaşdırılması təşkil edir. Xüsusilə varlı dövlətlərin bu istiqamətdə üzvlərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirmələri istənilir.

Siyasi riyakarlıq

Bu iqlim tədbirinin hansı ölkədə keçirilməsindən asılı olmağa xidmət etdiyi məramın Yer kürəsindəki bütün insanların birbaşa maraqlandıran problemlərə vaxt itirilmədən çarələrin tapılmasıdır. Ancaq bəzi Qərbi ölkələri - xüsusilə də Fransa məhz Azərbaycanda keçirildiyi üçün COP29-a mahiyyətdən tamamilə uzaq anlam yükləyərək, qərəzli yanaşma sərgiləyirlər. Paris bu tədbirdə "yaşıl dünya namına" əldə edilən nailiyyətlərin sanki Fransaya aidiyyəti yoxmuş kimi davranır, özünün iqlim fəsadlarının aradan qaldırılmasına töhfə vermək məcburiyyətində qaldığını göstərir. Beşəriyyətin dünyanı xilasını düşündüyü bir zamanda belə cılız ambisiyasından əl çəkməyən Fransa özündən xeyli uzaqda yerləşən və Cənubi Qafqazı koloniyasına çevirmək kimi məqsətlərini həyata keçirmək üçün Azərbaycanı özünə qoruyub saxlayan bir qoruyucu kimi mənəviyyətini itirməsinə qorqur.

COP29-un açılış mərasimindəki nitqində "Əfsuslar olsun ki, ikili standartlar, digər ölkələrə dörsələr vermək adətini də siyasət riyakarlığı kimi Qərbi ölkələrdəki bir sıra siyasətçilərə, dövlət nəzarətində olan QHT-lərə, yalan xəbər mediası üçün fəaliyyət metoduna çevrilib" deyən Prezident İlham Əliyev yuxarıda qeyd etdiyimiz məqamlara diqqət çəkdi. Dövlət başçısı dünyanın 192 ölkəsindən Azərbaycana gələn ali səviyyəli qonaqların, iqlim aktivistlərinin iştirak etdiyi bu tədbirdə bildirdi ki, Azərbaycan COP29-a ev sahibi seçildikdən dərhal sonra ölkəmiz əlaqələndirilmiş və yaxşıca təşkil olunmuş qaraxma və böhtan kampaniyasının hədəfinə çevrildi.

Azərbaycan haqqında yayılan qərəzli məlumatları nəzərdən keçirəndə isə o qədər absurd fikirlərlə rastlaşsınız ki, bəzən həttə söyləməyə söz belə tapırsınız. COP29-a sədrlik edən Azərbaycana qarşı hücumların səbəblərindən biri, ölkəmizə Tanrı tərəfindən bəxş edilən təbii sərvətlərin olduğunu görürsən.

Açılış mərasimində Azərbaycana qarşı

absurd ittihamlarla bağlı da danışan Prezident İlham Əliyev diqqətə çatdırdı ki, iki il əvvəl Azərbaycan və Avropa Komissiyası enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq bəyannaməsinə imza atdılar: "Lakin bu, bizim ideyamız deyildi. Onlar bizdən yardım xahiş etdilər. Biz razılaşdıq. Əgər yardımımıza ehtiyac varsa, biz hər zaman kömək etməyə hazırıq. Dedik, yaxşı, biz enerji təhlükəsizliyində Avropaya kömək edəcəyik".

Qarşıya qoyulan hədəflərə nail olunur

COP29-a Azərbaycanın sədrlik edəcəyini bildikləri andan etibarən Fransanın başçılıq etdiyi riyakar Qərbi ölkələri bizə qarşı təşkilatlanmış formada antitəbiiyyətə

start verdilər. İqlim konfransını siyasələşdirmək cəhdləri etdilər, pulla ələ aldıkları beynəlxalq media vasitələri ilə respublikamızla bağlı olmanın yalan, iftira, böhtan xarakterli məlumatlar uydurub tirajlamağa başladılar. Necə deyirlər, öz göz-lərində tiri görməyənlər Azərbaycanda xırda nöqtə axartmağa başladılar.

Noyabrın 12-də Bakıda 80 prezident, vitse-prezident və baş nazirin iştirak etdiyi BMT-nin nüfuzlu tədbirinin açılışında dövlətimizin başçısı söylədi ki, bu gün də bizi neft dövləti adlandırılanlar yaxşı olardı ki, on azı özlərinə və Azərbaycandan 10 dəfə artıq neft hasil edən özlərinin qonşuluğundakı ölkəyə baxsınlar: "Qərbin yalan xəbər mediası, dırnaqarası müstəqil QHT-ləri və bəzi siyasətçiləri sanki ölkəmiz haqqında dezinformasiya və səhv məlumatın yayılmasında yarışa çıxıblar. Neftimizin olmasında bizi ittiham etmək bir növ Bakıda il ərzində 250-dən artıq günəşli günün olmasında bizi suçlamağa bənzəyir".

Ancaq bütün bu çirkin təbliğatlar nə Azərbaycana haqq yolumdan döndərə, nə də ölkəmizin dünyadakı nüfuzuna zərər qədər zərər vura bilər.

Bir neçə gündür öz işinə başlayan COP29-da artıq mühüm nailiyyətlər əldə olunub. Beynəlxalq maliyyə korporasiyaları və bank strukturlarının açıqlamaları var ki, iqlim dəyişikliklərinin fəsadlarına qarşı mübarizə məqsədilə öz maliyyə töhfələrini artıracaqlar. Nümunə üçün deyək ki, Dünya Bankı maliyyə töhfəsini 170 milyard çatdıracağını bildirdi. Eyni zamanda COP29-un ilk günündə Paris Sazişinin 6.4 maddəsi üzrə razılaşmaya nail olunub.

Bütün bunlar onu göstərir ki, COP Bakıda qarşısına qoyduğu hədəflərə bir-bir nail olur. Bu həm də təkbizolunmaz şəkildə ortaya qoyur ki, Azərbaycanın "yaşıl sayılır"ı uğurlu bəhrəsini verir və eyni zamanda Qərbdə formalaşmış antiAzərbaycançı şəbəkənin ölkəmizə qarşı növbəti qaraxma kampaniyası iflasa uğradılır.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

COP29-da Azərbaycanın sərt tələbi

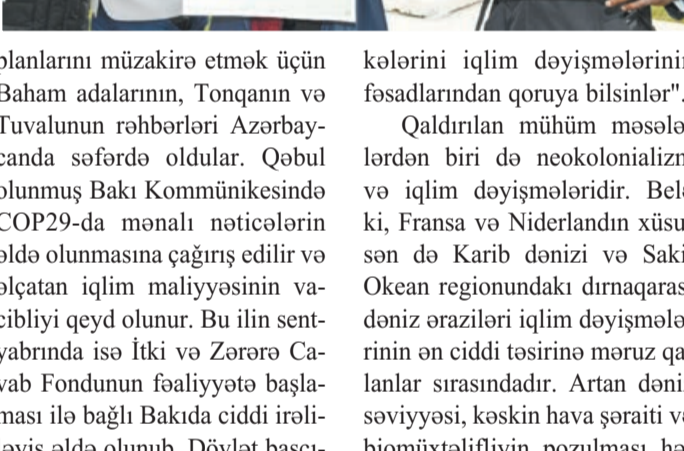
Prezident İlham ƏLİYEV:
"Kiçik ada dövlətlərinin səsi global arenada eşidilməlidir"

Dünya global ekoloji problemlərlə üz-üzə qalıb. İqlim dəyişmələri hər bir ölkəyə öz mənfəti təsirini göstərir. Belə ki, çayların suyu azalır, dağlara daha az qar yağır. Daşqınlar, sellər isə əvvəllər olduğundan çoxdur.

İqlim dəyişmələrinin yaratdığı təhlükədən on çox kiçik ada dövlətləri əziyyət çəkir. Azərbaycan həmin dövlətlərə daimi dəstək nümayiş etdirir. Ölkəmiz indiyədək fəlakət qarşısında zəif olan bir sıra ölkələrə qasırğa, zəlzələ və daşqınların təsirini azaltmaq üçün yardım göstərmişdir. Biz onların həmçinin su təchizatı, qida təhlükəsizliyi və mədəni irsin bərpası layihələrinə dəstək vermişik. 10-dan çox kiçik ada dövləti Azərbaycan universitetlərində təhsil almaq üçün tələbə təqaüdü proqramımızdan yararlanıb. Qoşulma Hərəkatına dövrüdəki sədrliyi dövründə Azərbaycan 80-dən artıq ölkəyə, o cümlədən 20 kiçik ada dövlətinə maliyyə və humanitar yardım göstərib. Təsdiqlənmiş ki, bu, COP29 çərçivəsində inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin (SIDS) sammitində də qeyd olunub. Bildirilib ki, Prezident İlham Əliyev Azərbaycan iqtisadiyyatının tam və yadda qalan transformasiyasına nail olub: "Biz onun iqlim fəaliyyətində rolunun artmasının, daha güclü beynəlxalq tərəfdaşlığın qurulmasının, xüsusən də BMT, Qoşulma Hərəkatı və Millətlər Birliyi kimi təşkilatlar vasitəsilə oməkdaşlığı gücləndirdiyinin şahidiyik. Həmin təşkilatlarda Azərbaycan dayanıqlı iqtisadi artım və müqavimət gücünü təşviq edib".

Bu ölkələrin üzlaşdığı çağırışların aradan qaldırılması COP29-da Azərbaycanın göstərdiyi səylərin əsasını təşkil edir. Prezident İlham Əliyevin SIDS sammitindəki çıxışı deyilənlərin daha bir təsdiqidir.

Əvvəla xatırladıq ki, hələ bu ilin mayında COP-la bağlı

planlarını müzakirə etmək üçün Baham adalarının, Tonqanın və Tuvalunun rəhbərləri Azərbaycanı səfərdə oldular. Qəbul olunmuş Bakı Kommünikesində COP29-da mənalı noticələrin əldə olunmasına çağırış edilir və əlçatan iqlim maliyyəsinin vacibliyi qeyd olunur. Bu ilin sentyabrında isə İtaliya və Zorera Cavab Fondunun fəaliyyətinə başlanılması ilə bağlı Bakıda ciddi irəliləyiş əldə olub. Dövlət başçısı sözügedən çıxışında bunları da qeyd edərək bildirdi ki, hazırda proses ehtiyac duyan ölkələrə, xüsusən də kiçik ada dövlətlərinə maliyyənin verilməsi üçün tamamlanmalıdır: "Bu yay Azərbaycan Tonqada Millətlər Birliyi ilə birgə bəyannamə imzaladı. Biz Millətlər Birliyinin kiçik ada dövlətlərindəki birgə layihələrini dəstəkləmək üçün 10 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait ayırıraq. Ətraf mühitin monitorinqi və qiymətləndirilməsi üçün Azərbaycanın Kosmik Agentliyi - "Azərkosmos"dan peyk məlumatlarından istifadə etmək üçün Millətlər Birliyi ilə Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır".

Bir sözlə, Azərbaycan COP29-a ev sahibi olduqdan sonra inkişaf edən kiçik ada dövlətləri ilə münasibətlərimiz yeni, daha yüksək səviyyəyə qalxıb. COP29-un tribunasından isə Prezidentimiz dünyaya belə bir çağırış da etdi: "Kiçik ada dövlətlərinin səsi global arenada eşidilməlidir. Mən inkişaf etmiş bütün ölkələrə, xüsusən də müstəmləkə keçmiş olan ölkələrə rəhbərlik edirəm ki, kiçik ada dövlətlərinə maddi və texniki dəstək göstərsinlər ki, onlar ölkələrini iqlim dəyişmələrinin fəsadlarından qoruya bilsinlər".

və radiasiyasına görə məsuliyyət daşıyır. Radiasiya səviyyəsi 4900 faizi keçib. Əgər buna Fransanın Əlcəzairdə illər boyu işğalı zamanı həyata keçirdiyi 17 nüvə sınağını əlavə etsək, biz həmin ölkə tərəfindən planetin ekosisteminə hansı zərərini vurduğunu görürük".

Eləcə də Fransanın dırnaqarası dəniz ərazilərində indiyədək törətdiyi cinayətlər, rejimin elə bu yaxınlarda da insan hüquqlarını pozması halları qeyd edildi. Belə ki, Prezident Makronun rejimi Yeni Kaledoniya da kanakların bulki legitim etiraz aksiyasında 13 nəfərin həyatına son qoyub, 169 nəfər yaralanıb, 1700 insan həbs edilib. Həmçinin bu il Martinika və Qvadelupada etirazlar zamanı 38 nəfər həbs olub. Bununla belə Fransa istər Avropa Komissiyası, istər Avropa Parlamenti, istərsə də Avropa Şurasının Parlament Assambleyasının heç biri tərəfindən pislənilməyib.

"Bu, siyasi riyakarlıqdır. Siyasi korrupsiya rəmzinə çevrilmiş iki təsisat - Avropa Parlamenti və Avropa Şurası Parlament Assambleyası günahsız insanların qatlihinə görə Prezident Makronun hökuməti ilə məsuliyyəti bölüşür. Fransadakı bütün siyasi məhbuslar dərhal azad olunmalıdır. Əgər Avropanın əsas diplomati Cozep Borel Avropa Şurası Parlament Assambleyasından daha nə gözləmək olar?! Əgər biz cəngəlliykəsə, onda bizdən könər durub və işlərimizə qarışmayın", - deyərək Azərbaycan Prezidenti bildirib və bəyan edib ki, ölkəmiz Qoşulma Hərəkatının sədri kimi kiçik ada dövlətlərinə dəstək verib, COP29-un sədri kimi onları dəstəkləyəcək və gələcəkdə də dostlarımızı dəstəkləməkdə davam edəcəyik.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

COP29
Baku
Azerbaijan

Qarabağ Zəfərindən global "yaşıl həmrəylik"ədək Xankəndidə möhkəmlənən qardaşlıq

Dünyanın ən böyük və ən mötəbər iqlim tədbiri Azərbaycan-da uğurla davam edir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının (COP29) 29-cu sessiyasında iştirak etmək üçün müxtəlif ölkələrin dövlət başçıları, baş nazirləri, nazirlər və digər rəsmilər ölkəmizə gəliblər. Başçılıq üçün xüsusi önəm daşıyan ətraf mühitin mühafizəsi və iqlim dəyişmələrinin fəsadlarının aradan qaldırılması məsələləri müzakirə olunur, problemlərdən çıxış yolları aranır.

Digər qardaş türk dövlətləri kimi, Özbəkistan da Bakıda keçirilən COP29-da ən yüksək səviyyədə təmsil olunur. Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev noyabrın 11-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında iştirak etmək məqsədilə Azərbaycana səfər edib.

Qeyd edək ki, türkdilli dövlətlərin başçıları BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında fəal iştirak edəcəklərini bir sıra tədbirlərdə, həmçinin bu ilin iyulunda Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatına daxil olan ölkələrin dövlət rəhbərlərinin qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə bildirmişdilər. O zaman Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev qeyd etmişdi: "Biz bu nüfuzlu tədbirə fəal şəkildə qatılmağa və bu məsələdə Azərbaycanla mümkün olan hər cür yardım göstərməyə hazırıq".

Noyabrın 12-də Bakıda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının Liderlər Sammitinin plenar iclasında çıxışında Özbəkistan Prezidenti müasir iqlim çağırışlarına qarşı mübarizədə beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində Azərbaycan tərəfinin fəal səylərinə dəstəyini ifadə edib.

Şavkat Mirziyoyev bu gün iqlim dəyişmələrinin əsas qlobal çağırışa çevrilərək, geosiyasi gərginliyin artmasına birbaşa təsir göstərdiyini vurğulayıb: "İqlim dəyişmələrinin fəsadları Mərkəzi Asiya regionunda koskin hiss olunur. Onlar əhalinin həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və milli inkişaf strategiyalarının həyata keçirilməsinə maneə törədir".

Noyabrın 13-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev üçtərəfli görüşü olub. Azərbaycanın, Qazaxıstanın

və Özbəkistanın dövlət başçıları "Azərbaycan Respublikası, Qazaxıstan Respublikası və Özbəkistan Respublikası hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində Strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş"i imzalayıblar.

Görüşdə Azərbaycan Prezidenti sözügedən sazişin imzalanmasının tarixi əhəmiyyətini vurğulayıb: "Biz ölkəmiz arasında qardaşlıq münasibətlərini daha da möhkəmləndiririk və "yaşıl enerji" sahəsində fəal əməkdaşlıq edəcəyik. Həmçinin deyirdim ki, imzaladığımız bugünkü saziş Mərkəzi Asiya və Qafqaz regionlarının əməkdaşlığında yeni imkanlar açır". Dövlətimizin başçısı bildirib ki, mahiyyət etibarilə Mərkəzi Asiya və Qafqaz regionlarında inteqrasiya prosesləri, neqliyyat, energetika, ticarətlə bağlı proseslər bu gün deməyə imkan verir ki, bu iki region bir çox məsələlərdə, o cümlədən "yaşıl enerji"nin inkişafı sahəsində sinxron fəaliyyət göstərir: "Biz Özbəkistanda, Qazaxıstanda və Azərbaycanda bərpəolunan enerji mənbələrinin yaradılması üzrə artıq əldə edilmiş böyük planlar və notisələr haqqında bilirik. Yəni biz, belə demək mümkünsə, paralel kursla gedirik və Xəzərin dibi ilə elektrik kabelinin çəkilməsi təkcə üç ölkəmiz arasında deyil, həm də daha geniş miqyasda əməkdaşlıqdır".

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Qarabağın bərpasında bizə ilk yardım edən ölkələr Özbəkistan və Qazaxıstandır: "Füzulidə Mirzə Uluqbəy adına mək-

təb, Kurmanqazi adına yaradıcılıq mərkəzi bu gün qardaşlığımızın bariz sübutudur. Əminəm ki, biz gələcəkdə də həmişə bir yerdə olacağıq və bir-birimizi dəstəkləyəcəyik".

Üçtərəfli görüşdə çıxışında Özbəkistan Prezidenti vurğulayıb ki, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) İqlim Sammitinin uğurla keçirilməsi Azərbaycanın nüfuzunun göstəricisidir: "Regionumuzda ilk dəfədir ki, belə möhtəşəm tədbir keçirilir və bu, Azərbaycanın global miqyasda ən yüksək nüfuzunun bariz göstəricisidir. Bu gün biz Avropaya birlikdə yeni "yaşıl enerji"ni dəstəkləyirik. Bu da tarixi hadisədir". Özbəkistan Prezidenti qeyd edib ki, bərpəolunan enerji təkcə iqtisadi məqsəd deyil: "Bu, bizim gələcəyə verdiyimiz

töhfədir, gələcək nəsillər qarşısında məsuliyyət hissimizin nəticəsidir". Daha sonra Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan prezidentlərinin iştirakı ilə Azərbaycan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı arasında "Yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində əməkdaşlıq üzrə Azərbaycan Respublikasının, Qazaxıstan Respublikasının, Özbəkistan Respublikasının və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Energetika nazirlikləri arasında İcra Proqramı"nın imzalanması mərasimi olub.

Noyabrın 13-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ilə görüşü olub. Şavkat Mirziyoyev COP29-un uğurla keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdıraraq, bu

tədbirin çox yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu vurğulayıb. Bildirib ki, Özbəkistan Azərbaycana dost, qardaş və müttəfiq ölkə olaraq buna sevinir. Şavkat Mirziyoyev Özbəkistanda Azərbaycana xüsusi münasibət olduğunu bildirib. O, ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafında tarixi bir dövrün olduğunu vurğulayıb. Ölkələrimiz arasında bu il imzalanan müttəfiqlik münasibətləri haqqında müqaviləni qeyd edib. Deyib ki, nümayəndə heyətlərimiz yaxından işləyir, qarşıya qoyulan layihələr uğurla icra edilir.

İmzalanan sənədlərin əhəmiyyətinə toxunan Prezident İlham Əliyev "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi layihələrinin həyata keçirilməsinin mahiyyətini diqqətə çatdırıb.

Dövlətimizin başçısı Xankəndi şəhərində tikilmiş fabrikinin inşası ilə bağlı layihəyə görə minnətdarlığını bildirib. Burada keyli sayda insanın işlə təmin olunacağına önəmli vurğulayıb.

Söhbət zamanı Bakıda Özbəkistan Evi, Özbəkistanda işə Azərbaycan Evi layihələrinin icrasından məmnunluq ifadə olunub. Özbəkistanda ölkəmizin ticarət nümayəndəliyinin açılması, təhsil, məşinçılıq, inşaat, mədəniyyət, özcaçılıq, pambıqçılıq, turizm sahələrində layihələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra Azərbaycan və Özbəkistan prezidentlərinin iştirakı ilə Xankəndi şəhərində tikilmiş fabrikinin videobağlantı vasitəsilə açılış mərasimi olub.

Azərbaycan Prezidenti bu fabrikinin birliyimizin daha bir rəmzi olduğunu diqqətə çatdırıb: "Mən qardaşım Şavkat Mirziyoyevə minnətdarlığımı bildirirəm ki, bizim özbək dostlarımız qısa müddətdə Xankəndidə minlərlə insanın çalışacağı və təbii ki, mütləq öksəriyyəti qadınlardan ibarət gözəl müəssisənin yaradılmasına kömək göstərdilər. Bu, məşğulluqdur, bu, istehsalıdır, bu, Qarabağın inkişafıdır. Özbək qardaşlarımız işə yenə burada birincidir. Füzulidə məktəb tikməkdə bizə ilk yardımçı oldular, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə belə böyük bir müəssisə yaratmaqda bizə ilk köməyi göstərdilər".

Diqqətə çatdırmaq ki, Azərbaycan-Özbəkistan birgə müəssisəsi olan tikilmiş fabriki iki ölkə arasında uğurlu əməkdaşlığın rəmzidir. Ölkəmizdə yüngül sənayenin inkişafına yeni imkanlar yaradan, dostluq, iqtisadi tərəfdaşlıq əlaqələrimizi möhkəmləndirən bu müəssisə Azərbaycan və Özbəkistan arasında iqtisadi və investisiya əməkdaşlığının dərinləşdirilməsinə dair iki ölkə prezidentlərinin tapşırıqlarına əsasən inşa edilib. Layihənin ümumi investisiya dəyəri 11 milyon manat təşkil edir. Fabrikinin xammal tədarükü üçün birgə sənaye əməkdaşlığı həyata keçirilir. Həm yerli, həm də Özbəkistan xammalı əsasında fəaliyyət göstərəcək, regionda qeyri-neft ixracının artırma əhəmiyyətli töhfə verəcək fabrikdə istehsal ediləcək məhsulların 80 faizi müxtəlif ölkələrə ixrac olunacaq. Burada ümumilikdə 800 iş yeri yaradılacaq.

Layihənin ilkin mərhələsi üzrə peşəkar təlim almış 250 nəfər hazırda işlə təmin edilib. Müəssisədə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə qayıdan və ətraf rayonlarda yaşayan vətəndaşların məşğulluğuna xüsusi diqqət yetirilib.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycanın təşəbbüsü dəstək qazanır

"Yaşıl nəqliyyat" ekoloji təhlükəsizliyə mühüm töhfədir

Hazırda ölkəmizdə keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) dünyanı təhdid edən ekoloji fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində reallaşdırılan önəmli tədbirdir. Tədbir çərçivəsində sağlam gələcək naminə müzakirə edilməsi nəzərdə tutulan mövzulardan biri də şəhər nəqliyyatının "yaşılşdırılması"dır.

Dünya iqlim dəyişikliyinə ağır təsirləri ilə mübarizə apararkən "Yaşıl nəqliyyat" ətraf mühitə dəyərli təsirləri minimuma endirməyi nəzərdə tutur. Noyabrın 20-də COP29 çərçivəsində nazirlərin bu mövzuda "dəyirmi masa"sı keçiriləcək. "Dəyirmi masa"da şəhər nəqliyyatının davamlılığını artırmaq məqsədilə həmin sistemlərin milli, regional və lokal planlama çərçivələrinə inteqrasiya strategiyalarının ətraflı müzakirəsi planlaşdırılır.

Konfransda keçirilən və keçiriləcək bu kimi tədbirlər dövlətlər arasında birgə planlaşdırma, dayanıqlı infrastrukturun inkişafına şərait yaradacaq, şəhər nəqliyyatının dekarbonizasiyasını sürətləndirmək üçün daha sıx əməkdaşlıqlara təşviq edəcək.

Elektromobillərin istifadəsini stimullaşdıran önəmli addımlar atılır

Azərbaycan qlobal iqlim dəyişikliyinə fəsadların minimuma endirilməsi ilə bağlı irəliləyici addımlar atır. "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də də 2030-cu ilə qədər Azərbaycanın təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsinə çevrilməsi qarşıya qoyulan hədəflərdən biridir. Elə bu səbəbdən də ölkədə atmosferə buraxılan zərərli qazların, əsasən də karbon qazı emissiyasının azaldılması istiqamətində bir sıra işlər görülür. Buna nümunə kimi bərpəolunan təmiz enerjiyə keçid, parkların salınması, ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat vasitələrinin istismarı ilə bağlı aparılan stimullaşdırıcı, həvəsləndirici addımları sadalaya bilərik. Təbii ki, bütün bu kompleks tədbirlər

ətraf mühiti çirkləndirən müəyyən amillərin qarşısını alacaq, ətraf mühitə, ekologiyaya müsbət təsir edəcək".

Ölkəmizdə elektrik mühərriklili avtomobil istifadəçilərinin sayının artdığını söyləyən ekspert bildirib ki, bunun əsas səbəbi elektromobillərin ölkə daxilində istifadəsini stimullaşdıran önəmli addımların atılmasıdır: "Ölkəyə idxal olunan yeni elektromobillər gömrük rüsumundan və vergidən azadlardır. Bu həm sahibkarlar, həm də istehlakçılar üçün olduqca yaxşı fürsətdir. Belə ki, elektromobilləri ölkəyə gətirinsinlər, vətəndaşlar üçün nisbətən olcaq azdır. Elektromobillərlə yanaşı, hibrid avtomobillərin də gömrükdə əlavə dəyər vergisindən azad olunması müsbət haldır".

Bir müddət əvvəl qədər ölkəmizdə elektromobillərdə enerjiyə ehtiyacın azalması ilə bağlı müəyyən çətinliklər olsa da, hazırda bu problem tamamilə aradan qaldırılıb. Eldəniz Cəfərov qeyd edib ki, bunun əsas sə-

bəbi ölkəyə idxal olunan elektrik mühərriklili nəqliyyat vasitələrinin infrastrukturunun inkişafı ilə bağlı qərarların verilməsidir: "Elektromobillər üçün nəzərdə tutulmuş enerjiyə ehtiyacın azalması istiqamətində istifadə olunan avadanlıq və cihazlar da idxal zamanı demək olar ki, rüsumlardan azad edilib. Bu da şərait yaradır ki, özəl sektor da bu məsələyə cəlb olunsun, sahibkarlar ölkədə enerjiyə ehtiyacın azalmasını istiqamətində fəaliyyət göstərsinlər. Bu proses dövlət-biznes dialoqu çərçivəsində qurulub. Dövlət özü də "Azərişiq" qismində ölkə üzrə enerjiyə ehtiyacın azalmasını istiqamətində fəaliyyət göstərsinlər. Hər ay on azı bir neçə enerjiyə ehtiyacın azalmasını istiqamətində fəaliyyət göstərsinlər".

Şəhər mobilliyinə də təkan verəcək

Bu gün dünyada olduğu kimi, ölkəmizdə də avtomobil sığlığının qarşısını alınması məqsədilə mik-

romobillik vasitələrindən istifadənin təbliği istiqamətində işlər aparılır. Paytaxtın küçə və prospektlərində mobillik imkanlarının yaxşılaşdırılması qlobal istiləşməyə səbəb olan karbon emissiyalarını istehsalının qarşısını almaqla havanın çirklənməsinə də mane olur. Eldəniz Cəfərov bildirib ki, indiyədək paytaxtda velosipedlər və digər mikromobillik vasitələrindən nəqliyyat vasitələri kimi deyil, idman və əyləncə vasitəsi kimi istifadə olunur: "Velosiped və e-skuterlər nəqliyyat vasitələri kimi populyarlaşdıqca bu, şəhər mobilliyinə də təkan verəcək. Şəhər mobilliyi istər piyada, istər sürücü, bir sözlə, hər kəsin hərəkətinin sərbəst, maneəsiz olması deməkdir. Hazırda Bakıda 20 kilometr məsafəni əhatə edən mikromobillik zolağı təşkil

edilib. Görülən işlər çərçivəsində əlçatanlığın təmin edilməsi üçün panduslar inşa olunub, təhlükəsizlik məqsədilə yol nişanları quraşdırılıb, müvafiq nişanlama işləri aparılıb və mövcud işıqformlarda 25 velosiped bölməsi quraşdırılıb. Bu addımlar atılarkən inklüzivliyə də xüsusi diqqət yetirilib, əlilliyi olan şəxslərin rahat hərəkət edə bilməsi üçün müvafiq şərait yaradılıb.

"Yaşıl nəqliyyat"a keçid iqlim fəsadlarının aradan qaldırılmasına öz töhfəsini verəcək. COP29 bir sıra yeni layihələrlə təkan verəcək ki, bu da bəhrəsini təkcə nəqliyyat sahəsində deyil, digər sahələrdə də göstərəcək.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

COP29
Baku
Azerbaijan

Kütləvi iştirak, böyük ictimai maraq, peşəkar təşkilatçılıq

Noyabrın 11-də Bakıda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Sazişinin Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının rəsmi açılış mərasimi keçirildi.

Bütün dünya bu mərasimi böyük maraqla izlədi. Belə mərasimlər, dünya üçün böyük əhəmiyyət daşıyan bir tədbirin ölkəmizdə keçirilməsi Azərbaycanın yüksək hörmətini nümayiş etdirir.

Noyabrın 12-də isə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının Liderlər Sammitinin açılış mərasimi keçirildi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Liderlər Sammitinin açılış mərasimində proqram xarakterli nitq söylədi. Azərbaycanın "yaşıl enerji" sahəsində reallaşdırdığı növbəti layihələrdən danışdı.

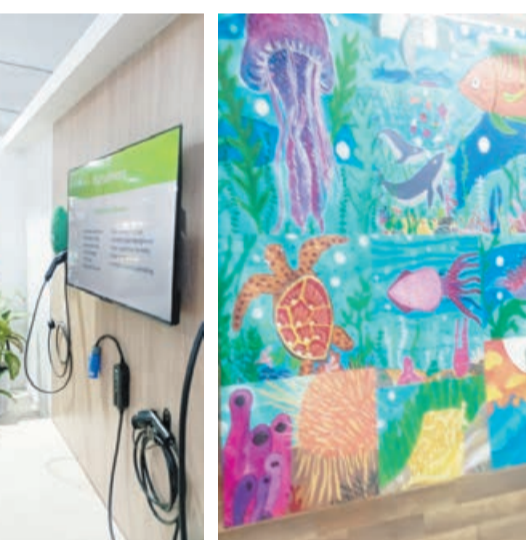
Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi Antonio Quterreş isə çıxışı zamanı iqlim dəyişmələrinin qarşısını almaq üçün vaxtın az olduğunu bildirdi və bunun üçün ayrılan maliyyənin həcmi artırılmağa çağırış etdi.

Ölkəmizə gələn həm dövlət başçıları, həm də sadə nümayəndələr tədbirin çox yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu bildirdilər, təşkilatçılıq işlərindən razılıq etdilər. "Bakıda COP29 sammiti yüksək səviyyədə təşkil olunub və Braziliya növbəti COP30 sammitində Azərbaycanın təcrübəsindən faydalanacağı" deyən Braziliyanın vitse-prezidenti Jeraldu Alkmin qeyd etdi ki, COP30 sammitində COP29-da müzakirə edilən əsas məsələlər yenidən gündəmə gətiriləcək və daha da təkmilləşdiriləcək. Vitse-prezidentin sözlərinə görə, Azərbaycanın evsahibliyi etdiyi COP29 sammiti gələcək tədbirlər üçün nümunə olacaq. Təbii ki, ölkəmizin paytaxtına gəlmiş qonaqlardan xalqımızın, dövlətimizin ünvanına xoş sözləri eşitmək hər birimizi qürurlandırır.

COP29-un yüksək səviyyədə təşkil olunduğuna hər kəs canlı şahidlik edir. Həm qonaqların, həm də ziyarətçilərin tədbirin keçirildiyi ünvanı gətirməsi üçün rahat şərait yaradılıb. Əvvəlcədən avtobusların hərəkət cədvəli müəyyənləşdirilib. Metronun "Koroğlu" stansiyasından tədbirin keçirildiyi Bakı Olimpiya Stadionuna müntəzəm olaraq avtobuslar işləyir.

Biz də metronun "Koroğlu" stansiyasındakı əlverişli şəraiti olan dayanacaqda yaxınlaşdıq. Səndərin ciddi yoxlanışından sonra avtobusun salonuna keçib rahat oturmaqda öyləşdik. Burada həm ziyarətçilər, həm də qonaqlar var idi. Avtobus

"Yaşıl zona" da "yaşıl əməkdaşlıq"

dövrə vurub "yaşıl zona"nın qarşısında dayandı. Ətrafda xeyli sıxlıq var idi. İnsanlar böyük maraqla pavilyonları ziyarət etməyə, müxtəlif ölkələrin, şirkətlərin dünyanı xilas etmək üçün iqlim dəyişmələri ilə bağlı gördükləri və görəcəkləri işlərə, müasir texnologiyalarla tanış olmağa çalışırdılar. Bu sahədə biliklərini, təcrübələrini bölüşürdülər.

Burada təşkil olunan müxtəlif ölkələrin pavilyonları ilə tanış olduq. Bu gün atmosferin çirklənməsinin qarşısını alması üçün avtomobillərdə elektrik enerjisindən istifadə olunması gündəmə gələn ən vacib məsələlərdən biridir. Dünyanın bir çox dövləti atmosferin çirklənməsinə qarşı mübarizə üçün tədbirlər görür. Bu tədbirlərdən biri də təmiz enerjiyə keçməkdir. Polşa Respublikasının "MZUR" şirkətinin pavilyonu da çox ziyarət olunurdu. Ziyarətçilər şirkətin gördüyü işlərlə yaxından maraqlanırdılar. Bu müəssisənin nümayəndəsi Marek Rozniyak gördükləri işlərdən söhbət açaraq dedi ki, əsas məqsəd planetimizi daha da təmiz saxlamaq və onu çirkləndirməkdir. "Biz artıq 30 ildən çoxdur ki, kənd təsərrüfatı işləri ilə məşğulduq. Şirkətimiz torpağın şumlanması, ekilməsi və məhsul ekoloji

üzərindən idarə olunmasını təklif edirlər: "Təqdim etdiyimiz enerji doldurucuları TÜVR-heinland, CE standartlarına cavab verir və ən yüksək keyfiyyətə malikdir. Onlara iki il təminat da veririk. Elektrik enerjisindən istifadə əsas məqsəd atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaqdır. Yanacaqdan istifadə zamanı atmosferə atılan tüstü və müxtəlif qazlar istilik yayır, ətraf mühiti çirkləndirir. Elektrik enerjisindən istifadə olunanda isə atmosfer çirklənmir. Dünyamızın daha da təmiz qalması üçün biz insanları elektrik enerjisi ilə qidalanan avtomobillərə və başqa texnologiyalara üstünlük verməyə çağırırıq. Qoy planetimiz daha təmiz qalsın, yaşamaq üçün daha sağlam olsun".

Polşa Respublikasının "MZUR" şirkətinin pavilyonu da çox ziyarət olunurdu. Ziyarətçilər şirkətin gördüyü işlərlə yaxından maraqlanırdılar. Bu müəssisənin nümayəndəsi Marek Rozniyak gördükləri işlərdən söhbət açaraq dedi ki, əsas məqsəd planetimizi daha da təmiz saxlamaq və onu çirkləndirməkdir. "Biz artıq 30 ildən çoxdur ki, kənd təsərrüfatı işləri ilə məşğulduq. Şirkətimiz torpağın şumlanması, ekilməsi və məhsul ekoloji

cüməçilər Qədim Qazıxanov və Cavid Məmmədovun köməyi ilə şirkətin nümayəndəsi Themdo Zntone ilə qısa söhbət etdik. O dedi: "Şirkətimiz dünyada gedən iqlim dəyişikliklərini diqqətlə izləyir. Dünyamızı narahat edən problemlərin həll olunması istiqamətində zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsinə dəstək verməyə çalışırıq. Şirkətimiz artıq dördüncü COP-dur ki, iştirak edir. Dünyamızın ekoloji cəhətdən təmiz olması üçün bəzən sonradan da böyük səmərə verəcək tədbirlər həyata keçirəcəyik. Azərbaycanı da dəfəndir ki, oluruq. Bizə göstərilən diqqət və qayğıdan çox məmnunluq. Burada keçirdiyimiz günləri həmişə xoş təsəvvürlərlə xatırlayacağıq. Buna görə xalqımıza minnətdarıq".

"Yaşıl zona"ya gələnlərin ard-arası kəsilmirdi. "Ağ şəhər layihəsi" yerləşdirilmiş guşəyə baxanların sayı isə daha çox idi. Böyük bacarıq və səliqə ilə yerləşdirilmiş eskizlər görünənləri heyran edirdi. Həqiqətən də belə gözəlliyi heyran qalmamaq mümkün deyildi.

Pavilyonda kiminlə söhbət etdikse, qonaqpərvərliyinə görə xalqımızın ünvanına yalnız və yalnız xoş sözlər söylədi. Ziyarətçilər müraciət etdikləri bölmələrdə hörmətlə qarşılanırdı və ətraflı məlumatlandırılırdı. Burada həm ziyarətçilər, həm də iştirakçılar üçün bütün lazımı şərait yaradılmışdı. Belə bir şərait həm ziyarətçilərin, həm də qonaqların üroyinə idi. İllə payız günlərində ölkəmizdə keçirilən planetimizin iqlim dəyişmələrinə həsr olunmuş bu beynəlxalq tədbir yüksək səviyyəli təşkilatçılıqna görə COP-un tarixinə qızıl həflərə yazılacaq. Dünyada qazandıqı nüfuzuna görə Azərbaycanın adı həmişə birincilər sırasında çəkəcək.

"Yaşıl zona"nın pavilyonunda dünyanın aparıcı dövlətlərindən biri olan İngiltərənin "Extreme Hangout" şirkəti də təmsil olunurdu. Burada insanlar daha çox gözə deyirdi. Tər-

cüməçilər Qədim Qazıxanov və Cavid Məmmədovun köməyi ilə şirkətin nümayəndəsi Themdo Zntone ilə qısa söhbət etdik. O dedi: "Şirkətimiz dünyada gedən iqlim dəyişikliklərini diqqətlə izləyir. Dünyamızı narahat edən problemlərin həll olunması istiqamətində zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsinə dəstək verməyə çalışırıq. Şirkətimiz artıq dördüncü COP-dur ki, iştirak edir. Dünyamızın ekoloji cəhətdən təmiz olması üçün bəzən sonradan da böyük səmərə verəcək tədbirlər həyata keçirəcəyik. Azərbaycanı da dəfəndir ki, oluruq. Bizə göstərilən diqqət və qayğıdan çox məmnunluq. Burada keçirdiyimiz günləri həmişə xoş təsəvvürlərlə xatırlayacağıq. Buna görə xalqımıza minnətdarıq".

"Yaşıl zona"ya gələnlərin ard-arası kəsilmirdi. "Ağ şəhər layihəsi" yerləşdirilmiş guşəyə baxanların sayı isə daha çox idi. Böyük bacarıq və səliqə ilə yerləşdirilmiş eskizlər görünənləri heyran edirdi. Həqiqətən də belə gözəlliyi heyran qalmamaq mümkün deyildi.

Pavilyonda kiminlə söhbət etdikse, qonaqpərvərliyinə görə xalqımızın ünvanına yalnız və yalnız xoş sözlər söylədi. Ziyarətçilər müraciət etdikləri bölmələrdə hörmətlə qarşılanırdı və ətraflı məlumatlandırılırdı. Burada həm ziyarətçilər, həm də iştirakçılar üçün bütün lazımı şərait yaradılmışdı. Belə bir şərait həm ziyarətçilərin, həm də qonaqların üroyinə idi. İllə payız günlərində ölkəmizdə keçirilən planetimizin iqlim dəyişmələrinə həsr olunmuş bu beynəlxalq tədbir yüksək səviyyəli təşkilatçılıqna görə COP-un tarixinə qızıl həflərə yazılacaq. Dünyada qazandıqı nüfuzuna görə Azərbaycanın adı həmişə birincilər sırasında çəkəcək.

"Yaşıl zona"nın pavilyonunda dünyanın aparıcı dövlətlərindən biri olan İngiltərənin "Extreme Hangout" şirkəti də təmsil olunurdu. Burada insanlar daha çox gözə deyirdi. Tər-

Vahid MƏHƏRRƏMOV, "Azərbaycan"

Bakıda COP29 çərçivəsində Parlament Görüşü keçiriləcək

Noyabrın 16-da və 17-də Bakıda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 çərçivəsində Parlamentlərarası İttifaq və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin birgə təşkilatçılığı ilə Parlament Görüşü keçiriləcək.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyət-ə əlaqələr şöbəsinin bildirdiyi ki, 66 ölkədən və beynəlxalq təşkilatlardan 92 nümayəndə heyətinin, 330-dək iştirakçının qatılacağı tədbirdə 12 spiker və vitse-spiker başda olmaqla 167 parlament üzvünün iştirakı gözlənilir. Parlament Görüşündə keçiriləcək sessiyalarda iqlim dəyişmələrinin real təsirləri, iqlim öhdəliklərinin reallığa çevrilməsi üçün təsirlərin azaldılması ilə bağlı iddialı tədbirlərin artırılmasında və milli səviyyədə müəyyən edilmiş töhfələrin həyata keçirilməsində parlamentlərin rolu, iqlim maliyyələşdirilməsinin qlobal arxitekturasının inkişafı, iqlim dəyişmələrinə qarşı

dayanıqlılığın artırılması, bu sahəyə hörtərəfli və ədalətli yanaşmanın təşviqi, iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparmaq və ədalətli çıxışı təmin etmək məqsədilə texnologiyadan istifadə, dəyişən iqlim şəraitində sağlamlıq və qida təhlükəsizliyi, insan yerdaşlığının və iqlim dəyişmələrinin idarə edilməsi və digər mövzularda müzakirələr aparılacaq, yekun sənəd qəbul ediləcək. Tədbir çərçivəsində bir sıra ikitərəfli görüşlərin keçirilməsi də nəzərdə tutulur.

"Azərbaycan"

Köhnə texnologiyaların ətraf mühitə vurduğu ziyanı yeni texnologiyalarla aradan qaldırmaq mümkündür

"Novorum"un təmsilçisi S.MEŞKOV:

"Bizim missiyamız istixana qazlarını qiymətli kimyəvi maddələrə çevirməkdir"

Dünya özünün ən aktual problemini - ətraf mühitin xilasını Bakıda müzakirə edir. Və bu müzakirələrdə COP29-ün əvvəlki tədbirlərdən kəskin şəkildə fərqləndirən əsas cəhət odur ki, Azərbaycanda siyasi çağırışlardan çox real işlərin görülməsi gündəmə gəlir.

Bu da təsadüfi deyil. Hazırda vəziyyət o qədər gərgindir ki, bir günü belə boş keçirmək olmaz. Real iş görmək üçün isə külli miqdarda vəsait lazımdır. Siyasi qərarlar, maliyyənin ayrılması dövlətlər tərəfindən təmin edilərsə, onun icrası bu sahədə fəaliyyət göstərən şirkətlərdən asılıdır. O üzündən COP29-da ətraf mühitin bəhəsi, tullantıların təkrar istehsal sahəsində fəaliyyət göstərən tanınmış şirkətlər təmsil olunurlar.

Belə şirkətlərdən biri də "Novorum"dur. COP29-un sərgi iştirakçısı olan "Novorum" un mühəndisi Sergey Meşkov deyir ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə fəaliyyəti böyləşdirilməsi üçün əla platformadır. Sərgidə iştirakından məmnunluğunu bildirən S.Meşkov konfransdan gözləntiləri sırasında iqlim problemlərinin həllini dəstəkləmək, ətraf mühiti yaxşılaşdırmaq, "yaşıl yanacaq" yaratmaq və digər məsələlərin gündəliyini söylədi. O həmçinin vurğuladı ki, konfransdakı panel müzakirələrdən sonra nə etdiyimizi və

edəcəyimizi bölüşmək, potensialımızı göstərmək çox vacibdir: "Biz məhsul tullantılarına hər zaman diqqət yetirmişik. Əkinçilik sektorunu dəstəkləmək üçün həmin tullantılardan gəlirli məhsullar əldə edə bilərik".

"Novorum" fəaliyyətində Ninnox Ltd şirkətinin avadanlıqlarından istifadə edir. Ninnox Ltd ən müasir texnologiya ilə səhiyyə sənayesi üçün yüksək keyfiyyətli tam yaşıl qaz hasilatı qurğularında inqilab edib. Şirkət ətraf mühitə vurulan ziyanı azaltmaq üçün dörd əsas qazın anı istehsalı üçün portativ həllər təklif edir - inqilabçı edilmiş nitrik oksid (NO), azot, oksigen və tibbi hava. Bunlar hamısı ətraf havadan alınır və ciddi Avropa sertifikatlaşdırma standartlarına cavab verir.

Ninnox univers sistemləri böyük xəstəxanalar, tibbi qaz logistika qovşaqları və yük maşınları da daxil olmaqla, müxtəlif parametrlərə mükməll inteqrasiya olunur. Bu yenilik logistik problemləri həll edir, əməliyyatları sadələşdirir, səhiyyə təminatçıları və qaz təchizatçıları üçün xərcləri azaldır, səmərəli və sərfəli həll təklif edir. Ninnox

həmçinin dörd əsas qazın - təbəffüs edilmiş nitrik oksid (NO), azot, oksigen və tibbi havanın ətraf havadan və təmamilə yaşıl qazdan qaynaqlanan tələb əsasında istehsalı üçün portativ həllər hazırlayıb. Nanoplaz isə iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə inqilabi bir yenilikdir. Bu yenilik yüksək məhsul seçiciliyi, yüksək dönüşüm dərəcəsi ilə diqqət cəlb edir.

Daha "yaşıl gələcək" üçün qabaqcıl plazma texnologiyası ilə CO2 dönüşümünün innovasiyası, daha "yaşıl gələcək" üçün innovativ karbon çevrilməsi və nanoplazda inqilabi yenilik adlandırmaq mümkündür. Bu, istixana qazlarını qiymətli məhsullara çevirmək və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparmaq üçün yeni texnologiyadır.

"Həzrətdə istixana emissiyalarının kritik səviyyəsi ən böyük ekoloji problemlərdən biridir. Bizim missiyamız yeni plazma reaktoru texnologiyası vasitəsilə COP çevrilməsini və metan dissosiasiyasını inkişaf etdirmək, istixana qazlarını qiymətli kimyəvi maddələrə çevirmək və daha "yaşıl", daha davamlı gələcək üçün qlobal emissiyaları əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaqdır", - deyir mühəndisimiz bildirdi.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

"Yaşıl həmrəylik" Azərbaycanından başlayır

"Yaşıl zona"nın "yaşıl pavilyon"unda Ağ şəhərin ağ günləri sərgilənir

Artıq beş gündür ki, Bakı Olimpiya Stadionunda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində Azərbaycanın və müxtəlif ölkələrin pavilyonları fəaliyyət göstərir.

Tədbirin ilk gündən "yaşıl zona"da COP29-u özündə ehtiva edən layihələr, proqramlar müzakirə edilir. Biz Bakı Olimpiya Stadionunda olarkən bir neçə panel müzakirələrdə iştirak etdik, bir çox pavilyonla tanış olduq. İlk olaraq Bakı Ağ şəhər pavilyonuna yaxınlaşdıq. Diqqətimizi çəkən tablo Bakının dünən "Qara şəhər" adlanan ərazisinin bu gününü özündə əks etdirən gözləklər oldu. Pavilyonda Bakının keçmişini bu günün arasındakı fərqi özündə əks etdirən panorama təqdim edilmişdi. Bizo məlumat verildi ki, Ağ şəhər layihəsinə start verildə ətraf mühitin qorunması, təbiətin yaşıl qalması üçün lazım olan detallar nəzərdə tutulub.

Bu gün Ağ şəhər pavilyonundakı görünüşlər dünyanın işi deyil. Hətta COP29-un nə zamana Bakıda keçiriləcəyi, Azərbaycanın bərpaolunan enerjiden istifadə olunacağı, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji zonası" adlandırılacağı haqqında söhbət getməyə, yaxud da kimlərsə bu barədə məlumat olmayanda Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: "Azərbaycanda yüz illərdən bəri "Qara şəhər" adlanan şəhər ağaracaqdır, təmizlənməkdir, orada gül-çiçək əkiləcəkdir və o, Azərbaycanın gözəl bir güşəsinə çevriləcəkdir". Ulu Öndərin uzaqgörənlikli sözlərdən bu sözlər indi reallığa çevrilib. Bakı Ağ şəhərin təməlini bu günün yaşıl investisiyaları ilə bəzən paytaxt, gətirdikə daha çox iş və yaşayış, istirahət və öyləncələr üçün arzu edilən böyük şəhərlərdən biri kimi diqqət çəkir. Dünyanın qədim neft sənayesi mərkəzi olan Bakının qısa müddətdə ön iri şəhərlərdən birinə çevrilərək Ağ şəhərin fonunda təkrarolunmaz siması pavilyonda da sərgilənmişdi. Və bütün bu gözəlliklər "yaşıl zona"da hər kəsi özünə cəlb edirdi.

Qeyd edək ki, Qara şəhər XIX əsrin sonunda Bakının şərq hissəsində yaranmışdır. Sonradan o, "qara qızıl"ın emalı, saxlanması və nəqli ərazisi kimi 100 ildən artıq bir müddətdə neft sənayesində mühüm rol oynamışdır. Bakı buxtasının mərkəzində yerləşən Qara şəhərin dirçəlməsi üçün görünməmiş perspektiv yaranmışdır. Paytaxtın mərkəzinin şərq hissəsində dinamik inkişaf edən şəhər infrastrukturunu ilə əhatə olunmuş 1650 hektar ərazinin yeni təyinatlı şəhər kimi canlanması və investisiyalar üçün ön cəlbədiç məkənlərdən birinə çevrilməsi şansı yaranmışdır. Ağ şəhər layihə-

sini təqdim edənlər məlumat verdilər ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması na dair 2006-2010-cu illər üçün Kompleks Tədbirlər planı" çərçivəsində köhnəmiş sənaye obyektlərinin şəhərin hüdudlarından kənara çıxarılması, çirklənmiş torpaqların təmizlənməsi və sahilyanı bulvarın abadlaşdırılması işləri həyata keçirilmişdir. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının 2007-ci il 11 iyun tarixli sərəncamı ilə paytaxtı Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanı ilə birləşdirən "8 Noyabr" prospektinin keçdiyi Qara şəhərin bərpa olunması və planlaşdırılması haqqında qərar qəbul edilmişdir.

Layihənin konsepsiyasının formalaşdırılmasında memarlıq rəngarəngliyi, ekoloji uyğunluq və yeni ərazinin artıq mövcud olan şəhər ansamblına düşülmüş inteqrasiyası mühüm istiqamətlər kimi əsas götürülmüşdür. Nəticədə çox maraqlı memarlıq nümunələri və investisiya perspektivləri ilə yanaşı, torpağın dirçəlişini və inşaatın stimullaşdırılmasını, bu yerdə yaşamaq və işləmək arzusu oyadan cəlbədiç mühitin və infrastrukturun yaradılmasını nəzərdə tutan layihə ortaya qoyulmuşdur. Ağ şəhər ideyasının möhür-təşəbbüsü və görülmüş işlərin peşəkərliliyi sübut edir ki, Bakı öz ənənələri ilə müasirliyi inteqrasiyada geri qalmır, əksinə, dünyanın qabaqcıl və müasir şəhərsalma layihələri sə-

viyyəsinə qalxır. Bu layihənin reallaşdırılması ilə Qara şəhərin sənaye siması artıq keçmişdə qalıb və yerini Bakı Ağ şəhər adlı harmoniya və rahatlıq məkanına verərək öz təkrarolunmaz cizgiləri ilə regionda lider olan Bakının müasir ərazisinə çevrilib.

Bu gün yerli və xarici investisiyalar yönəli Ağ şəhər müxtəlifhəcmli yaşayış və kommersiya tikililərinin böyük seçimini təklif edir. Özəl sektor investisiya və tikinti məqsədilə kiçik villalardan başlayaraq irihəcmli komplekslərə qədər münasib yaşayış və ya kommersiya obyekti seçir. Çünki burada tikinti zamanı hər cür ekoloji normalara əməl edilir. Bakı Ağ şəhər layihəsi ekoloji təhlükəsizlik baxımından öz infrastrukturundan və landşaftından səmərəli istifadə nümunəsidir. Çirklənmiş torpağın bərpa olunması ilə ərazidə ekoloji çirkləndirmə amilləri aradan götürülüb.

1650 hektar ərazini əhatə edən, ekoloji təmiz zonada həyata keçirilən Ağ şəhər dünyanın ən iri müasir layihələrindən biridir. Bütün bu sadalananlar COP29-un yerli və xarici qonaqlarının, habelə digər ziyarətçilərinin marağına səbəb olan tabloda əks edilib. "Yaşıl zona"nın "yaşıl pavilyon"unda sərgilənən Ağ şəhər özünün ağ günlərindən xəbər verir.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

COP29 dünya üçün çox əhəmiyyətli nəticələr vəd edir

COP29-un Azərbaycan paytaxtında keçirilməsi, hökumət və vətəndaş cəmiyyətləri nümayəndələri, elm adamları və ekspertlərin Bakıda toplaşaraq iqlim böhranının həlli yollarını müzakirə etməsi həm ölkəmiz, həm region, həm də ümumilikdə dünya üçün əhəmiyyətli nəticələr vəd edir.

Yeni mərhələ olan enerji keçidi prosesində Azərbaycanın söz sahibi olmasının ölkə iqtisadiyyatına müsbət təsirlər göstərəcəyi qəti şübhə doğurmur. Konfrans nəticəsində turizm sektoruna canlanacaq. Tədbir yeni investisiyaların və texnologiyaların cəlb olunmasına şərait yaradacaq, "yaşıl enerji"nin inkişafını təşviq edəcək. Ölkəmizin beynəlxalq əlaqələri, diplomatik mövqeyi daha da möhkəmlənəcək.

COP29 çərçivəsində əldə olunan əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi Azərbaycana iqlim siyasətində daha böyük addımlar atmağa imkan verəcək, o cümlədən bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlıqları gücləndirəcək, qlobal və regional miqyasda iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin səmərəliliyinin artırılması üçün ciddi platforma yaradacaq.

Qəzetimizin əməkdaşları COP29 konfransının keçirildiyi "yaşıl zona"da olublar və tədbir iştirakçılarının ölkəmiz haqqında təəssüratlarını öyrəniblər.

Yamaykadan gəlmiş İkamba Uqo ölkəmiz haqqında fikirlərini belə izah etdi:

- Bakı haqqında az-çox təsəvvürüm var idi. Amma bu qədər gözəl, cəlbədiç olduğunu ağımdan belə keçirməmişdim. Əgər əvvəllər Azərbaycanın yeraltı və yerüstü təbii zənginlikləri olan ölkə olduğunu haqqında müəyyən bilgilərim var idisə, indi bu gözəl ölkə barədə daha çox məlumat topladım. İlk növbədə qeyd edirəm ki, ölkəmiz daha çox qiymətli bir sərvətə də sahibdir. Bu da Azərbaycan

xalqıdır. Burada çox mehribançılıq və səmimiyyət gördüm. İnsanlar həddən artıq qayğıkeşdirlər. Mən dünyanın heç bir yerində tanımadığı birinə bu cür istiqanlı münasibət göstərən insanlara rast gəlməmişəm. Etiraf edirəm ki, özüm də bu cür deyiləm. Azərbaycanlıları gördükdən sonra fikirləşirəm ki, gərək öz üzərində iş aparam. Gərək insanlara qarşı belə diqqətli olmağım bacarasam. Bakıya qısamüddətli səfərim ilk növbədə mənim özüm haqqında fikirlərimi dəyişdi. Şəhəriniz də çox gözəldir. Binalar, küçələr, Dənizkənarı bulvar xoşuma gəldi. Konfransdan sonra Bakının gərmi yerlərini görmək üçün vaxtım olur. Alov qüllələrinin qarşısında dayanıb saatlarla Xəzər dənizinə tamaşa edirəm. Bakının gözəlliyini seyr etdikcə qəlbimə rahatlıq gəlir. Fikirliyəm ki, nə yaxşı COP29 Azərbaycanı keçirildi və mən Bakıya gəlib bu möhtəşəm mənzərəni gördüm. Həm də bu ölkənin vətəndaşları haqqında kifayət qədər yüksək təsəvvür yarandı.

Azərbaycan zəngin ölkədir. Düşünürəm ki, COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaradacaq. İnanıram ki, COP29-da iştirak edən hər hansı bir ölkənin təmsilçisi öz ölkəsinə döndükdən sonra respublikanız haqqında xoş fikir söyləməsin. Əminliklə qeyd edirəm ki, Amerika qayıtdıqdan sonra mətbuatda Azərbaycan haqqında yazılar dərc etdirib öz gözəl təəssüratını bölüşəcəyəm.

Pekindən gəlmiş Zixi Zhanq deyir ki, Azərbaycanın qədim İpək yolunun üstündə yerləşməsi haqqında məlumatım olsa da, insanların ipəkdən də incə ürəy sahib olduqlarını bilmirdim. Deyə bilərəm ki, həm ölkəmizlə, həm də xalqımızla fəxr etməyə tam haqqımız var.

Bakı Şərq və Avropa memarlığının ən gözəl ornamentlərini özündə əxz etmiş şəhərdir. Burada klassik şəhər mədəniyyətinin elementləri ilə müasirlik elə tamamlanıb ki, adam buna heyran olmağa bilmir. Bakını görüb düşündüm ki, qədim keçmişlə bugünkü müasirlik sanki burada əl-ələ verib.

Çox dadlı mətbəxiniz var. Yeməkləriniz çox dadlıdır. Konfransın açılışında incəsənət ustalarının çıxışlarını dinlədim. Musiqiniz çox gözəldir. Hələ də onun seyrindən çıxıb bilməmişəm desəm, şübhə etməyin. Bir məsələni də qeyd edirəm ki, COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi, dünyanı narahat edən qlobal bir məsələnin Azərbaycanda müzakirə edilməsi ölkəmizə verilən yüksək dəyərdir və bu, dünyanın Azərbaycanın yürütdüyü siyasətlə razılaşması deməkdir.

Faktiki olaraq Azərbaycan bu gün Avropanın enerji bazarında söz sahibidir. Ənənəvi enerji mənbəyi kimi karbohidrogen ehtiyatlarının məhdudluğu və ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması dünyada alternativ, bərpaolunan enerji mənbələri hesabına istehsal olunan enerjinin həcmi artırılmasını zəruri edir. Artıq bu istiqamətdə müsbət təcrübə mövcuddur və bir sıra ölkələrdə günəş, külək və digər təmiz və bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadə ildən-ilə genişlənir.

Öyünə bilirsiniz ki, ölkəmiz bərpaolunan enerji mənbələri üzrə yüksək potensiala malikdir. Heç şübhəsiz ki, Azərbaycan yaxın gələcəkdə dünya bazarında "yaşıl enerji" noqlinə görə də özünəməxsus yer tutacaq.

Braziliyalı Sina Leandra söhbətə özü haqqında məlumatla başladı:

- Braziliyanın Turizm Nazirliyində çalışıram. COP29-da Braziliyanı təmsil edən nümayəndələrdən biriyəm. COP30 Bakıdan sonra Braziliyada keçiriləcək. Ölkəmizlə əməkdaşlıq edirik. COP kimi möhtəşəm bir tədbirə evsahibliyi etməyin çox ciddi məsuliyyəti var. Bunu başa düşdüyümüz üçün də Bakının təcrübəsini öyrənmək fikrimiz var. Bəri başdan deyim ki, tədbir çox müvəffəqlik təşkil edilib. Dünyanın elə bir ölkəsi yoxdur ki, burada iştirak etməsin. Ölkəmizə COP29 tədbirindən kənar turistlər də gəlib. Hər hansı bir çatışmazlıq, hotel, qidalanma, nəqliyyat problemi yoxdur. Bu, ölkəmizin müəmməllərlə beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etmək təcrübəsinin olduğu ilə əlaqədardır, digər tərəfdən iqtisadi imkanlarımızın göstəricisidir.

Müşahidələrimiz göstərir ki, Azərbaycan həm də təbii gözəlliyi ilə diqqətçəkən ölkədir. Tarixi abidələrlə zəngindir. Qiymətlərin ucuz olması da turistlər üçün əlverişlidir. Bütün bunları nəzərə alaraq Azərbaycanla turizm sahəsində geniş əməkdaşlıq etmək niyyətimizi bəyan edirəm.

Bakıda Qız qalasıdan dənizə tamaşa etməkdən aldığım zövqü söz ilə ifadə edə bilmirəm. Alov qüllələri, Heydər Əliyev Mərkəzi və Ağ şəhərdə də olmuşam.

Ağ şəhər müasir arxitektura baxımından bənzərsizdir. Axşamın qaralığında evlər, ictimai binalar o qədər gözəl görünür ki, heyranlığımı gizlədə bilmirəm. Bakı haqqında bir kəlmə ilə deyirdim ki, "Bravo"!

Hindistanlı Nikil Siddalinqappa ölkəmizdə neft şirkətində çalışır. Nikil deyir ki, ölkəmizin gözəlliyi, insanların mehribanlığı, mərhəməti və qayğısı onu heyran edib: "COP29-da ölkəmiz böyük bir neft şirkətinin nümayəndəsi kimi təmsil edirəm. Burada bəşəriyyət, insanlıq üçün çox vacib bir məsələ müzakirə edilir. Ən başlıcası odur ki, COP29-un sədrliyi dünyaya sülh çağırışıdır. Bu, çox vacib məsələdir. Əgər belə olsa, insanlar silah-

ların danışmadığı bir dünyaya yaşamağın nə qədər gözəl olduğunu hiss edib bəlkə də müharibə etməzlik. Hesab edirəm ki, Azərbaycan bu çağırışla öz ruhunu, düşüncəsini dünyaya nümayiş etdirir. Bu gün ölkəmiz pəncərəsində qaralıq işıq salan, qararıqları aydınlaşdırın bir evə bənzəyir. Elə bir evə ki orada gözəllik, rahatlıq, sevgi, gülüş var.

Gəzdiyim yerlər, insanlarla etdiyim söhbət imkan verir deyim ki, Bakı təmiz, tarixi bir şəhərdir. Bu torpağın insanları isə həqiqətən öz qonaqpərvərliyi, mehribanlığı və səmimiyyəti ilə adamı özünə bağlayır. Təəssüf edirəm ki, konfrans başa çatcaq, bir neçə gündən sonra Hindistana qayıdacağam. Vaxtım olsaydı, Azərbaycanın bütün şəhərlərini gəzərdim. İndi bu arzumu gerçəkləşdirə bilməsəm də, gələcək planımda ailəmlə birlikdə mütləq ölkəmizə gəlib ən gözəl yerləri gəzəcəyəm".

Digər həmsöhbətimiz Fonqoh Eric Kamerundan gəlib. Eric ölkəmizin COP29-da təbiət, təhsil və beynəlxalq əlaqələr üzrə təmsilçisidir. Eric deyir ki, COP29 ölkələrimiz arasında yeni əməkdaşlıq imkanları yaradan bir platformadır: "Azərbaycan bizim üçün çox doğma və dost bir ölkədir. 2020-ci ildə Vətən müharibəsində qələbə xəbərini eşidəndə sevincimdən uşağ kimi ağladım. Bu, müharibədə qalın qələbə yox, İlahi bir zəfər idi. 30 il torpaqlarınız işğal altında qalmışdı. Bu illər ərzində müharibədən əziyyət çəkən insanların başına işğalçılar çox müsibətlər gətiriblər. Biz müharibənin, ədalətsizliyin nə olduğunu öz həyatımızda yaşayın xalq. Nəhayət, bu gün ölkəmiz dünyaya sülh, əmin-amanlıq ölkəsi kimi tanır. Hesab edirəm ki, ölkələrimiz arasında əlaqələr bundan sonra daha da genişlənməkdir. Biz qardaş ölkə olan Azərbaycanla yeni əlaqələr qurmaqda çox maraqlılıq və sevincidirik ki, buna nail ola bilmişik. Ölkəmizdə olmaqdan çox məmnunam. Azərbaycanın bütün uğurlu işləri bizi öz uğurumuz qədər sevindirir".

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan qlobal tədbirlərin mükəmməl təşkilatçılıq modelini yaradıb

Qlobal istiləşmə,
COP29 və Azərbaycan

XXI əsrin əsas çağırışlarından biri ekoloji tarazlığın təmin edilməsidir. Bura təbii resursların intensiv istismarının, neft-qaz və kömür hasilatının məhdudlaşdırılması, bərpaolunan enerji növlərinə, "yaşıl və mavi iqtisadiyyat" a üstünlük verilməsi, su ehtiyatlarının səmərəli istifadəsi, karbon qazının həcminin azaldılması, təkrar emal və digər məsələlər daxildir.

Bitkilər planetdəki bütün canlıların həyatının əsasını təşkil edir, üzvi aləm və canlı həyat onlarla başlamışdır. Bitkilər əlmi müşahidə etdiyimiz Yer görünüşünü yaradan unikal fotosintez prosesi sayəsində günəş işığından birbaşa istifadə etmək qabiliyyətinə malikdir. Yer kürəsinin oksigenlə təmin edən və bununla da təkamülün hərkətverici qüvvəsi rolunu icra edən məhz bitkilərdir. Onlar üzvi maddələrin zəngin ehtiyatı və çox qiymətli sərəvədir. Hər bir regionun bitki örtüyü ərazinin mühit amillərinin fasiləsiz kompleks təsiri nəticəsində daim dəyişikliyə məruz qalır. Bu dəyişikliklər ərazinin fiziki-coğrafi şəraitindən, qlobal istiləşmədən, atmosferin ekoloji balansının pozulmasından asılı olaraq baş verir.

Qlobal istiləşmənin birbaşa floraya, dolayısı ilə insanların sağlamlığına və bütövlükdə canlı ekosistmə təsiri bəşəriyyətin daim diqqət mərkəzindədir.

Texnologiya inkişaf etdikcə qlobal iqlim dəyişikliyi dünya floristlərini və ekoloqları narahat edən əsas problemlərdən biridir. Anomal iqlim dəyişikliyi nəticəsində yaranan təbii fəlakətlərin miqyası ildən-ilə artmaqda davam edir. Qlobal istiləşmənin təsirinə bölgələrdə uzunmüddətli quraqlıq və səhrələşmə baş verir, bitki əlmi tamamilə yox olur, ya da azalır, Yer kürəsində ekoloji tarazlıq və enerji balansı pozulur.

Alimlərin fikrincə, kontinental buzlaqların tam əriməsi və suyun istidən genişlənməsi nəticəsində okeanların səviyyəsi indikindən nisbətən 70-80 santimetr artacaq, hazırda milyonlarla insanın məskunlaşdığı sahilyanı yaşayış məntəqələri su altında qalacaq ki, bu da siklonların və antisiklonların illik hərəkət trayektoriyalarının dəyişməsinə və iqlim dəyişikliyinə intensivləşməsinə, beləliklə, bir çox bitki növünün nəslinin kəsilməsinə səbəb olacaqdır.

Yer kürəsini fəlakətli iqlim dəyişikliyindən xilas etməkdə bitkilərin potensialı bəşəriyyətə məlumdur. Lakin son zamanlar dünya ekoloqları, floristləri tərəfindən aparılmış bezi tədqiqat işləri nəticəsində məlum olmuşdur ki, Yer kürəsinin bitki örtüyü insan fəaliyyəti nəticəsində atmosferə buraxılan karbon qazını əvvəllər düşünülüyündən daha çox udmaq qıtlıdır. Tədqiqatçılar müəyyən ediblər ki, XXI əsrin sonunda bitkilər tərəfindən karbon qazının udulması artacaq. İndi karbon dioksidin yarpaqda nə qədər səmərəli hərəkət edə biləcəyini, bitkilərin temperatur dəyişikliklərinə necə uyğunlaşdığını və qida maddələrinin necə paylandığını müəyyən etmək mümkündür.

Uzun illər insanların fəaliyyəti ətraf mühitə geri dönüşü olmayan zərər vurmuşdur. Bir neçə il əvvəl bəşəriyyət "bizdən sonra nə olur-olun" prinsipi ilə yaşayırdı. Xoşbəxtlikdən bu tendensiya dəyişmişdir. Belə ki, ekosistmə sərəvələrinin istismarını təbii sistemlərin bərpasına zərər verməyəcək səviyyədə məhdudlaşdırılır. "Yaşıl iqtisadiyyat"ın inkişafı bunun birbaşa sübutudur. "Yaşıl iqtisadiyyat" insanların təbii ehtiyatları məsuliyyətli münasibətini nəzərdə tutan iqtisadi inkişaf modelidir. O, rifahın artırılması ilə təbii ehtiyatların qorunması arasında ağılaban kompromis tapmağa yönəlmişdir.

İnkişaf etmiş ölkələr inkişaf etməkdə olanlara iqlim dəyişikliyinə təsirinə azaltmaq və uyğunlaşmaqda kömək etmək üçün maliyyə yardımı toplayırlar. Beləliklə, dünya florasına iqlim dəyişikliyinə təsirinə azaltmaq üçün tədbirlər sayəsində bitki növlərini xilas etməyin mümkün olduğunu hər bir insan düşünür.

Sürətli qlobal istiləşməni dayandırmaq, ekstremal hava şəraitini ram etmək, buzlaqların əriməsinin sürətini azaltmaq və biosferi xilas etmək naminə atmosferdən artıq karbonu çıxarmaq üçün zəkali insanlar çıxış yolu tapmalıdır. Bitki örtüyü canlı ekosistmənin tərkib hissəsi kimi daim dəyişikliyə məruz qaldığından insanlar bitkiləri tanımalı, mütəxəssislər yaşadıqları ərazilərin florasının qorunması və bərpası tədbirlərini işləyib hazırlamalıdır.

2024-cü il qalqı yanacaq istehsalçısı və ixracatçısı hesab olunan Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) evsahibliyi etməyi ilə əlamətdardır. Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyi iqlim dəyişikliyi ilə bağlı ciddi tədbirlər görmək strategiyasını nümayiş etdirməyi qarşısına məqsəd qoymuşdur. COP29 ekoloji problemlərin müzakirəsi və həlli üçün birlikdə mühüm addımları atacağı qlobal forumdur. Bakı iki həftə ərzində dünyanın diqqət mərkəzində olacaq. COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ilk növbədə ölkəmizin iqlim məsələsində üzünə götürdüğü öhdəlikləri yerinə yetirməsinin etirafıdır. Bundan əlavə, COP29-un Azərbaycanda reallaşdırılması BMT səviyyəsində ölkədə siyasi və iqtisadi sabitliyin tanınmasından xəbər verir. Bu qərar həm də Azərbaycanın "yaşıl enerji" siyasətinə qlobal dəstəyi ifadə edir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2024-cü il Azərbaycanda "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilmişdir. Nəf-qaz ölkəsi olan Azərbaycan "yaşıl enerji" növlərinin yaradılmasını və dünya bazarlarına naqlını hazırda enerji siyasətinin yeni prioritet istiqaməti kimi müəyyənləşdirmişdir. Bərpaolunan və "yaşıl enerji" əsasında istehsal edilən elektrik ixracı ölkəmizin enerji strategiyasında yeni eranın başlanmasına səbəb olub. COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ekoloji, iqtisadi, innovasiya və texnologiya sahəsində nailiyyətlər əldə etməsi üçün geniş imkanlar yaradacaq.

Bu mühüm beynəlxalq tədbirin Azərbaycana verə biləcəyi siyasi və iqtisadi üstünlüklər ölkəmizin regional və beynəlxalq arenada mövqeyini möhkəmləndirmək baxımından əhəmiyyətlidir. COP29 çərçivəsində Azərbaycan qlobal iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə fəal iştirak edərək, müasir dünyanın qarşılaşdığı əhəmiyyətli problemlərə diqqət çəkmək imkanı qazanır.

COP29-un keçirilməsi siyasi müstəvidə Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki məsələsini artırır. Bu proses respublikanın ekoloji siyasətinin, enerji effektivliyinin və sərəvələrin səmərəli idarə olunmasının geniş müzakirəsinə şərait yaradır.

COP29 "yaşıl texnologiyalar"ın transferinə, innovativ layihələrin həyata keçirilməsinə və xarici investitorların marağ dairəsinin genişlənməsinə xidmət edir. Nəticədə Azərbaycanın qlobal iqlim siyasətindəki rolu onun iqtisadiyyatını və beynəlxalq əlaqələrini daha da gücləndirir.

Elşad QURBANOV,
BDU-nun Botanika və bitki fiziologiyası kafedrasının müdiri,
AMEA-nın müxbir üzvü

COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizə göstərilən çox böyük etimaddır

Həyata keçirilən təşkilatı tədbirlər sayəsində Bakı konfransı uğurla davam edir

BMT-yə daxil olan ölkələrin 2000-ci ilin sentyabrında qəbul etdiyi "Minilliyin deklarasiyası"nın iqlimin dəyişməsi, biomüxtəliflik, səhrələşmə, meşə və su ehtiyatlarının qorunmasına dair bəlmələrdə XXI əsrdə baş verəcək qlobal ekoloji böhrana qarşı fəaliyyətlərin optimal strategiyası işləyib hazırlanmışdır.

Bəşəriyyət öz inkişafında elə bir mərhələyə çatmışdır ki, elmi-texniki tərəqqi təbiətə öz mənfi təsirinə göstərmiş və təbii sərəvələrdən səmərəsiz istifadə dünya miqyasında əsaslı dəyişikliklər - torpaq, akvatoriyalar, hava, flora və fauna kimi həyat amillərinin çatışmazlığı təhlükəsini yaratmışdır.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, təbii böhran vəziyyətindən çıxarmaq üçün yeganə həll cəmiyyətin mövcudluğunun əsasını təşkil edən bioloji müxtəlifliyin qorunmasıdır.

Bu problemin həlli insan sivilizasiyası, o cümlədən müstəqil Azərbaycan Respublikası üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Çünki biomüxtəlifliyin bütövlüğü ekosistemlərin stabilliyini əks etdirir. Biomüxtəliflik azalrsa, təbii ekosistemlərin kütləvi məhv edilməsi prosesi sürətlənir.

Azərbaycan Respublikasını "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi" nə çevirmək istiqamətində intensiv fəaliyyətlər həyata keçirilir. Çirklənmiş ərazilərin bərpası, meşələrin, bitki və heyvanat aləminin qorunması, qura ərazilərdə torpaqların münbitləşdirilərək yaşıllaşdırılması, iqlim dəyişikliklərinin zərərli təsirlərini azaldılması başlıca fəaliyyət proqramı kimi həmişə diqqət mərkəzindədir. İqlim dəyişiklikləri ilə əlaqədar qarşıya qoyulan problemin həlli isə yalnız dövlət və insanların birgə səyiləri ilə mümkün ola bilər.

Azərbaycanın "Qırmızı kitabı"nın I nəşrində nədir, nəslil kəsilmək təhlükəsi altında olmaqla, qorunmasına ehtiyac yaranan 108 növ heyvan və 140 növ bitki, II nəşrində 223 növ heyvan və 300 növ bitki əksini tapmışdısa, III nəşrə 460 növ bitki, 241 növ heyvan, 47 növ göbək adı daxil edilmişdir.

İlk dəfə olaraq Kiçik Qafqazın şimal-şərq hissəsinin xüsusi mühafizə olunan ərazilərinin (Göygöl Milli Parkı, Eldar Şamlığı Dövlət Təbiət Qoruğu, Qarayazı Dövlət Təbiət Qoruğu, Korçay Dövlət Təbiət Qoruğu) flora biomüxtəlifliyinin 107 fəsilə, 465 cins və 1208 növ, qaya və tökümlərin 34 fəsilə, 106 cins, 187 növdən ibarət olması aşkar edilmişdir.

Çayların iqlim və relyefin qeyri-bərabər paylanmasıdakı rolunu nəzərə alaraq, Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacı çay hövzələrinin (Kürəkçay, Şəmkiçay, Qoşqarçay, Zoyəmçay, Gəncəçay, Ağstafaçay) intrazonal bitkiliyi və yarpaqların flora biomüxtəlifliyinin inventarlaşdırılması, nadir və məhv olma təhlükəsində qalan növlərin monitorinqi aparılması, taksonomik strukturu dəqiqləşdirilmiş, bitkiliyin müasir təsnifatı verilərək, genofondun mühafizəsi üçün tədbirlər sistemi işləyib hazırlanmışdır.

COP29 ərafəsində zəngin tarixi məmərlik və arxeoloji abidələri ilə zəngin olan Qazax rayonu ərazisində yerləşən Dəmləçli bulağı ilə məşhur olan "Avey" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunda və Gədəbəy rayonunun Şir-Şir şəlaləsində monitorinqlər aparılmışdır. Ekoloji tarazlığın qorunması və iqlimin tənzimlənməsində bitki örtüyünün rolu açıqlanmış və bu istiqamətdə təbliğat işlərinin aparılması məqsəduyğun hesab edilmişdir. Məşhur Azərbaycan şairi Səməd Vurğun Dəmləçli dünyanın 8-ci, Azərbaycanın birinci möcüzəsi adlandırılmışdır. Qazax rayonu ərazisində zəngin tarixi məmərlik və arxeoloji abidələri ilə zəngin, 200 min il tarixə malik qədim Daş dövrünün yadigarı olan möcüzəli Dəmləçli mağarası və Gədəbəy rayonu ərazisində Ha-

çayağa dağında yerləşən Şir-Şir şəlaləsi COP29-a gələn qonaqlar üçün ekskursiya marşrutu hesab oluna bilər.

AMEA-nın Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsi və ARETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiya İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə 14-15 oktyabr 2024-cü ildə "İqlim dəyişikliyi və ekosistemlərin davamlılığı: Təhdidlər, çağırışlar, həllər" mövzusunda elmi sessiyada giriş sözü ilə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın vitse-prezidenti, ARETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiya İnstitutunun baş direktoru akademik İradə xanım Hüseynova "Qlobal iqlim dəyişiklikləri dövründə davamlı inkişaf naminə qlobal və milli çağırışlar" mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış etmişlər. Sessiya bütövlükdə COP29, "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"nin tələbləri səviyyəsində keçmişdir.

Azərbaycanda iqlim dəyişmələrinin torpaqların dəqradasiyasına təsirinə qiymətləndirilməsi, Azərbaycanın su ehtiyatları - müasir vəziyyət, biotəhlükəsizlik problemləri və onların həlli yolları, iqlim dəyişikliyinə patogenlərin yayılmasına və inkişafına təsiri, iqlim dəyişmələrinin flora və fauna biomüxtəlifliyinə təsiri, COP29: Karbon emissiyasının azaldılmasına elmi baxış, insan sağlamlığında iqlim faktoru, ekosistemlərin biomüxtəlifliyinin dayanıqlılığının qiymətləndirilməsi, qlobal iqlim dəyişmələrinin aqrar sahəyə təsiri, iqlim dəyişmələri dövründə əzəz təhlükəsizliyi probleminin həllinə yeni yanaşmalar, Xəzər Azərbaycan sektorunda qlobal iqlim dəyişmələrinin hidrobiontların növ müxtəlifliyinə təsiri və s. məsələlər müzakirə olunmuşdur.

Sessiyada COP29-la əlaqədar iqlim dəyişmələrində ekosistemlərin rolu, davamlılığının qiymətləndirilməsi, biomüxtəlifliyin inventarizasiyası, qorunması, o cümlədən növlərin nəslinin kəsilməsinin qarşısının alınması, genetik müxtəlifliyin qorunması istiqamətində elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri və istiqamətləri ümumiləşdirilmişdir.

Vaqif NOVRUZOV,
Gəncə Dövlət Universitetinin kafedra müdiri,
AMEA-nın müxbir üzvü

Beynəlxalq media COP29-dan yazır

"Bakı dünyanı ruhlandırır"

Ölkəmizin COP29-a da uğurla evsahibliyi etməsi dünya mediasının diqqət mərkəzindədir. Bir sıra beynəlxalq mətbuat orqanlarında yayımlanan məqalələr və reportajlarda qeyd olunur ki, Bakıda keçirilən tədbir qlobal iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə töhfə verən xüsusi hadisələr və təşəbbüslərlə yadda qalacaq.

İtaliyanın və Vatikanın ANSA, "Rai", AGI, "La Repubblica", "Sky TG24", "il Giornale", "Qui Finanza", "il Dolomiti", "Italia Oggi", "il Sole 24 ore", "il Fatto Quotidiano", "AgenSIR", "Roma Sette", "Green and Blue", "Faro di Roma" kimi saytların yaydığı materiallarda İtaliyanın Baş naziri Giorgia Meloninin Bakıda COP29 Liderlər Sammitindəki çıxışında səsəndirdiyi, eyni zamanda Roma Katolik Kilsəsinin rəhbəri Papa Fransiskın sammit iştirakçlarına ünvanladığı müraciətdəki fikirlərə geniş yer verilib.

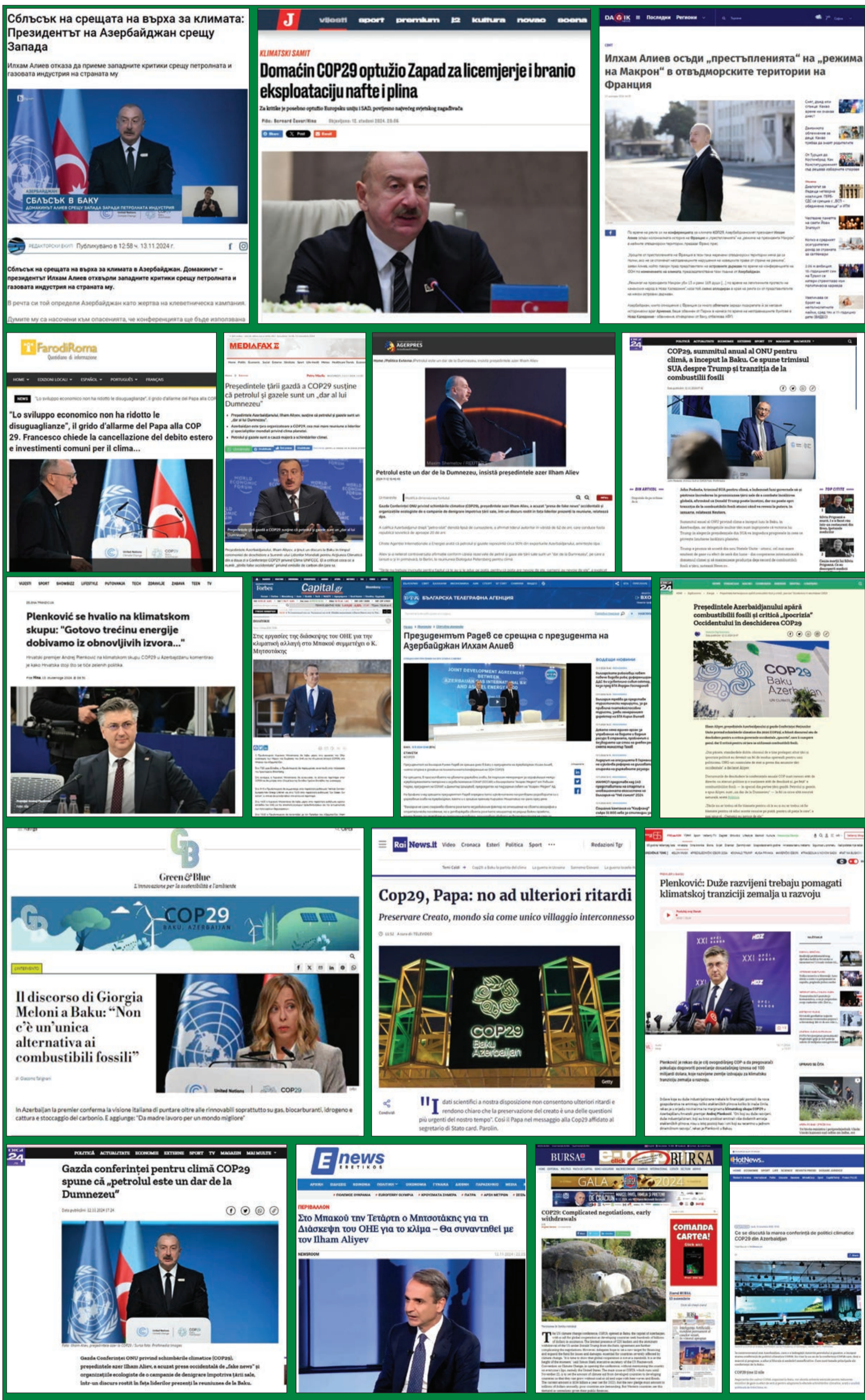
"La Repubblica" qəzetinin yazısında Giorgia Meloninin Azərbaycanı sülh naminə iqlim təşəbbüsünün bir hissəsi kimi qiymətləndirilən COP29-un sədri kimi görməkdən məmnunluğunu ifadə etdiyi bildirilib. Baş nazir İtaliyanın tək bərpaulanan mənbələrə deyil, həm də təbii qaz, bioyanacaq, hidrogen və karbonun tutulması və saxlanması diqqət yetirdiyini deyib. Giorgia Meloni COP29-da yeni iqlim maliyyəsi hədəfini qəbul etməyin əhəmiyyətini bildirib.

"Roma Sette" nəşrinin materiallarında Papa Fransiskın əsas iqlim sammiti olan COP29-un auditoriyasına müraciətində ölkələri yeni maliyyə arxitekturası həyata keçirməyə çağıraraq qeyd olunub. COP29-un inklüziv inkişafa gətirib çıxaran iddialı razılaşma yaradacağına ümidvar olduğunu vurğulayıb. Roma Papası bildirib ki, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə əlavə gecikmələrə yol verilməməlidir və ətraf mühitin mühafizəsi sülhün qorunması ilə sıx bağlıdır. O deyib ki, bu sammit ən aktual vəzifələrdən biri olan iqlim maliyyəsi üzrə yeni kollektiv kəmiyyətli məqsəd ortaya çıxara bilər: "Ümumi, lakin fərqləndirilmiş məsuliyyətlər və müvafiq imkanlar prinsipi COP29-un işini istiqamətləndirir və Bakı dünyanı ruhlandırır".

"AgenSIR" nəşri hazırladığı məqaləni "Bakıda COP29: İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün maliyyələşdirmə və özəl sektor" başlığı altında təqdim edib. Qeyd edilib ki, dünyanın hər yerindən gələn nümayəndələr qlobal temperaturun yüksəlməsinin qarşısını almaq yollarını tapmaq və Paris Sazişi çərçivəsində verilən vədləri yerinə yetirmək ümidi ilə Azərbaycan paytaxtında toplaşsınlar. Hazırkı sammit "maliyyə COP-u" adlandırılır, çünki 15 ildə ilk dəfə olaraq inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün iqlim fəaliyyətinə dəstək məqsədilə maliyyələşdirilmənin həcmi və strukturu araşdırılacaq.

"Green and Blue" nəşrinin hazırladığı reportajda isə qeyd edilib ki, COP29 iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə yönəlməsi siyasətlərin müzakirəsi və həyata keçirilməsi üçün əvəzsiz platformadır. Bakı konfransının iştirakçıları iki həftə ərzində qlobal dekarbonizasiya hədəfi üçün yeni maliyyə resursları barədə müzakirələr aparacaqlar. COP29-un əsas məqsədləri sırasında istixana qazlarının emissiyalarının azaldılması, qlobal istiləşmənin dramatik təsirlərinə uyğunlaşmaqda ən həssas ölkələrə dəstək olmaq üçün yeni maliyyələşdirmə mexanizmlərinin yaradılması var. Konfrans bir çox bölgədə təbii fəlakətlərə tökan verən qlobal temperaturun həcənverici artımına cavab vermək üçün unikal fürsət kimi qiymətləndirilib.

Rumıniya, Bolqarıstan, Xorvatiya və Yunanıstanın aparıcı mətbu orqanları Azərbaycanda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiya-

sının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasını (COP29) diqqət mərkəzində saxlamaqda davam edir.

Rumıniyanın AGERPRES milli xəbər agentliyi, "Bursa" qəzeti, "Mediafax" xəbər agentliyi, "Dariknews" xəbər portalı, BTV televiziya kanalı, "Dir.bg" xəbər portalı, Yunanıstanın "Capital", "Eretikos", "Sofokleous" xəbər portalı, Xorvatiyanın "Vecerniy" xəbər portalı və digər televiziya kanalları, radio və qəzetlər yaydığı materiallarda COP29 tədbirinin Azərbaycanda yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu vurğulayıblar.

Rumıniyanın Digi24 televiziyasının hazırladığı reportajda tədbirin özəlliyi və ölkəmiz barədə geniş məlumat verilib. COP29 çərçivəsində mühüm qərarların qəbul olunacağı qeyd edilib. Rumıniyanın energetika naziri Sebastian Burduja, Yunanıstanın Baş naziri Kiriakos Mitsotakis, Bolqarıstanın Prezidenti Rumen Radev və Xorvatiyanın Baş naziri Andrej Plenkoviçin konfransda çıxışlarına və müsahibələrinə xüsusi yer ayrılıb və mövzu diqqətlə araşdırılıb.

Bolqarıstanın BTA milli xəbər agentliyinin nəşr etdiyi xəbərdə isə Azərbaycan və Bolqarıstan prezidentlərinin iştirakı ilə "SOCAR və "Asarel Energy" arasında Birgə İnkişaf Sazişi" imzalanması barədə məlumat verilib.

Yunanıstanın "İmidones" xəbər portalı BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Azərbaycanda işə başlanması ilə bağlı reportaj hazırlayıb. Sayt iqlim dəyişmələri ilə mübarizə üzrə konkret addımları müzakirə etmək üçün dünyanın hər yerindən dövlət və hökumət başçıların, alimlərin, ekoloji fəalları Bakıda toplaşdığını qeyd edib: "Tarixi COP29-un gündəliyinə atmosfer emissiyalarının qlobal şəkildə azaldılması, iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşma addımları və "iqlim ədalətinin" təmin edilməsi kimi mühüm mövzular daxildir. Ekoloji böhrana qarşı müqavimət göstərməyə getdikcə daha az vaxt qalıb, ona görə də beynəlxalq ictimaiyyət Bakıdakı müzakirələrdən maksimum notuca gözləyir".

Xorvatiyanın "Jutarni List" portalı isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin COP29-da çıxışını geniş yayıb. Xüsusilə Prezident İlham Əliyevin Liderlər Sammitinin açılış mərasimindəki çıxışında COP29-a evsahibliyi edən ölkəmizə ünvanlanan tənqidlərə sört cavab verdiyi vurğulanır. Dövlətimizin başçısının təbii sərvətlərin Tanrının bəxş etdiyi hədiyyə olduğunu vurğuladığı bildirilir.

"Dnevnik" xəbər portalı isə dərc etdiyi məqalədə vurğulayıb ki, Azərbaycanda COP29 İqlim Sammiti açılıb. İkithəftlik iş müddətində konfransda iştirak edən ölkələr xüsusilə iqlim dəyişmələri ilə mübarizə üçün maliyyənin inkişaf etmiş ölkələr tərəfindən artırılıb-azaldılmasına qərar verməli olacaqlar. COP29 rezonanslı bəyanatlarla başlayıb. COP29-un prezidenti Muxtar Babayev deyib ki, dünya "fəlakət yolundadır" və Bakı sammiti bütün dünyada iqlim məqsədləri üçün "həqiqət anı"nın təmsilidir.

Məqalədə o da qeyd olunub ki, COP29-un gündəminin ən mühüm bəndi iqlim proqramlarını maliyyələşdirmək üçün inkişaf etməkdə olan ölkələrə ildə bir trilyon dollar qədər vəsaitin ayrılması barədə razılığa gəlməkdir. Hazırda belə maliyyələşdirmənin həcmi 100 milyard dollardır və onun müddəti bu il başa çatır. 2020-ci ildən bəri zəngin və ya inkişaf etmiş ölkələr bu öhdəlikləri münvəz yerinə yetirmirlər.

Hazırladı:
Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

COP29-da AZƏRBAYCAN HAUVASI

"Azərenerji" və "Qırğızıstan Milli elektrik şəbəkəsi" rəhbərlərinin görüşü olub

COP29 çərçivəsində "Azərenerji" ASC-nin rəhbəri Baba Rzayev "Qırğızıstan Milli elektrik şəbəkəsi" ASC-nin rəhbəri Altınbek Rısbekovla görüşü olub.

"Azərenerji" ASC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycan və Qırğızıstan enerji sistemləri arasında əməkdaşlıq perspektivləri, yeni texnologiyaların istismarı və bərpaulunan enerji mənbələrinin enerjisi sistemə inteqrasiyası təcrübəsi sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilmişdir.

Şirvandakı "Cənub" Elektrik Stansiyasının bir bloku hidrogenlə çalışacaq

"Azərenerji" və "GE Vernova" şirkəti arasında sənəd imzalanıb

COP29 çərçivəsində "Azərenerji" ASC-nin rəhbəri Baba Rzayev və "GE Vernova" şirkətinin Avropa, Yaxın Şərqi və Afrika üzrə Qaz Enerjisi İstiqamətində prezidenti və baş icraçı direktoru Cozef Anisən iştirakı ilə "yaşıl zona"da tədbir keçirilib.

Tədbirin əsas mövzusu "GE Vernova" şirkəti tərəfindən "Azərenerji" ASC-nin Şirvan şəhərində yerləşən "Cənub" Elek-

trik Stansiyasının qaz turbinlərindən birinin 100 faiz hidrogen yanacağı ilə işləməyə keçirilməsi layihəsi olub.

Qurumun Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, tədbirin yekunu olaraq, "Azərenerji" ASC-nin rəhbəri Baba Rzayev və "GE Vernova" şirkətinin səlahiyyətli nümayəndəsi Cozef Anisən arasında sözügedən layihə ilə bağlı sənəd imzalanıb.

Mingəçevirin 76 yaşı yeni yaşılıqlar salınması ilə qeyd edilib

Şəhər statusu almasının 76 illiyi münasibətilə Mingəçevirdə silsilə tədbirlər keçirilib. Tədbir Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarətə başlayıb.

Sonra Heydər Əliyev prospektində yerləşən iki xiyabanın yenidən qurulmasından sonra açılış olub. 1 hektar ərazisi olan xiyabanda sakinlərin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılıb - yeni oturmaqalar qoyulub, kölgəliklər təmir olunub, fəvvarə yenidən inşa edilib, velosiped xətti salınıb, tamet plitələr döşənilib, müasir işıqlandırma sistemi, idman qurğuları, attraksionlar quraşdırılıb. Dama, nərd və şahmat oyunları üçün də sahə yaradılıb. Həmçinin yaşılıq zolaqları genişləndirilib, həmişəyaşıl ağac tingləri, dekorativ gül kolları əkilib.

Şəhər Bələdiyyəsinin maliyyə dəstəyi ilə yenidən qurulan digər xiyabanda görülən işlər də gözoşaşdır. Burada da yaşılıq zolaqları artırılaraq 2000-ə yaxın rəngarəng dekorativ gül kolları və həmişəyaşıl ağac tingləri əkilib, oturmaqalar və kölgəliklər təmir edilib, xiyabanın piyada zolağının hər iki tərəfinə təbii ot örtüyü döşənilib, uşaqların oynamağı üçün müxtəlif heyvan

və quş heykəlləri qoyulub və başqa işlər görülmüşdür. İctimaiyyət nümayəndələri qarşısında çıxış edən şəhər icra hakimiyyətinin başçısı İlham İsmayilov "Şəhər günü" münasibətilə sakinləri təbrik edib, Mingəçevirin abadlaşmasında, yenilənməsində xidmətləri olan hər kəsə minnətdarlığını bildirib. Şəhərin ilk qurucularını xatırlayan, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Mingəçevirin inkişafındakı xidmətlərindən danışan ŞİH-in başçısı Prezident İlham Əliyevin şəhərə göstərdiyi diqqət və qayğıdan söz açıb.

Tədbirin ikinci hissəsi axşam saatlarında Mingəçevir Dövlət Dram Teatrında davam edib. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərin xatirəsi anıldıqdan və Dövlət Himni səsləndirildikdən sonra çıxış edən ŞİH-in başçısı Mingəçevirin yaranma tarixindən, ilk quruculuq illərindən, şəhə-

rin pillə-pillə yüksəlməsindən, genişlənməsindən danışdı. Şəhərin müasir dövrdəki inkişaf mərhələsindən söz açan İsmayilov Prezident İlham Əliyevin bilavasitə göstərişi ilə həyata keçirilən tədbirlərə toxunaraq bildirdi ki, Mingəçevirdə sakinlərin arzu və istəyinə uyğun yeni park və xiyabanlar yaradılıb, məhəllələr abadlaşdırılıb, nümünəvi istirahət məskənləri, idman meydanları salınıb, yaşılıq zolaqlar genişləndirilib.

Sonra Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə çıxış edərək həmyerlilərini təbrik edib, onlara xoş arzularını çatdırdı. Yaxın gələcəkdə Mingəçevir inkişafındakı xidmətlərinə görə bir qrup şəxsə ŞİH-in Fəxri fərmanları təqdim olunduqdan sonra şəhərin incəsənət ustaları konsert proqramı ilə çıxış ediblər.

Lazım QULIYEV,
"Azərbaycan"

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı:
www.azerbaijan-news.az

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azər mətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**
1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Şuşa şəhərinin növbəti təqdimatı Lyublyanada keçirilib

Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin İcraçı direktoru Tural Novruzov, Azərbaycan Respublikasının Avstriya Respublikasındakı səfirliyinin müşaviri Fərid Vəliyev, Şuşa rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşı Tural Verdiyev və qorğunun məsul əməkdaşı Səmayə Məmmədova 13-15 noyabr tarixlərində Sloveniyanın Lyublyana şəhərində keçirilən Tarixi Şəhərlər Liqasının (TŞL) 19-cu Dünya Konfransında iştirak məqsədilə bölgəyə səfər ediblər.

Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin İcraçı direktoru Tural Novruzovun təqdimatı əsasında iştirakçı ölkələrə Şuşanın əsl tarixi simasının, ənənələrinin və qədim mədəni abidələrinin bərpası, tarixi-mədəni irsinin qorunmasının mühüm əhəmiyyəti, işğal dövründə ermənilər tərəfindən törədilən vandalizm barədə ətraflı məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, hazırda Şuşada geniş abadlıq və quruculuq, yenidənqurma işləri aparılır, yeni infrastruktur obyektləri yaradılır, şəhərin dünya ictimaiyyətinə tanıtılması istiqamətində bir sıra beynəlxalq səviyyəli tədbirlər keçirilir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı partiyanın İdarə Heyətinin üzvü, Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Vaqif Həsənov və Ağdam Rayon İcra Hakimiyyəti Aparatının kollektivi Nizami Sadiqova qardaşı

YAŞAR SADIQOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bəxtiyar Sadiqov Nizami Sadiqova qardaşı

YAŞAR SADIQOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin rəhbərliyi və kollektivi Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov, komitə sədrinin müavini Rəşad Mahmudov və komitə üzvləri Mələhət İbrahimqızı, Kamaləddin Qafarov, Günay Əfəndiyeva, Müşfiq Məmmədli, İlham Məmmədov, Soltan Məmmədov, Anatoliy Rafailov və Pərvanə Vəliyeva Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Ağstafadan Seymur Orucov Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyat Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin Regional Su və Meliorasiya Xidmətinin rəhbərliyi və kollektivi meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində uzun müddət xidmət göstərmiş respublikanın Əməkdar mühəndisi, Prezident təqaüddüsü

NADİM HÜSEYN OĞLU QAZIBƏYOYUNUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) rektoru professor Ədalət Muradov və universitetin kollektivi Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antihisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin şöbə müdiri Əhməd Həsənova qardaşı

CEYHUN HƏSƏNOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının kollektivi Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Lökbatan Tibb Mərkəzinin direktoru, tibb elmləri doktoru, professor Elçin Hüseynov Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimova atası

ELDAR QASIMOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi cəmiyyətin əməkdaşı Maykl Namazova atası

FAİQ NAMAZOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antihisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin şöbə müdiri Əhməd Həsənova qardaşı

CEYHUN HƏSƏNOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsəl katib	434-63-30, 539-72-39	İctimaiyyət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsəl katib müavinləri	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-44-91,	Fototillüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisatlıq	- 539-59-33,

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4218 Sifariş 2610

Qiyməti 60 qəpik